

המכתב

לספר הקדוש

לקוטי מוהר"ן

על התורה ומועדי השנה

עם לקוטי התפילות

גליון 123

פרשת דברים חזון תשפ"א

עם עניני -

הפטרות חזון | תשעה באב | מגילת איכה

האורה האודות

רבינו נחמן מברסלב
זיע"א

לְחִיּוֹרַת בְּאוֹר הַפְּרָשָׁה

עִם הַתּוֹרָה
דְּעֵתִיקָא סְתִימָא

דְּעֵתִידָא
לְאַתְגְּלִיָּא
לְעֵתִיד־לְבָא

יו"ל בעז"ה ע"י

מכון אור האורות
רבינו נחמן מברסלב זיע"א
B48148@gmail.com

פְּרַשְׁת דְּבָרִים

וְזֶה בְּחִינַת: הַקּוֹל הַמְּשַׁקָּה אֶת הַגְּוִי'עֵדוֹ,
בְּחִינַת הַשִּׁיר שֶׁיִּתְעַר לְעֵתִיד, בְּחִינַת
הַחוּט שֶׁל חֶסֶד.

וְזֶהוּ (תְּמִיד כח): "הַמּוֹכִיחַ אֶת הַבְּרוּ לְשֵׁם-
שָׁמַיִם, מוֹשְׁבֵי עַלְיוֹ חוּט שֶׁל חֶסֶד,
שֶׁנֶּאֱמַר: מוֹכִיחַ אָדָם אַחֲרֵי חַן יִמְצָא" (משלי
כח, כג).

וְזֶה ה'קוֹל' הוּא בְּחִינַת 'קוֹל הַמּוֹכִיחַ
הָרְאוּי', בְּבְחִינַת (ישעיה נח, א): "הָרֵם
בְּשׁוֹפָר קוֹלְךָ, וְהִגַּד לְעַמִּי פִּשְׁעֵם" וְכוּ'. כִּי
הַמּוֹכִיחַ שְׂרוּצָה לְהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל וּלְהַגִּיד
לָהֶם פִּשְׁעֵם וְחַטָּאתָם, הוּא צְרִיף לְזֶה ה'קוֹל',
כְּדִי שֶׁלֹּא יבֹאִישׁ רִיחָם עַל-יְדֵי שְׁמַעוֹרֵר
עוֹנוֹתֵיהֶם כִּנ"ל. עַל-כֵּן צְרִיף לְזֶה ה'קוֹל', כִּי
עַל-יְדֵי-זֶה מוֹסִיף וְנוֹתֵן בָּהֶם רִיחַ טוֹב, כִּי
עַל-יְדֵי-זֶה ה'קוֹל' גְּדֹלִים כָּל הַרְיחוֹת, כִּי זֶה
ה'קוֹל', מְשַׁקָּה אֶת הַגְּוִי'.

[הַעֲרַת מוֹהֲרַנ"ת ז"ל בְּלִקוּטֵי-עֲצוֹת 'תּוֹכְחָה' כ - אַל
יִבְחַלּוּ רַעֲיוֹנֶיךָ, כִּי לְמַעַלָּה (ח"ב ז) הַזְּהִיר הַרְבֵּה: "שִׁידְבֹּר
כָּל אֶחָד עִם חֲבֵרוֹ בִּירְאֵת-שָׁמַיִם", וְכָל אָדָם צְרִיף לְעַסֵּק
בְּזֶה! - וְכָאן אָמַר: "שֶׁאִין כָּל אָדָם רְאוּי לְהוֹכִיחַ"!

אִךְ מִבְּאֵר הַיֵּטֵב לְמִי שֶׁמְבִיֵּן הַיֵּטֵב פְּרוּשׁ הַדְּבָרִים
בְּפִשְׁטוּת, כִּי לְדַבֵּר עִם חֲבֵרוֹ בִּירְאֵת-שָׁמַיִם בְּכִלְיוֹם
מִתְקַבְּלִית וּמָה יִהְיֶה הַפּוֹף וְכוּ', זֶה צְרִיף בּוֹדְאֵי כָּל אָדָם
לְקַיֵּם, אֲפֹלוֹ אָדָם פֶּשׁוּט לְגַמְרֵי. אֲבָל 'תּוֹכְחָה' שֶׁהַזְּהִיר
כָּאן - הוּא עֲנִין אַחֵר לְגַמְרֵי, כִּי הוּא כְּשֶׁמּוֹכִיחַ אֶת הָאָדָם
וּמְזַכֵּיר לוֹ עוֹנוֹתָיו, שֶׁאֹמַר לוֹ: "לָמָּה עָשִׂיתָ עֲבָרָה
כְּלוּנִית אוֹ מַעֲשֵׂה הָרַעָה הַזֹּאת"!? - וְזֶה צְרִיף הָאָדָם
לְזַהֵר, שֶׁלֹּא לְהַזְכִּיר מַעֲשֵׂי-רַעִים שֶׁלָּהֶם, כִּי יִכּוֹל
לְהַחֲלִישׁ נִשְׁמָתָם עַל-יְדֵי-זֶה, עַל-יְדֵי שְׁמַעוֹרֵר הַרְיחוֹת,
עַל-יְדֵי שְׁמַזְכִּיר עוֹנוֹתֵיהֶם.

וְזֶה עֵקֶר הַפְּרוּשׁ שֶׁל 'תּוֹכְחָה', כְּמוֹ שֶׁמְצִינּוּ בְּרִש"י עַל
פְּסוּק "דְּבָרֵי קִהְלֹת" (קִהְלֹת א, א) שֶׁכָּתַב: "כָּל מְקוֹם

"אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דָּבַר מִשָּׁה אֵל כָּל
יִשְׂרָאֵל, בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בְּמִדְבַר בְּעֵרְבָה מוֹל סוּף
בֵּין פָּאָרֵן וּבֵין תַּפַּל וּלְבָן וְחִצְרוֹת וְדִי זֶהב"
(דְּבָרִים א, א)

א.

(לְקוּטֵי-מוֹהֲרַן ח"ב ח, א)

אֶה-עַל-פִּי שְׁתוֹכְחָה הוּא דְבַר גְּדוֹל,
וּמְטַל עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל
לְהוֹכִיחַ חֲבֵרוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (וַיִּקְרָא יט, יז):
"הוֹכִיחַ תּוֹכִיחַ אֶת עַמִּיתְךָ" - אֶה-עַל-פִּי-כֵן
לֹא כָּל אָדָם רְאוּי לְהוֹכִיחַ, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבִּי
עֲקִיבָא (עֲרִכִין טז: - סְפָרָא קְדוּשִׁים ד; דְּבָרִים א):
"תָּמָה אָנִי, אִם יֵשׁ בְּדוֹר הַזֶּה מִי שֶׁיִּכּוֹל
לְהוֹכִיחַ".

כִּי כְּשֶׁאִינּוּ רְאוּי לְהוֹכִיחַ - אֲזִי לֹא דִי
שֶׁאִינּוּ מוֹעִיל, אִף גַּם מְבֹאִישׁ רִיחַ
נִשְׁמָתָם, כִּי מְעוֹרֵר הַרְיחוֹת שֶׁל הַמַּעֲשִׂים-
רַעִים.

כְּמוֹ אִיזָה דְבַר שֶׁיֵּשׁ לוֹ רִיחַ שֶׁאִינּוּ טוֹב, כָּל
זְמַן שֶׁאִין מְזִיזִין אוֹתוֹ אִין מְרַגְּשִׁין
הַרְיחוֹתָהּ, אֲבָל כְּשֶׁמִּתְחִילִין לְהַזִּיז אוֹתוֹ,
מְעוֹרְרִין הַרְיחוֹתָהּ. כְּמוֹ-כֵן מְזִיזִין וּמְעוֹרְרִין
הַרְיחוֹתָהּ שֶׁל הַמַּעֲשִׂים-רַעִים, וּמְבֹאִישׁ
רִיחָם, וּמַחֲלִישׁ נִשְׁמָתָם, וְנִפְסַק הַשִּׁפְעַ מִכָּל
הַעוֹלָמוֹת הַתְּלוּוִיִּים בְּאֵלוֹ הַנִּשְׁמוֹת.

אֲבָל כְּשֶׁרְאוּי לְהוֹכִיחַ - אֲזִי אֲדַרְבָּא
מוֹסִיף וְנוֹתֵן בָּהֶם רִיחַ-טוֹב. כִּי
ה'תּוֹכְחָה' צְרִיכָה לְהִיזוֹת, בְּבְחִינַת ה'תּוֹכְחָה
שֶׁל מִשָּׁה' שֶׁהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל עַל מַעֲשֵׂה
הַעֲגָל, וְהוֹסִיף וְנָתַן בָּהֶם רִיחַ טוֹב.

ד.

(לקוטי-הלכות, ספר-תורה ב, ט"י - על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א כב, 'חותם בתוך חותם')

ה"נשמע" שהוא 'סתרי-תורה', הוא בחינת 'דברי-תורה', שהם הדברים שסביבות המצוה, בחינת "וידבר ה' אל משה" וכו', כמבאר במאמר הנ"ל (ח"א כב). ובחינת ה"נשמע", שהוא בחינת 'דברי-תורה', הוא בחינת דבקות לאין-סוף, ששם נתהפכין העונות לזכיות, כשזוכין להשיג ה"נשמע", שהוא בחינת 'דברי-תורה', שאז נתהפך הירידה לעליה, ומעונות נעשין זכיות.

וזה בחינת (דברים א, א): "אלה הדברים אשר דבר משה במדבר בערבה" וכו' (דברים א, א). ופרש רש"י: "שכל מקום שנאמר 'דברי', הם 'דברי-תוכחה', כי שם במקרא חושב כל המקומות שהכעיסו למקום 'במדבר בערבה' וכו'.

כי איתא בדברי רבנו ז"ל (ח"ב ת, א): "שאסור לומר תוכחה, דהינו: להזכיר עונות ישראל ולהזכירם עליהם, כ"אם מי שיכול להזכיר כמו משה רבנו עליוהשלום, שעל-ידי תוכחתו נתן בהם ריח טוב, בבחינת (שיר השירים א, ב): "נרדף נתן ריחו". "עזב לא נאמר אלא נתן" (רש"י שם; שבת פח:).

נמצא: שמשו רבנו על-ידי תוכחתו שהזכיר עונות ישראל, על-ידי-זה דיקא נתן בהם ריח טוב, כי היה יכל להפך העונות לזכיות, כי זכה ל"נעשה ונשמע" בשלמות, כי השיג בחינת 'דברי-תורה', שהם בחינת "נשמע", שעל-ידי-זה העונות נתהפכין לזכיות כנ"ל. וזהו שנקראת התוכחה 'דברי' דיקא.

שמצינו 'דברים', אינו אלא דברי תוכחה" וכו'. גם כתב בפְּרֹשֶׁת דְּבָרִים (א, ג): "שכן מצינו בכמה צדיקים, שלא הזכירו אלא סמוך למיתה וכו' וכן משה וכו'". והנה לכאורה הדבר תמוה, כי הלא משה בודאי הזכיר ואמר מוסר לישראל הרבה מקדם, שהזהיר אתם מאד לשמור את דברי התורה.

אך עקר פרוש 'תוכחה' הוא: מה שהזכיר 'עונותיהם', כמו שכתוב שם (דברים א א): "במדבר בערבה" וגו', ופרש רש"י: "שהם המקומות שהכעיסו" וכו'. וזהו עקר שם 'תוכחה'. ותוכחה פזאת, לא הזכירם כי אם סמוך למיתה, אף-על-פי שהיה מוכיחם בבחינת ה'קול' הנ"ל, שעל-ידי-זה היה מעורר 'ריח-טוב', אף-על-פי-כן לא הזכירם להזכיר עונותיהם, כי אם קדם מותו].

ג.

(שיחות-הר"ן רצ)

שמעתי בשמו: שהצדיק הגדול, בהדבור שהוא מדבר, נכללין בו כל הדבורים הצריכין אל כל ישראל, וכל הדברים שצריך כל אחד מישראל.

וזהו (דברים א, א): "אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל" - שהדבורים שדבר משה, נעשה ממנו 'דברים' אל כל ישראל, כי כל אחד מישראל מצא בו מה שצריך.

ג.

(חי-מוהר"ן מג)

התורה הנ"ל (ח"ב ח 'תקעו תוכחה') אמר רבנו ז"ל בראש-השנה האחרון שהיה סמוך להסתלקותו (שנת תקע"א), כי נסתלק ב'חל-המועד סבות' שאחריו. וזאת התורה היא התורה האחרונה של ימי חייו הקדושים - ושם מדבר מענין 'תוכחה', כי עקר ה'תוכחה' של גדולי הצדיקים היא סמוך למיתתו, כמו שפרש רש"י על פסוק (דברים א, א): "אלה הדברים" וכו'.

וְזָהוּ: "אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה וְכוּ' - 'דְּבָרִים' דִּיקָא, בְּחִינַת 'דְּבָרֵי' דִּיקָא, בְּחִינַת 'דְּבָרֵי-תוֹרָה', דְּהִינּוּ בְּחִינַת "נִשְׁמַע" - שְׁעַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא הָיָה יָכוֹל לְהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל וּלְהַזְכִּיר עֲוֹנוֹתֵיהֶם "בַּמִּדְבָּר בְּעֶרְבָה" וְכוּ'.

כִּי עַל-יְדֵי בְּחִינַת 'דְּבָרִים', בְּחִינַת 'דְּבָרֵי-תוֹרָה', בְּחִינַת "נִשְׁמַע" - עַל-יְדֵי-זֶה הָיָה מְהֻפָּךְ כָּל הָעֲוֹנוֹת לְזִכְיוֹת. וְעַל-כֵּן הַזְכִּיר שָׁם כָּל עֲוֹנוֹתֵיהֶם - כִּי כָּל־ם נִתְהַפְּכוּ לְזִכְיוֹת, עַל-יְדֵי בְּחִינַת "הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה" - דְּהִינּוּ: בְּחִינַת 'דְּבָרֵי-תוֹרָה', בְּחִינַת "נִשְׁמַע", שֶׁהַשִּׁיג שְׁעַל-יְדֵי-זֶה כָּל הָעֲוֹנוֹת נִתְהַפְּכִין לְזִכְיוֹת, שְׁאֵז דִּיקָא יָכוֹלִין לְהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל.

וְכֹל מֵה שְׁמוֹכִיחֶם וּמְזַכִּיר מַעֲשֵׂיהֶם הָרָעִים - נַעֲשֶׂה מִזֶּה 'תוֹרָה', בְּחִינַת 'מִצְוֹת', בְּחִינַת (יְרֻמָּה נ, כ): "בֵּינֹם הָהוּא יִבְקֹשׁ עוֹן יִשְׂרָאֵל וְאֵינְנוּ".

וְכֵן כָּל הַצְּדִיקִים שֶׁהוֹכִיחוּ אֶת יִשְׂרָאֵל, נִקְרָאת תּוֹכְחָתָם "דְּבָרֵי". בְּחִינַת (קִהְלַת א, א): "דְּבָרֵי קִהְלַת" וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י שָׁם. כִּי כָּל־ם לֹא הוֹכִיחוּ אֶת יִשְׂרָאֵל, כִּי אִם בְּבְחִינַת ה'תּוֹכְחָה שֶׁל מֹשֶׁה וְכוּ' - שְׁעַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא יָכוֹלִין לְהוֹכִיחַ, כְּפִנ"ל.

וְעַל-יְדֵי בְּחִינַת זֶה, יֵשׁ לְיִשְׂרָאֵל קִיּוּם, אֲפֹלוּ בְּכֹל הַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת שֶׁבָּעוֹלָם.

וְעַל-כֵּן כָּתַב 'שִׁירַת הָאֲזִינוּ' שְׁמִדְבָּרַת מ'תּוֹכְחָה' - כִּי כָּל ה'שִׁירָה' הִיא 'דְּבָרֵי-תּוֹכְחָה' שְׁמוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל עַל מַעֲשֵׂיהֶם וְכוּ'.

וְעַל-כֵּן נִקְרָאת ה'תּוֹכְחָה' הַזֹּאת, 'שִׁירָה' - כִּי הָעֲוֹנוֹת נִתְהַפְּכִין לְזִכְיוֹת, וְנַעֲשֶׂה מֵהֶם שִׁיר וְשִׁבַּח וְשִׁמְחָה וְכוּ'.

"רֵאָה נָתַתִּי לְפָנֶיכֶם אֶת הָאָרֶץ וְגו', לְתַת לָהֶם וּלְזָרְעָם אַחֲרֵיהֶם" (דְּבָרִים א, ח)

ה.

(לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, הַשְּׁלֵמָה מִכְּתַב-יָד - נִדְפַס בְּסוֹף חֶלֶק ח)

"רֵאָה נָתַתִּי לְפָנֶיכֶם אֶת הָאָרֶץ וְכוּ', לְתַת לָהֶם וּלְזָרְעָם אַחֲרֵיהֶם" (דְּבָרִים א, ח) - רֵאשִׁי-תְבוּת 'אֶלּוּ' ל'. [זֶה עִנּוּ 'אָרֶץ-יִשְׂרָאֵל' שֶׁהוּא 'תְּקוּנַת-הַבְּרִית' הַשִּׁינָה לְחֻדֵשׁ אֱלוּל, עֵינֵי-שָׁם].

"ה' אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם יוֹסֵף עֲלֵיכֶם" (דְּבָרִים א, יא)

ו.

(לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, הַכְּשֵׁר-בְּלִים ז, מ)

ה'רוּחַ-דְּלֵעָלָא' גְּבַהּ מְאֹד. וְעַל-כֵּן צָרִיכִין הַרְבֵּה תְּלַמִּידִים, שְׂיֻכְלוּ לְהַמְשִׁיךְ ה'רוּחַ-חַיִּים', בְּחִינַת 'פִּי-שָׁנַי' מִרְבָּם, וְכְמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַז"ל (אֲבוֹת פ"א מ"א): "וְהַעֲמִידוּ תְּלַמִּידִים הַרְבֵּה".

וְזָהוּ בְּחִינַת מַעֲלַת רַבּוּי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁהַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ וְהַצְּדִיקִים מְבָרְכִים בְּזֶה כְּמָה פְּעָמִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "ה' אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם יוֹסֵף עֲלֵיכֶם" (תְּהִלִּים קטו, יג): "יְבָרַךְ יְרֵאֵי ה'" וְכוּ'. וְכָתִיב (שָׁם פְּסוּק יד): "יוֹסֵף ה' עֲלֵיכֶם וְעַל בְּנֵיכֶם".

כִּי כָּל מֵה שֶׁמְתַרְבִּין בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל הַכְּשָׁרִים הַנְּלוּיִם אֵל הַצְּדִיקַת-הָאֵמֶת - מְקַבְּלִין

יותר הרוח-חיים הנ"ל, בחינת "פי שנים" הנ"ל - כי יש להם פח יותר לקבלו, על-ידי רבוי הפלים הקדושים של כל אחד.

שנוסע, כבר יש לו אמונה, שהוא הפך האפיקורסות.

"ויברך אתכם כאשר דבר לכם" (דברים א, יא)

"ואצוה את שפטיכם וכו' ושפטתם צדק וכו'" (דברים א, טז) - ענין 'תקון המשפט'

ז.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א לד, ג)

לכאורה קשה, למה אנו צריכין לתפלה, והשם-יתברך יודע מחשבות!?

אבל מחמת שהדבור הוא 'פלי השפע', שבהם מקבלין השפע, כמו שכתוב (דברים א, יא): "ויברך אתכם כאשר דבר לכם" - הינו: לפי הדבור פן השפע.

אם הדבור הינו הפלי השפע, הוא בשלמות ובמלואה, אזי יכולין לקבל בהם רב שפע. - והדבורים של הצדיק, בודאי הוא בשלמות ובמלואה, לכן יכול להמשיך השפע לישראל.

"איכה אשא לבדי וכו' ומשאכם" (דברים א, יב)

"מלמד שהיו אפיקורסין" (רש"י: ספרי דברים יב)

ח.

(שיחות-הר"ן לז)

אפיקורסות נקראת 'משא', כמו שכתב רש"י על "משאכם" (דברים א, יב): "מלמד שהיו בהם אפיקורסים" (ספרי דברים יב).

עלי-פן בשנוסע להצדיק, הוא משליך מעליו משוי גדולה - פי מאחר

ט.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א ב, ד-ה)

עקר ה'מחשבות-זרות', הם על-ידי 'קלקול המשפט', כי 'משפט' הוא בחינת 'עינין', כמו שכתוב (בראשית יד, ז): "ויבאו אל עין משפט". ועל-ידי 'קלקול משפט', בא קלקול ל'עינין', כמו שכתוב (דברים טז, יט): "כי השחד יעור עיני חכמים" - זה בחינת 'מחשבות-זרות' שבתפלה, שהם "ענין דמכסין על עינין" (זהר פנחס רנב:), כמו שכתוב (איכה ג, מד): "ספותה בענן לך" וכו'.

ולעתיד שיתקן בחינת 'משפט', כמו שכתוב (ישעיה א, כז): "ציון במשפט תפדה" - אזי יתעבר ענין דמכסין על עינא", כמו שכתוב (שם נב, ח): "כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון".

ועל-ידי מה זוכה לבחינת משפט? - על-ידי 'צדקה' - שעל-ידי 'צדקה' אוחזין במדת ה'משפט', כמו שכתוב (דברים לג, כא): "צדקת ה' עשה ומשפטיו". וכמו שכתוב (תהלים צט, ד): "משפט וצדקה ביעקב" וכו', כי 'צדקה' הוא על-ידי 'משפט' וכו'. כמו שכתוב (שם עה, ח): "אלקים שפט, זה ישפיל וזה ירים", "שמוריש לזה, ומעשיר לזה" (שמות רבה לא, ג).

ובשנותן 'צדקה' - הוא בבחינת "זה ישפיל", שמחסר ממונו,

וּבְבַחֲנֵינָת 'וְזֶה יָרִים', שְׁמַעְשִׁיר לְעֵנִי. נִמְצָא:
שְׂאוּחֵז עַל-יַדֵּי־זֶה בְּמִדַּת 'מִשְׁפָּט'.

י.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב ה, יא-יב)

עַל-יַדֵּי 'עוֹת הַמִּשְׁפָּט', נוֹפְלִין בְּחֵינַת
'אֲהָבוֹת' מִן הַמְּרַכְּבָה, כִּי
"כִּסְאוֹת לְמִשְׁפָּט" (תהלים קכב, ה), בְּחֵינַת
הַמְּרַכְּבָה, שֶׁשֶׁם הוּא בְּחֵינַת 'אֲהָבָה קְדוּשָׁה',
בְּבַחֲנֵינָת (שִׁיר־הַשִּׁירִים ג, י): "מְרַכְּבוּ אֲרָגְמָן, תּוֹכוֹ
רְצוּף אֲהָבָה". וּכְשֶׁנִּפְגָּם הַמְּרַכְּבָה עַל-יַדֵּי
'עוֹת־הַדִּין', נוֹפְלִים מִשֵּׁם 'אֲהָבוֹת נְפוּלוֹת',
וְעַל-יַדֵּי־זֶה בָּא חִסּוֹן־שְׁלוֹם 'פְּגָם־הַבְּרִית'.

וְ'עוֹת־הַמִּשְׁפָּט' נַעֲשֶׂה - עַל-יַדֵּי בְּחֵינַת
'תַּפְּלִין רְעִים'. כִּי
הַתַּפְּלִין מַחֲזִין נַעֲשִׂין, עַל-יַדֵּי שְׁמַעְלִין
הַלְּחוֹת וְשִׁמְנוּנֵי הַגּוֹף, מִבְּחֵינַת "הַחֲתִים
בְּשָׂרוֹ" (ויקרא טו, ג) לְבַחֲנֵינָת 'חוֹתֶם דִּקְדָּשָׁה',
בְּחֵינַת 'תַּפְּלִין מַחֲזִין'. וַיֵּשׁ 'לְחוֹת' שְׁצָרִיכִין
לְצֵאתָ, בְּבַחֲנֵינָת 'טַפַּת עֵשׂוֹ וַיִּשְׁמַעֲאֵל',
וּכְשֶׁמַּעֲלִין בְּחֵינַת אֵלוֹ הַשִּׁמְנוּנֵי מִבְּחֵינַת
"הַחֲתִים בְּשָׂרוֹ" אֵל הַמּוֹחַ, אֲזִי נִתְעַרֵב פְּסֻלַּת
בְּהַמַּחֲזִין וְהַתַּפְּלִין, וְעַל-יַדֵּי־זֶה נַעֲשֶׂה
'קִלְקוֹל הַמִּשְׁפָּט' וְכוּ'.

וְזֶהוּ (חֲבִקוֹק א, ד): "עַל-כֵּן יֵצֵא מִשְׁפָּט
מִעֵקֶל" - הֵינּוּ 'קִלְקוֹל הַמִּשְׁפָּט'. כִּי
הַמִּשְׁפָּט עַל-יַדֵּי הַמּוֹחַ, כְּמוֹ שְׂכַתוֹב
בְּשִׁלְמוֹה (מְלָכִים־א ג, כח): "כִּי רָאוּ כִּי חָכְמַת
אֱלֹקִים בְּקִרְבוֹ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט". וְעַל-כֵּן
כְּשֶׁנִּפְגָּם הַמּוֹחַ, נִתְקַלְקַל הַמִּשְׁפָּט.

וְזֶה 'מִעֵקֶל ל', אוֹתִיּוֹת 'עֵמֶל־ק', שֶׁעַל-יָדוֹ
בָּא הַטְּמֵאָה הַנִּלְ, בְּבַחֲנֵינָת (דְּבָרִים כה,
יח): "אֲשֶׁר קָרָךְ בַּדֶּרֶךְ".

וְהַתְּקוּן: עַל-יַדֵּי 'קְשׁוֹר הַמְּרַכְּבָה',
בְּחֵינַת: "מְרַכְּבוּ אֲרָגְמָן", שֶׁהֵם
'רְפָאֵל וְגַבְרִיאֵל וְכוּ', שֶׁהֵם 'מְלָאכֵי הַמְּרַכְּבָה'
שְׁצָרִיךְ לְקַשְׂרָם, לְתַקֵּן 'פְּגָם הַמְּרַכְּבָה'
שְׁמִשָּׁם בְּאִין הָ'אֲהָבוֹת הַנְּפוּלוֹת'.

יא.

(ספֶר־הַמִּדּוֹת, צְדָקָה יא)

הַ'פְּשָׁרָה' (שְׁלַח־עֲרוּךְ חֲשׁוֹן־מִשְׁפָּט יב, ב), הִיא
'מִשְׁפָּט' שֶׁיֵּשׁ בוֹ 'צְדָקָה'.

"כִּי הַמִּשְׁפָּט לְאֱלֹקִים הוּא" (דְּבָרִים א, יז)

יב.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב א, יד)

כְּשֶׁאָדָם יוֹשֵׁב לְדַבֵּר בַּחֲבֵרוֹ, זֶה בְּחֵינַת
'רֵאשֵׁי־הַשָּׁנָה', שֶׁהוּא יוֹמָא
דְּדִינָא, שֶׁהוּא יוֹשֵׁב וְדָן אֶת חֲבֵרוֹ. וְצָרִיךְ
לְזַהֵר מְזִה מְאֹד, וְלִהְסַתְּפֵל עַל עֲצָמוֹ הַיֵּטֵב
אִם הוּא רָאוּי לָזֶה לְשַׁפֵּט אֶת חֲבֵרוֹ, "כִּי
הַמִּשְׁפָּט לְאֱלֹקִים הוּא" (דְּבָרִים א, יז) - כִּי רַק
הוּא יִתְבָּרֵךְ לְבַדּוֹ רָאוּי לְשַׁפֵּט אֶת הָאָדָם.

יג.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב ח, יא)

בְּרֵאשֵׁי־הַשָּׁנָה, אֲזִי הַתַּפְּלָה בְּבַחֲנֵינָת דִּין
וּמִשְׁפָּט, "כִּי הַמִּשְׁפָּט
'לְאֱלֹקִים הוּא" (דְּבָרִים א, יז), וְעַל-יַדֵּי־זֶה
מוֹצִיאִין כָּל הַחַיּוֹת שֶׁל הַסְּטֵרָא־אֲחֵרָא שֶׁיִּנְק
מִדַּעַת וּמִתַּפְּלוֹת יִשְׂרָאֵל.

וְזֶה בְּחֵינַת (תהלים פא, ה): "כִּי חֵק לְיִשְׂרָאֵל
הוּא, מִשְׁפָּט 'לְאֱלֹקִי' יַעֲקֹב". "חֵק
לְשָׁנָא דְּמִזּוּנָא" (בִּיצָח טז), - הֵינּוּ: שְׁמוֹצִיאִין
כָּל הַמִּזּוֹן וְהַחַיּוֹת מִהַסְּטֵרָא־אֲחֵרָא, כִּי הוּא

(רש"י שם). והם פגמו בזה, ועל-ידי-זה גרמו להם עבוב כל-כף.

וזה גרם לנו כל החרבנות הרבן בית ראשון ושני, כי על-ידי-זה יש פח להסטר-א-אחרא להתעורר בכל-פעם לגרש את ישראל מארצם, שזה נמשך על-ידי שאומרים להם עדין: "לסטים אתם שכבשתם ארץ-ישראל" - מאחר שישראל בעצמן פגמו באמונה, שעל-ידי-זה פגמו בבחינת (תהלים קיא, ו): "פח מעשיו הגיד לעמו וכו' וכנ"ל.

ועל-כן קורין זאת 'קדם תשעה-באב' - כי על-ידי-זה עקר הגלות והחרבון, כנ"ל.

ואחר-כך קורין 'ואתחנן' ב'שבת-נחמו' - כדי להמשיך ה'אוצר-מתנת-חנם' שהמשיך משה רבנו ברבוי תפלותיו שהתפלל לבוא לארץ-ישראל וכו'.

- ענין 'משנה-תורה' -

ואיחי 'ברייתא דשבת' וכו' נשמטא יתירה דאתוסף לגביה בגין שכינתא, אתקרי איהו 'מוסף שבת', וכו'. - ואיחי 'תוספתא' מסטרא דח"י נלמין, דאיהו 'מוסף שבת', ואיחי 'משנה' מסטרא דגופא, 'משנה תורה' ודאי וכו'. (תקוני-זהר מו.)

טו.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א נח, ד-ה-ט)

'משה-רבנו', בזה שהכניע 'קלפת עמלק', ותקן הברית - זכה לבחינת (שמות טז, ה-כב): "והיה להם משנה על אשר ילקטו יום יום".

'ויוסף' שזכה לברית, כתיב בה (בראשית מא, מג): "וירכב אתו במרכבת המשנה", הינו "משנה על אשר ילקטו יום

מכרח להוציא ולהקיא הכל, על-ידי בחינת "משפט 'לאלקי' יעקב", הינו: על-ידי התפלה שהיא בבחינת 'דין ומשפט' - שעל-ידי-זה הוא מקיא כל הקדשה שבלע מן הדעת ומתפלות ישראל.

"ובדבר הזה אינכם מאמינים בה" (דברים א, לב)

יד.

(לקוטי-הלכות, שומר-שכר ד, ט)

וזה שקורין 'פרשת דברים' קדם תשעה-באב, כי כל 'פרשת דברים' מדברת מה'דרך לארץ-ישראל' - כמבאר שם היטב: שכל תוכחה של משה שם הוא, על שפגמו ישראל בה'דרך לארץ-ישראל, על שלא היו חזקים באמונתם, כמו שמתחיל שם (דברים א, ב): "אחד עשר יום מחרב דרך הר שעיר עד קדש ברנע". וכמו שפרש רש"י שם: "אין לך דרך קצרה" וכו', וכל כך היתה שכינה מתלבטת בשבילכם למהר ביאתכם לארץ וכו'".

וכן הולך בכל דברי תוכחתו, בכל הסדרא כלה, שמוכיח אותם: על שגרמו עבוב בה'דרך לבא לארץ-ישראל, עד שהכרחו להתמהמה שם ארבעים שנה, וכל-זה על-ידי חטא העגל והמרגלים שפגמו באמונה, כמו שכתוב (דברים א, לב): "ובדבר הזה אינכם מאמינים בה" וכו'.

כי עקר תקון ה'דרך לארץ-ישראל - הוא 'אמונה', שהיא בחינת "פח מעשיו" הנ"ל, דהינו: שמאמינים שהשם-יתברך ברא הכל, כמו שכתוב (בראשית א, א): "בראשית ברא" וכו', "וברצונו נתנה להם וברצונו" וכו'.

יום" - שְׁעַל-יְדֵי בְרִית, זֹכָה לְשִׁפְע כְּפֹלָה'.

וְזֶה שְׁבַחֲנִית שַׁבָּת' מְקַבֵּל מ'יוֹסֵף': לָחֶם מִשְׁנֵה, הֵינּוּ "מִשְׁנֵה תוֹרָה", בַּחֲנִינֵת (מִשְׁלֵי ה, ל): "וְאֶהְיָה שֶׁשְׁשׁוּעִים יוֹם יוֹם" - וּבַחֲנִינֵת שַׁבָּת' מִשְׁפִּיעַ לְשָׂאֵר הָעוֹלָמוֹת וְכו'.

וְאִז כְּשִׁמְכַנִּיעַ כָּל הַצָּרִים הַרוֹדְפִים אַחַר חֲלוּשֵׁי כַח שְׁבִישְׂרָאֵל, וּמְכַנִּים אוֹתָם לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ - עַל-יְדֵי-זֶה זֹכָה לְחַדֵּשׁ חֲדוּשֵׁינָא דְאֹרִיתָא בְּשַׁבָּת עַל הַד תְּרִין, בְּבַחֲנִינֵת: "לָחֶם מִשְׁנֵה", בַּחֲנִינֵת: "מִשְׁנֵה תוֹרָה", בַּחֲנִינֵת: "מִגְלָה עֶפְה" (זְכַרְיָה ה, א), בַּחֲנִינֵת: "חֶרֶב פִּיפִיּוֹת" (תְּהִלִּים קמט, ו) - שְׁעַל-יְדֵי הַ"חֶרֶב נִקְמַת" (וַיִּקְרָא כו, כח) - זֹכָה: לְ"פִי שְׁנַיִם" (דְּבָרִים כא, יז), בַּחֲנִינֵת: "לָחֶם מִשְׁנֵה".

וְ"שַׁבָּת' - מְשַׁלַּח הָאֲרוֹתָיו לְכָל הַמְדַרְגּוֹת, וּמַרְפֵּא רְפוּאוֹת הַנֶּפֶשׁ וְרְפוּאוֹת הַגּוּף, בְּבַחֲנִינֵת (שְׁמוֹת כא, יט): "רַק שַׁבְתוּ יִתְּן וְרַפֵּא יִרְפֵּא" - שְׁתֵּי רְפוּאוֹת' עַל-יְדֵי שַׁבָּת.

וּכְשֶׁה'כְּשִׁרֵי-דוֹר' נִתְיַפִּים וְנִתְכַּבְּדִים בְּעֵינֵי כָל - אֲזִי כָּל אֶחָד לְפִי כְּשֵׁרוֹתוֹ יִכּוֹל לְהִבִּין: שְׁכַבֵּר הַשִּׁפְיעַ 'חֶכְם-הַדוֹר' בְּיוֹם הַשַּׁבָּת "לָחֶם מִשְׁנֵה" הַנִּל.

כִּי כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְפִי כְּשֵׁרוֹתוֹ - בֵּן מְקַבֵּל יְפִי וְהֶדֶר, וְנִתְגַּדֵּל בֵּן בְּעֵינֵי הַבְּרִיּוֹת. וְהֵיפִי וְהַגְּדֹלָה, הִיא צִיּוֹן וְסִימֹן וְרִשִׁימָה עַל "מִשְׁנֵה תוֹרָה" הַנִּל, בְּבַחֲנִינֵת (תְּהִלִּים מו, ג): "הִר צִיּוֹן יִרְכָּתִי צְפוֹן".

"הִר" - זֶה בַּחֲנִינֵת גְּדֹלָה, כְּמֵאֲמַר חֲז"ל (סִנְהֶדְרִין קז. עַל תְּהִלִּים יא, א): "נֹודֵי הִרְכֶם צְפוֹר", "זֶה מַלְכוּת וְגְדֹלָה".

שְׁהַגְּדֹלָה, הוּא 'צִיּוֹן' וְסִימֹן' עַל יִרְכָּתִי צְפוֹן' (שֵׁם מו, ג), עַל 'חֲמוּקֵי יִרְכָּתִי' (שִׁיר-הַשִּׁירִים ז, ב), 'תוֹרָה הַצְּפוּנָה'.

"וְנָסַב אֶת הַר שִׁעִיר יָמִים רַבִּים. אַתֶּם עֲבָרִים בְּגִבּוֹל אַחֲיֵכֶם בְּנֵי עֶשׂוֹ וְגו'. אַל תִּתְגַּרוּ בָּם, כִּי לֹא אַתֶּן לָכֶם מֵאֲרָצְכֶם עַד מְדוּרָה בְּפִי רַגְלִי" (דְּבָרִים ב, א-ד)

טז.

(לְקוּטֵי-הַלְכוּת, מְצַרְנוֹת ד, ה-ז-ח-ט)

וְעַל-כֵּן רָצָה מֹשֶׁה לְעִבֹר דֶּרֶךְ אֶרֶץ אֲדוּם, כִּי רָצָה לְבַטֵּל עֶקֶר הַמְצַר הַגָּדוֹל שֶׁהוּא אֲדוּם שֶׁהִקְלִיפָה שָׁלוֹ קֶשֶׁה מִכָּלֶם, וְרָאָה שֶׁעֶקֶר חֶרְבֵּן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ וְאֲרִיכַת הַגְּלוּת יִהְיֶה עַל-יְדוֹ וְרָצָה לְבַטְלוֹ, אֲבָל הַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ הִזְהִירוֹ (דְּבָרִים ב, ה): "כִּי לֹא אַתֶּן לְךָ מֵאֲרָצוֹ עַד מְדוּרָה בְּפִי רַגְלִי".

וְכַל-זֶה גָּרְמוֹ יִשְׂרָאֵל בְּעוֹנוֹתֵיהֶם, עַל-יְדֵי שֶׁחִלְקוּ כַּפָּה פְּעָמִים עַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן בְּמִרְגָּלִים וְכו', וְאָמְרוּ (בַּמִּדְבָּר יד, ד): "נִתְּנָה רֵאשׁ" וְכו', וּפְגַמּוּ בְּהִרְאֵשׁ-בֵּית וּמֵאֲז נִגְזַר עֲלֵיהֶם בְּכִיָּה לְדוֹרוֹת בְּלִיל תִּשְׁעָה בָּאָב, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה לֹא הָיָה לָהֶם כַּח לְכַבֵּשׁ מְצַר אֲדוּם, שְׂאֵז הָיָה מִתְבַּטְּלַת הַקְּלִפָּה לְגַמְרֵי.

וּכְמוֹ שֶׁפִּרְשׁ רִש"י בְּפִרְשֵׁת דְּבָרִים עַל פָּסוּק (דְּבָרִים ב, א): "וְנָפֶן וְנָסַע הַמִּדְבָּרָה" - "אֵלוֹ לֹא חָטְאוּ, הָיוּ עוֹבְרִים דֶּרֶךְ הַר שִׁעִיר לְכַנֵּס לְאֶרֶץ" וְכו'. וְכֵן פִּרְשׁ רִש"י מְקַדֵּם עַל פָּסוּק (שֵׁם א, מ): "פָּנּוּ לָכֶם", שֶׁנֶּאֱמַר בְּעֵינֵי חָטָא הַמְּרַגְּלִים, כְּמֵבֵאֵר שֵׁם בְּפִרְשָׁה, וְגַם שֵׁם פִּרְשׁ רִש"י: "אֲמַרְתִּי לְהַעֲבִיר אֶתְכֶם דֶּרֶךְ רַחֵב אֶרֶץ אֲדוּם לְצַד"

צפון לכנס לארץ, קלקלתם וגרמתם לכם עבוב.

כי העקר: לבטל מצריי הקדשה, שהוא מצר ארץ ישראל, אבל מחמת חטאייהם לא יכלו לכבש ולבטל עקר המצר שהוא אדום, רק נכנסו לארץ ישראל על ידי שפכשו המצרים של סיחון ועוג וגם זה בגדל עצם כחו של משה.

ועל-כן קורין פרשת דברים תמיד, ב'שבת-חזון' סמוך ל'תשעה-באב' - כי כל פרשת דברים מדבר, מה שגרמו בעוונותיהם לסבב גבולי ארץ ישראל, ולא יכלו לכנס בדרך הישר דרך ארץ אדום לכבש ארץ ישראל.

וכל-זה - מחמת שבעוונותיהם נתנו כח לעקר המצרים של ארץ ישראל, שהוא אדום ועמון ומואב, ולא יכלו לכבש אלו המצרים, רק הצרכו לסבב הרבה, עד שבאו ממזרח לארץ סיחון, ושם כבשו המצר בגדל כחו של משה.

עין ב'פרשת-דברים' שכל הפרשה מדבר מזה, כי מתחיל (דברים א, ב): "אחד עשר יום נחרב דרך הר שעיר" וכו', ומדבר מענין זה שסבבו גבולי ארץ ישראל, על ידי שחטאו במרגלים ואמרו "נתנה ראש" וכו', ומדבר מזה בכל הסדר, כל מה שעבר בזה, עד שבאו לארץ סיחון ועוג וכבשום.

וכל-זה גרם חרבן בית-המקדש! - כי אם לא היו חוטאים, והיו פובשים המצר של אדום ועמון ומואב - לא היה נחרב הבית-המקדש! - על-כן קורין פרשה זאת ב'שבת-חזון' סמוך לתשעה-באב - כי עקר החרבן היה, על-ידי שלא כבשו ולא

הכניעו אלו המצרים, בבחינת (איכה א, ג): "כל רדפיה השיגוה בין המצרים", כנ"ל.

ועל-כן נסתלקו משה ואהרן על גבולי ארץ ישראל - כי מחמת עוונות ישראל, לא יכלו לגמר בחייהם לכבש אלו המצרים. אבל "גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם" (חליו ז), וסוף כל סוף יכבשו כל אלו המצרים, על-ידי שהם נגנזו שם.

ועל-כן דקדקה התורה ובארה במיתת משה ואהרן - שהיו בגבול ארץ אדום ובארץ מואב, כמו שכתוב במיתת אהרן (במדבר כ, כג): "ויאמר ה' אל משה ואל אהרן בחרו החר על גבול ארץ אדום וכו', יאסף אהרן וכו'. וכן במשה כתיב (דברים לד, ו): "ויקבר אתו בגיא בארץ מואב".

כי עקר גניזתם שם היה, מחמת שהם מצרי הקדשה, כי עומדים על גבול ארץ ישראל, שזה עקר המלחמה, לכבש המצרים הקשים כנ"ל - על-כן נסתלקו משה ואהרן ונקברו שם - כדי שבגדל כחם יכבשו גם מצרים אלו, שעל-ידי-זה נזכה לכנס לארץ ישראל, ולכבשה לנו לעולם, במהרה בימינו, אמן.

ואז יתקיים (זכריה יד, ד): ועמדו רגליו ביזם ההוא וכו'. ואז נכבש תחת רגלינו את "עשו הוא אדום" (בראשית לו, א-ח), שהוא עקר המצר של הקדשה שנאמר עליו (דברים ב, ה): "כי לא אתן לך מארצו ירשה עד מדרך פה רגל", ודרשו רז"ל (רש"י שם; תנחומא ישן): "עד יום דריסת הרגל שיתקיים ועמדו רגליו" וכו'" (זכריה יד, ד).

היננו: עד שיתקנו הרגלינו, על-ידי שימשיכו הארת ה'צדיק יסוד

עוֹלָם, הָאֶרֶת הָרְאש־בֵּית, עַד הָרְגֵלֶיךָ וְכוּ'.
- [וְעִיד־שָׁם עוֹד בְּפָנִים הַשֵּׁיךְ לָזֶה לְעַנְיָן 'תִּשְׁעֶה-בְּאֵב'].

"רַב לָכֶם סֵב אֶת הָהָר הַזֶּה פָּנּוּ לָכֶם צַפְנָה"
(דְּבָרִים ב, ג)

יז.

(לְקוֹטִי-מוֹהֵר"ן הַתּוֹרָה "רַב לָכֶם" - בְּהוֹסְפוֹת
מִכְתָּב־יָד רַבְנוֹ ז"ל, הַנִּדְפָס בְּסוּף הַסֵּפֶר)

ה'גְּדֻלוֹת' מִפִּיל הָאָדָם וּמִשְׁפִּילוֹ
בְּנִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת. כִּי אִם
הוּא דְבוּק בְּהַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ וּבְאֵמוּנָתוֹ, אִזִּי
אֵינוֹ יָכוֹל לְשַׁלּוֹט עָלָיו שׁוֹם דִּין, וְלֹא יִהְיֶה
לוֹ שׁוֹם נְפִילָה. כִּי מִי יוֹכֵל לִיַּעַב בּוֹ בְּאִשֶּׁר
הוּא קְרוֹב אֶל הַמֶּלֶךְ, וּבְאִיזָה מְקוֹם "אֲשֶׁר
הוּא חוֹנֵה, שָׁם הָרַ אֱלֹקִים" (שְׁמוֹת יח, ה),
וּמִמְשַׁלֵּת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עָלָיו.

אָבֵל אִם נוֹפֵל מ'אֵמוּנָה' - הֵינוּ שֹׁנְפֵל
בְּגְדֻלוֹת, וְאִזִּי מִבְּדֵל מִהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא, וְאִזִּי כָּל הַדֵּינִין שׁוֹרֵיין עָלָיו.

וְאִיתָא בְּזִהְרֵ-הַקְּדוֹשׁ: "כִּד בְּרִנְשׁ נְפִיל
מֵאֵמוּנָה, כְּדִין כָּל דֵּינִין מִתְנוֹצְצִין
וּמִתְלַהֲטִין בֵּיהּ". כִּי הֵם תְּמִיד מְצַפִּים מִתִּי
יִפֹּל מֵאֵמוּנָה, כִּי אִזִּי בָּא לִידֵי כְּפִירָה.

וּכְבָר נוֹדַע: שֶׁ'הָהָר' נִקְרָא 'אֵמוּנָה'. כִּי
'הָהָר' נִקְרָא 'ירוֹשָׁלַיִם', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב
(דְּבָרִים ג, כה): "הָהָר הַטוֹב הַזֶּה וְהַלְבָנוֹן",
וּפְרֵשׁ רַש"י: "הָהָר הַטוֹב, זֶה יְרוֹשָׁלַיִם".
ו'ירוֹשָׁלַיִם' נִקְרָא 'אֵמוּנָה', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב
(יִשְׁעִיָה א, כא-כו): "קִרְיָה נֶאֱמָנָה".

וְעַל-כֵּן כְּשֹׁנְפֵל מ'אֵמוּנָה' הַנִּקְרָא
'ירוֹשָׁלַיִם', וּבָא לִידֵי 'כְּפִירָה' -
זֶה נִקְרָא 'מַחְרִיבֵי-ירוֹשָׁלַיִם', וְכְמוֹ שֶׁכְּתוּב

(יְרֵמְיָה ה, א): "שׁוֹטְטוּ בְּחוּצוֹת יְרוֹשָׁלַיִם
וּבִקְשׁוּ אִישׁ אֵמוּנָה". אִם-כֵּן כְּשֹׁנְפֵל
מִה'אֵמוּנָה, נִקְרָא 'מַחְרִיבֵי-ירוֹשָׁלַיִם', מִחֲמַת
הַפְּרָדָתוֹ מִהַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ, וּבָאִים יִשְׂרָאֵל
בְּגִלוֹת וְכוּ'.

כִּי הָאֵמוּנָה הָאֱמֵתִי, אִם הוּא בְּאֵמֶת, אֵינוֹ
יָכוֹל לְפֹל מִהָאֵמוּנָה, כִּי הָאֵמוּנָה הִיא
לְמַטָּה, וּכְשֶׁהִיא בְּשִׁלְמוֹתָהּ, אִזִּי נִשְׁפָּעִים
מִמֶּנָּה כָּל הַהִשְׁפָּעוֹת וְהַפְּרָכוֹת, וְכָל הַדֵּינִין
מִתְבַּטְּלִין. - אָבֵל כְּשֹׁנְפֵל מִה'אֵמוּנָה, וּבָא
לִידֵי 'כְּפִירָה', נִקְרָא 'מַחְרִיבֵי-ירוֹשָׁלַיִם', וְכָל
הַדֵּינִין שׁוֹרֵיין עָלָיו.

וּבְמָה יוֹכֵל לְתַקֵּן זֹאת? - עַל-יְדֵי 'בִּינָה',
דְּהֵינוּ 'הַתְּבוּנָנוֹת' בְּגְדֻלוֹת הַבוֹרָא
יִתְבָּרַךְ, בְּהִיוֹתוֹ מִתְבוּנָן בְּבִקְרָה, שֶׁהַחֲזִיר לוֹ
בְּמִדַּת טוֹבוֹ, אֶת נִשְׁמָתוֹ הַנִּמְסָרֶת תְּמִיד בְּכָל
יוֹם, אִזִּי נוֹפֵל עָלָיו הִירָאָה וּפְחַד מִשְׁמוֹ
הַגָּדוֹל יִתְבָּרַךְ, וְאִזִּי נִתְרַחֲבָה וְנִתְרַבְּהָ
הָאֵמוּנָה.

וְאִזִּי אֵינוֹ יָכוֹל לְפֹל וְלָבֵא לִידֵי 'גְּדֻלוֹת', כִּי
אִזִּי נִתְרַבְּהָ וְנִתְרַחֲבָה ה'אֵמוּנָה
הַקְּדוֹשָׁה' הַנִּקְרָא 'ירוֹשָׁלַיִם'. וְאִזִּי עַל-יְדֵי
ה'הַתְּבוּנָנוֹת' הַזֶּה, נִעֲשֶׂה מ'מַחְרִיבֵי-
ירוֹשָׁלַיִם', 'בְּנִי-ירוֹשָׁלַיִם'.

וְזֹאת הַבְּחִינָה נִקְרָא 'עוֹלָם-הַבְּא', כִּי
'לְעֵת־לְבָא' אִזִּי יִהְיֶה דַעָה שְׁלֵמָה.
ו'עוֹלָם-הַבְּא' נִקְרָא 'שְׁבֵת'. וְגַם ב'שְׁבֵת'
נִפְתָּחִין 'שְׁעָרֵי בִּינָה' - לְהַתְּבוּנָן הָאָדָם
בְּעֲצָמוֹ הֵיכָן הַמְּקוֹם אֲשֶׁר הוּא עוֹמֵד.

כִּי בַחֹל - מִשְׁקַע בְּטְרָדוֹת, וְאֵינוֹ יָכוֹל
לְהַתְּבוּנָן הֵיטֵב הַדָּק. אָבֵל אִם יֵשׁ לוֹ
בְּחִינַת 'שְׁבֵת', בְּחִינַת 'הַתְּבוּנָנוֹת', שֶׁיִּתְבוּנָן
בְּעֲצָמוֹ הֵיכָן הוּא עוֹמֵד - אִזִּי אֵינוֹ נוֹפֵל
בְּגְדֻלוֹת.

"לא חסרת דבר" (דברים ב, ז)

יח.

(לקוטי-הלכות, העושה שליח לגבות חובו ג, ו)

ראו אז כל ישראל, גדל כחו של משה -
שכל הרוחניים של כל הדברים
שבעולם אצלו. וכן ראו בכל הנפלאות
שעשה להם במדבר, שהספיק להם כל
צרכם אכילה ושתיה ומלבושים, שהם באר
וענן ומן וכו', שמזה ראו: שהצדיק שהוא
משה, משלים להם כל החסרונות, כמו
שכתוב (דברים ב, ז): "לא חסרת דבר".

וזה (דברים ב, ג): "רב לכם סב את החר".
דהינו הגדלות שבעם הסובב את
ה'אמונה' הנקרא 'הר' פנ"ל. ובשכיל זה
שורין דיגין עליכם.

ומה תקנתו (שם): "פנו לכם צפנה" - הינו
שתפנו לכם אל 'לבבכם', בחינת
'צפונה', דבר ה'צפון', בחינת 'שבת', בחינת
'עולם-הפא', דהינו 'התבוננות'. ואז יהיה
נקרא 'בנין-ירושלים', אמן ואמן.

הפטרות שבת חזון

ובְשִׁמְחֶלֶק אֶת הַד' לְעֶצְמוֹ, וּמִמְשִׁיךְ
לְעֶצְמוֹ חַיִּית מִמְּנָה, אֲזִי
נַעֲשִׂית לוֹ 'שְׁלֹא בְּסִדְר'. 'דְּוִי' - מִיִּי"ד'
נַעֲשֶׂה 'דְּוִי'. וְזֶה (ישעיה א, ה): "וְכָל לִבָּב
דְּוִי".

בִּי בְּשִׂהוּלְךָ לְאָדָם 'שְׁלֹא בְּסִדְר', זֶה לוֹ
'מַחֲלַת לִב', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (משלי יג, יב):
"תּוֹחֲלַת מִמְּשִׁכָּה וְכוּ'. וּכְשֶׁרוּאָה אָדָם
בְּעֶצְמוֹ שֶׁהוּלֵךְ לוֹ 'שְׁלֹא בְּסִדְר', יַעֲשֶׂה
תְּשׁוּבָה וַיִּשְׁפִּיל עֶצְמוֹ וְכוּ'.

"חזון ישעיהו" (ישעיה א, א)

א.

(לקוטי מוהר"ן ח"א ג)

לְכֹךְ נִקְרָא הַמְּנַגֵּן: 'חֲזוֹן', מִלְּשׁוֹן "חֲזוֹן"
- הֵינּוּ: לְשׁוֹן 'נְבוּאָה' - בִּי לֹקַח
הַגְּנִינָה מֵאַתֵּר דְּנְבִיאִים יִנְקִין.

"נזרו אחור" (ישעיה א, ד)

ב.

(לקוטי מוהר"ן ח"א קח)

כָּל הַנְּפִילוֹת בְּאִין מַחֲמַת 'קְלֻקּוֹל
הָאֱמוּנָה', וּכְשֶׁנִּתְקַלְקַל הָאֱמוּנָה,
נִמְצָא מַחֲזִיר פְּנֵיו מִהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, כְּמוֹ
שֶׁכְּתוּב (ישעיה א, ד): "נִזְרוּ אַחֲוֹר". וְהַשֵּׁם -
יִתְבַּרְךָ גַּם-כֵּן מִסְתִּיר פְּנֵיו מִמְּנֹה, נִמְצָא הוּא
'אַחֲוֹר בְּאַחֲוֹר'. וְצָרִיךְ לְהִבְיֵא עַל זֶה עוֹלָה
וְכוּ'.

"וכל לבב דוי" (ישעיה א, ה)

ג.

(לקוטי מוהר"ן ח"ב פב)

בְּחִינַת 'בְּסִדְר' נִקְרָא 'יִוֵּד'. שְׁמִלְכוּת'
הַנִּקְרָא 'דָּל"ת', לִית לָהּ מַגְרָמָה
כְּלוּם, וְהַקְדוּשֵׁי-בְרוּךְ-הוּא מִמְּשִׁיךְ לָהּ חַיִּית
ה'חֲכֵמָה', הַנִּקְרָא 'יִוֵּד'. וְזֶה: 'יִוֵּד וְיִוֵּד דָּל"ת'.

"חדשיכם ומועדיכם שנאה נפשי" (ישעיה א, יד)

ד.

(חיי מוהר"ן פד)

קִדְּם 'רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה' תַּקֵּס"ט, הִבִּיא לוֹ
הַשׁוֹחֵט מִטְּעַפְלִיק 'כֶּסֶא נִפְלְאָה'.
וְסִמּוּךְ לְזֶה סֵפֶר: שָׂרָאָה בְּמִרְאָה אוֹ בְּחִלּוּם:
שֶׁהִבִּיאוּ לוֹ 'כֶּסֶא' וְכוּ', וְשִׁמְעֵתִי שֶׁהוּלֵךְ וּבָא
'רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה' וְכוּ'.

וּבֵאתִי לְהַכְּסֵא, וְרֵאשִׁיתִי שָׁם 'רֵאשִׁי-
הַשָּׁנָה', 'רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה' מִמֶּש. וְכֵן
'יוֹם-כְּפוּר', יוֹם-כְּפוּר מִמֶּש. וְכֵן 'סְכוּת',
'סְכוּת' מִמֶּש.

גַּם שִׁמְעֵתִי: שֶׁהִיוּ צוֹעְקִים: "חֲדָשִׁיכֶם
וּמוֹעֲדֵיכֶם שְׁנָאָה נַפְשִׁי" (ישעיה א, יד),
מֵה לְכֶם לְדוֹן אֶת הָעוֹלָם, 'רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה'
בְּעֶצְמוֹ יִשְׁפֹּט, וְכוּ'.

"יְדִיכֶם דָּמִים מְלֹאוּ" (ישעיה א, טו)

ה.

(לקוטי מוהר"ן ח"א כב, ב)

מ"חותם" נעשה נדת, בבחינת (ישעיה א, טו): "יְדִיכֶם דָּמִים מְלֹאוּ", כי י"ד במלואו (כזה: יו"ד דל"ת), הוא מספר נד"ת, הינו: "עבודת אלילים שמשמאה כנדה" (שבת פב.).

"אם יאדימו כתולע כצמר יהיו" (ישעיה א, יח)

ז.

(לקוטי מוהר"ן ח"א כט, ה)

ה"לשון של זהורית" (שבת פ"ט מ"ג; יומא פ"ד מ"ב) - מלבין עוונותיהן והדמים של שס"ה גידין, בבחינת (ישעיה א, יח): "אם יאדימו כתולע, כצמר יהיו".

"קרית נאמנה מלאתי משפט" (ישעיה א, כא)

ח.

(לקוטי מוהר"ן ח"א נט, ב)

וזהו בחינת (ישעיה א, כא): "קרית נאמנה מלאתי משפט". "קרית" - זה בחינת ירושלים עיר הקדש, שמלביש את ה'משפט'.

"למדו היטב, דרשו משפט, אשרו חמוץ" (ישעיה א, יז)

ו.

(לקוטי מוהר"ן ח"א סט)

דע: שהגזל את חברו ממון, בזה הוא גזל ממונו בנים וכו'.

וזה שכתוב (ישעיה א, יז): "למדו היטב, דרשו משפט, אשרו חמוץ" - שהפסוק מזהיר לעשות משפט ולחזק את הנגזל, להציל עשוק מיד עושקו, כדי להציל נפש בניו ובנותיו.

וזה: "למדו היטב" וכו', - שמה שתעשו משפט, ותצילו גזול מיד גוזלו, על ידי ידיעה תעשו טובה להבנים, שהם בחינת "למודי ה'", כמה שכתוב (שם נד, יג): "וכל בניו למודי ה'".

וזה: "למדו היטב" - שההטבה תהיה להבנים, שהם בחינת 'למודי השם'.

"צדק ילין בה" (ישעיה א, כא)

ט.

(לקוטי מוהר"ן ח"ב ז, יא)

"צדק ילין בה" (ישעיה א, כא). ופרש רש"י: "תמיד של שחר היה מכפר על עברות של לילה, ותמיד של בין הערבים היה מכפר על עברות של יום".

כי ישראל עם קדוש, לפי גדל רוחניותם ודקותם, אין יכולין לשא עליהם המשא של עוון אפלו יום אחד, על-כן אנו צריכין את ה'בית המקדש' שיכפר עלינו בכל-יום. ומעת אשר הרב בית-מקדשנו, אין אנו יכולים לנקות עצמנו מן העוונות, כי אין מי שיכפר בעדנו.

"כִּסְפֵךְ הָיָה לְסִיגִים, סְבָאךָ מְהוּל בְּמַיִם"

(ישעיה א, כב)

"כִּסְפֵךְ הָיָה לְסִיגִים" - שִׁהוּ עוֹשִׂין מַעוֹת נְחֻשֶׁת, וּמְצַפִּין אוֹתָן בְּכֶסֶף, לְהוֹנוֹת בָּהֶם. "סְבָאךָ מְהוּל בְּמַיִם" - מְשַׁקִּים טַלְכָם מִעֲרָבִים בְּמַיִם, כְּדֹאֵיתָא ב'פְּסִיקְתָא'. (רש"י)

"כִּסְפֵךְ הָיָה לְסִיגִים סְבָאךָ מְהוּל בְּמַיִם". בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ מְשַׁתְּמְשִׁין בְּמִטְבְּעוֹת טַל כֶּסֶף, וְכִיּוֹן שָׂרְבוּ הַרְמִיין [הַרְמַאין]. הִתְחִילוּ שִׁהוּ מְשַׁתְּמְשִׁין בְּמִטְבְּעוֹת טַל נְחֻשֶׁת מִחִפּוּס כֶּסֶף. וְהָיָה חֵד מִנְהוּן אֲזִיל לְגַבֵּי צוּרְפָא [צוּרְפָא כֶּסֶף], וְהָיָה שָׁמַע קָלִיָּה [הַצּוּרְפָא שָׁמַע קוֹלוֹ שְׁמַגִּיעַ], אָמַר לְבַר בֵּיתֵיהָ [אָמַר הַצּוּרְפָא לְבְנֵי-בֵיתוֹ]: אִיזִיל אֲנַחֵשׁ לִיָּה [אֲתָן לוֹ מַעוֹת טַל נְחֻשֶׁת מְצַפִּין כֶּסֶף]. אוּף אִיהוּ הָיָה אֲזִיל לְמַזְבֵּן חֵד קוֹסִיט דְחִמְרָא מִן גּוֹ קְפִילָא [גַּם הַצּוּרְפָא בְּעַצְמוֹ הִלֵּךְ לַקְנוֹת נוֹד יַיִן מִמְקוֹם שְׁמוּכָרִים שָׁם יַיִן], וְשָׁמַע קָלִיָּה [הַמּוֹכֵר שָׁמַע קוֹלוֹ שְׁמַגִּיעַ]. אָמַר לְבַר בֵּיתֵיהָ [הַמּוֹכֵר אָמַר לְבְנֵי-בֵיתוֹ]: הַמְהִיל לִיָּה [מְזוּג וְעָרַב לִיָּה אֶת הַיַּיִן בְּמַיִם]. הֵדָא הוּא דְכַתִּיב: "כִּסְפֵךְ הָיָה לְסִיגִים" - לְמָהּ? - "סְבָאךָ מְהוּל בְּמַיִם". (פְּסִיקְתָא דְרַב פְּהֵנָא טו, ח - מוּבָא גַם בְּיַלְקוּט' פֶּאן)

י

(חיי-מוהר"ן תנח)

שָׁמַעְתִּי דְבַרֵי צַחֻת' בְּשֵׁם רַבְּנוּ ז"ל,
שָׁאמַר: "מַיִם שְׁכַבְשׁ הַקִּיר" ה
 [הַקִּיסָר יְרוּס־הוֹדוּ] **מְרוֹסִיא אֶת הַמְּדִינָה - נַעֲשֶׂה**
ה'מַעוֹת' וְה'כֶּסֶף' 'סִיג', וְה'מְשַׁקָּה' 'פְּאֲנָש'
 [מִי-פְרוֹת אוֹ דְבַשׁ מְעָרַב בְּמַיִם]. **"כִּסְפֵךְ הָיָה**
לְסִיגִים, סְבָאךָ מְהוּל בְּמַיִם" (ישעיה א, כב),
וְהִבּוּ.

[ב'סְפָר־הַמְּדוֹת', גִּנְבָה וְגִזְלָה י: "מִי שֶׁמְעָרַב מְשַׁקִּיו בְּמַיִם, גִּנְבִים בָּאִים עִלָּיו" (בְּמַרְאֵי-מְקוֹמוֹת שֶׁל הַרֵב מְטַשְׁעֵהֲרִין ז"ל: "סְבָאךָ מְהוּל בְּמַיִם וְגו' וְחִבְרֵי גִנְבִים וְגו'". ישעיה א, כב-כג), וְב'מְמוֹן' סז: "מְזוּנוֹת שֶׁל אָדָם נִתְמַעֵט, כְּשֶׁמְעָרַב מַיִם בְּמְשַׁקִּיו". (בְּמַרְאֵי-מְקוֹמוֹת הַנ"ל: "סְבָאךָ מְהוּל בְּמַיִם". ישעיה א, כב - וְעִזְרוּשׁ בָּאוֹת סוֹ הַקֶּדֶם וּבְמַרְאֵי-מְקוֹמוֹת הַנ"ל)].

"עִיר הַצֶּדֶק קָרְיָה נְאֻמָּנָה"

(ישעיה א, כו)

יא

(לקוטי-מוהר"ן ח"א כב, ח-יבסוף)

עַל-יְדֵי שְׁמִשְׁמֵשׁ הַגּוֹף לְהַנְשָׂמָה בַּעֲשִׂית
מַצּוֹת מַעֲשִׂיּוֹת, נַעֲשֶׂה הַגּוֹף
בְּחֵינַת 'בָּשָׂר' לְהַנְשָׂמָה.

וְאָז: "וְלִירוּשָׁלַם מְבַשֵּׂר אֶתְּךָ" (ישעיה מא, כז), **מ'בָּשָׂר הַנְּמוֹל' נְשָׁלָם 'ירוּשָׁלַם',**
שֶׁהִיא "קָרְיָה נְאֻמָּנָה" (שם א, כו) - הַיְנוּ:
שְׂזוּכִין לְבוֹא ל'אֻמוֹנָה', שֶׁהִיא 'כְּלָלִיּוֹת
הַקְּדוּשָׁה' שְׁמִקְבָּלִין מְצַדִּיקֵי-הַדּוֹר
הָאֲמִתִּיִּים - שְׂאִי-אֶפְשָׁר לְהִתְקַרֵּב אֲלֵיהֶם,
כִּי-אִם עַל-יְדֵי 'עֲזוֹת-דְּקָדְשָׁה', שְׁעַל-יְדֵי-זֶה
מְשַׁבְּרִין 'עֲזוֹת דְּסִטְרָא-אַחְרָא', 'עֲזוֹת הַגּוֹף' -
וְעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִין ל'אֻמוֹנָה שְׁלָמָה', בְּחֵינַת:
"ירוּשָׁלַם קָרְיָה נְאֻמָּנָה".

וְעַקֵּר בְּנֵין הָאֻמוֹנָה, בְּחֵינַת "ירוּשָׁלַם
קָרְיָה נְאֻמָּנָה", זוֹכִין עַל-יְדֵי
אֲתַפְלָה', שֶׁהוּא בְּחֵינַת 'ירָאָה', בְּחֵינַת
מְאָמַר הַשָּׁלָם'.

וְעַל-כֵּן נִקְרָאת ה'אֻמוֹנָה', 'ירוּשָׁלַם',
שֶׁהוּא 'ירָאָה שָׁלָם' - כִּי עַקֵּר
בְּנֵינָה, עַל-יְדֵי בְּחֵינַת 'ירָאָה', בְּחֵינַת מְאָמַר
הַשָּׁלָם'.

וְזֶה פִּירוּשׁ (בְּבִא-קָמָא נט. נט:): "אֲלַעְזָר זַעִירָא
הָוָה סִיָּם מְסַאנָא אַכְמָא. אָמְרוּ לָהּ:
מָה עֲבַדְתָּ. אָמַר: קָא מְתַאבְּלִינָא עַל
ירוּשָׁלַם" - כִּי הָיָה מְתַאבְּל עַל "ירוּשָׁלַם
קָרְיָה נְאֻמָּנָה", הַיְנוּ: עַל 'קְלָקוּל-הָאֻמוֹנָה'.

וְעַל-כֵּן: "סִיָּם מְסַאנָא אַכְמָא" - לְהוֹרוֹת:
שְׁנַתְקַלְקַל 'חוֹתָם הַרְגְּלִין',
וְנַעֲשֶׂה מ'חוֹתָם', דָּם "גְּדַת". וְזֶה נַעֲשֶׂה עַל-
יְדֵי 'קְלָקוּל-הָאֻמוֹנָה', 'קְלָקוּל חוֹתָם הַיְדִין' -

שְׁעַל-יְדֵי-יָזָה נִתְקַלְקַל מִמִּילָא 'חֹתֶם
הַרְגְּלִין, כִּי עֵקֶר הוּא ה'אֲמוּנָה'.

"אָמְרוּ לָהּ: מִי חָשִׁיב אֶת לְאֹתָאבוּלֵי וְכוּ"?
- הִינּוּ: שְׁחַשְׁדוּהוּ שִׁישׁ לוֹ גְּדֻלוֹת,
וְעַל-כֵּן עַל-יָדָךְ נִתְקַלְקְלוּ הַרְגְּלִין וְכוּ'.

יב.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א לה, ה-ז)

עֵקֶר הַמַּחִין שְׁמַקְבְּלִין עַל-יְדֵי ה'אֲמוּנָה/
אִין מְקַבְּלִין אֶלָּא מ'אֹרֶ-הַפְּנִים, דְּרַךְ
ה'אֲמוּנָה, הַנִּקְרָאת 'מְלָכוֹת', בְּחִינַת
'ירוּשָׁלַיִם', כְּמוֹ שְׁכַתוֹב (בְּרַאשִׁית יד, יח):
"וּמְלָכֵי צֶדֶק מְלֹךְ שָׁלֵם", וְתַרְגּוּמוֹ: "מְלָכָא
דִּירוּשָׁלַיִם". וְהִיא בְּחִינַת 'אֲמוּנָה', כְּמוֹ
שְׁכַתוֹב (ישעיה א, כו): "עִיר הַצֶּדֶק קָרְיָה
נְאֻמָּנָה". וְהִיא בְּחִינַת 'פְּשָׁטָא אורִיתָא' וְכוּ'.

וּכְשֶׁאָדָם מַכְנִים שְׂכָלוֹ, נִשְׁמַתוּ, בְּתוֹךְ
ה'אֲמוּנָה, הִינּוּ 'פְּשָׁטָא אורִיתָא',
הִינּוּ 'מְשָׁא-זִמְתָן' - אַזִּי צָרִיךְ לְשַׁמֵּר
ה'אֲמוּנָה, שְׁלֵא יִינְקוּ מִמֶּנָּה הַחִיצוֹנִים. כִּי
הִיא שׁוֹכֵנַת בְּתוֹךְ הַחִיצוֹנִים, בְּחִינַת (יחזקאל ה,
ה): "זֹאת יְרוּשָׁלַיִם שְׁמִתִּיהָ בְּתוֹךְ הַגּוֹיִם
וְסִבִּיבוֹתֶיהָ אֲרָצוֹת". ו'ירוּשָׁלַיִם' הוּא בְּחִינַת
'אֲמוּנָה', כְּמוֹ שְׁכַתוֹב: "קָרְיָה נְאֻמָּנָה",
וְהוּא 'פְּשָׁטָא אורִיתָא' וְכוּ'.

יג.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א רפ)

עֵקֶר בְּרוּר הַנִּיצוּצוֹת מִן הַקְּלָפוֹת, הוּא
עַל-יְדֵי 'אֲמוּנָה'. כִּי דְרַךְ ה'אֲמוּנָה/
לְשַׁכֵּן תְּמִיד אֶצֶל אֵלּוֹ הַקְּדָשׁוֹת הַנְּפוּלוֹת,

בְּבַחֲיִנוֹת (יחזקאל ה, ה): "זֹאת יְרוּשָׁלַיִם בְּתוֹךְ
הַגּוֹיִם שְׁמִתִּיהָ וְסִבִּיבוֹתֶיהָ אֲרָצוֹת".
'ירוּשָׁלַיִם' הִיא "קָרְיָה נְאֻמָּנָה" (ישעיה א, כא-
כו), בְּחִינַת 'אֲמוּנָה' - הִיא "שׁוֹכֵנַת בְּתוֹךְ
הַגּוֹיִים וְסִבִּיבוֹתֶיהָ" וְכוּ' - כִּי 'הִיא' בִּינִיהֶם
תְּמִיד כְּנִל.

וְעַל-כֵּן אֵלּוֹ הַנִּיצוּצוֹת שְׁנַפְּלוּ - הֵם
נִדְבָקִים וְנִתְאַחֲזִין 'סִבִּיבוֹת
ה'אֲמוּנָה, וְהִיא מַעֲלָה אוֹתָם מִשָּׁם. וְעַל-כֵּן
צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת 'מְשָׁא-זִמְתָן בְּאֲמוּנָה, שְׁעַל-
יְדֵי ה'אֲמוּנָה, מַעֲלִין הַנִּיצוּצוֹת' כְּנִל -
שְׁזָה עֵקֶר בְּחִינַת 'מְשָׁא-זִמְתָן, לְהַעֲלוֹת
הַנִּיצוּצוֹת'.

יד.

(לקוטי-מוהר"ן, הַתּוֹרָה 'רַב לָכֵם' - בְּהוֹסְפוֹת
מִכְּתַב-יָד רַבְּנֵי ז'ל, הַנִּדְפָּס בְּסוֹף הַסֵּפֶר)

'ירוּשָׁלַיִם' נִקְרָא 'אֲמוּנָה', כְּמוֹ שְׁכַתוֹב
(ישעיה א, כא-כו): "קָרְיָה
נְאֻמָּנָה".

"צִיּוֹן בְּמִשְׁפַּט תִּפְדָּה" (ישעיה א, כז)

טו.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א ב, ה)

לְעֵתִיד שְׁיִתְקַן בְּחִינַת 'מִשְׁפָּט', כְּמוֹ
שְׁכַתוֹב (ישעיה א, כז): "צִיּוֹן
בְּמִשְׁפַּט תִּפְדָּה" - אַזִּי יִתְעַבֵּר "עֲנַנִּין דְּמַכְסִין
עַל עֵינָא" (זִהַר פְּנִיחַס רַנְב:), כְּמוֹ שְׁכַתוֹב (שָׁם נב,
ח): "כִּי עֵין בְּעֵין יִרְאוּ בְּשׁוֹב ה' צִיּוֹן".

מגלת איכה

"בכו תבכה בלילה" (איכה א. ב)

"שתי בכיות הללו למה וכו', אותו הלילה, ליל תשעה באב היה, אמר להן הקדוש ברוך הוא לישראל: אתם בכיתם בכיה של חנם, ואני אקבע לכם בכיה לדורות, וכו'". (סנהדרין קד:)

א.

(לקוטי מוהר"ן ח"ב ז, יא)

על-ידי חטא המרגלים, גרמו הרבן בית-המקדש, כמו שאמרו רז"ל

(תענית כט. סוטה לה. סנהדרין קד: במדבר נב טז, כ; תנחומא שלח יב): **"אתם בכיתם בכיה של חנם, אני אקבע לכם בכיה לדורות".** כי אותו הלילה, ליל תשעה באב היה, שבו נחרב הבית-המקדש, ומשה רבנו בקש על זה: **"סלח נא"** (במדבר יד, ט), כי בזה החטא והפגם, תלויים כל העונות, כי על-ידיה הפגם, נחרב הבית-המקדש.

"דרכי ציון אבלות מבלי באי מועד" (איכה א. ד)

ב.

(לקוטי מוהר"ן ח"א לא, ד)

היסורים שיש לאדם בדרכים, היא בסבת גלגלי הרקיע, כי אין לה דבר מלמטה, שאין לו בוכב מלמעלה (בראשית רבה י, ו). יש 'בוכבים' שמגדלים מיני 'עשבים' במקומות שמאירים, ויש שהם מחיבים שיהא דרך בני-אדם במקומות שמאירים, ויש שמחיבים שיהיה מדבר, ויש שהם

מחיבים שיהא ישוב. ולפי ההתנוצצות הבוכבים על המקום, פן המקום מתנהג.

וזהו בחינות (איכה א. ד): "דרכי ציון אבלות מבלי באי מועד". "מועד" - זה בחינות גלגלי הרקיע, שעל-ידם נחשב הזמן.

וזהו (משלי ד, יט): "דרך רשעים פאפלה" - שאין 'בוכבים' ומזלות מאירין להם, ועל-ידיה נכשלים. והכל תלוי בבגרות וכו'.

ג.

(תני מוהר"ן שטו)

הדרכים מבקשים את תפקידם, כדאיחא במדרש (איכה נב א, ל) על פסוק "דרכי ציון אבלות" (איכה א. ד): "שהם מתאבלים על שפסקו עולי-רגלים שהיו עוברים עליהם".

וכן אלו בני-אדם שהם נוסעים והולכים להצדיק-האמת, כשחסו-שלום נפסק אחד מהם ונמנע מלנסע, אזי גם הדרכים מתאבלים ומבקשים את תפקידם, כי הדרכים תאבים שיסע עוד אחד עליהם להצדיק-האמת.

ד.

(ספורי מעשיות, מעשה הו ממלך ענו, בסוף)

"דרכי ציון אבלות" (איכה א. ד). 'ציון' היא בחינת ה'ציונים' של כל המדינות, שכלם נתועדים לשם, כמו שכתוב (יחזקאל לט, טו): "וראה אדם ובנה אצלו ציון".

וְזָהוּ (ישעיה לג, ט): "ח'זה צ'יון ק'רית מ'זע'דנו", ראשי-תבות: 'מצח"ק' - ששם היו נתועדים כל ה'ציונים'. ומי שהיה צריך לידע אם לעשות הדבר או המשא- ומתן, היה יודע שם. יהי רצון שיבנה במהרה בימינו אמן.

"וְתָרַד פְּלָאִים" (איכה א, ט)

ה.

(שיחות-ה'ר"ן ד)

דע: שמיזם שחרב בית-המקדש, נפל העשירות בעמקי הקלפות, בבחינת: "וְתָרַד פְּלָאִים" (איכה א, ט) - 'פלאי"ם', אותיות 'אלפי"ם'. הינו: שה'אלפים' של עשירות, ירד 'פלאים', דהינו ירידה גדולה ונפלאה. על-כן בהכרח שיהיה לו חס- ושלוש ירידה גדולה מאד קדם שבא לעשירות, דהינו 'אלפים מזמנים'.

"מְמָרוֹם שָׁלַח אֵשׁ בְּעַצְמוֹתַי וַיְרַדְנָה" (איכה א, יג)

ו.

(לקוטי-מורה"ן ח"ב סז)

"יש 'מאורי-אור' ו'מאורי-אש'" (זהר בראשית כא, ויקהל רח.) - והם "זה לעמת זה" (קהלת ז, יד), שכשיש כח ל'מאורי-אור', אזי נכנעין 'מאורי-אש'. וכן להפך: שכשינכנעין ונסתלקין 'מאורי-אור' חס- ושלוש, אזי מתגברין 'מאורי-אש'.

וְזָה בְּחִינַת ה'רפן בית-המקדש' - בחינת (איכה א, יג): "מְמָרוֹם שָׁלַח אֵשׁ

בְּעַצְמוֹתַי" - כי נתגברו 'מאורי-אש', על-ידי שנסתלקו 'מאורי-אור', בבחינת: "רחל מבכה על בניה" (ירמיה לא, יד). כי הבכיה שהשכינה בוכה ומיללת בביכול על ישראל, הוא בחינת הסתלקות 'מאורי-אור', ואזי מתגברין חס-ושלוש 'מאורי-אש', בחינת: "מְמָרוֹם שָׁלַח אֵשׁ".

"קוֹל נְתָנוּ בְּבֵית ה' כְּיוֹם מוֹעֵד" (איכה ב, ז)

"כקל עמא דמצלין בהגא דפסקא" (תרגום)

ז.

(לקוטי-מורה"ן ח"א רא)

מְרָמֵז ב'תרגום איכה': "שבפסח צועקין בהתפלה" - על פסוק (איכה ב, ז): "קוֹל נְתָנוּ בְּבֵית ה' כְּיוֹם מוֹעֵד" - בתרגום: "כקל עמא דמצלין בהגא דפסקא".

"טָבְעוּ בָאָרֶץ שְׁעָרֶיהָ" (איכה ב, ט)

ח.

(לקוטי-מורה"ן ח"א רפו)

יש 'ג'רעדן', והם שני בחינות: ג'ר', ו'עדן'. בחינת: 'חכמה עלאה', ו'חכמה תתאה'. כי עקר 'תענוג ג'רעדן' - הוא 'השגת חכמת אלקות', הינו: 'חכמה-עלאה', ו'חכמה-תתאה'.

אך לזכות לזה - אי-אפשר פיאם על-ידי ה'שערים', בחינת 'שערי ג'רעדן'. אך אלו ה'שערים' גנוזים וטמונים בארץ, בחינת (איכה ב, ט): "טָבְעוּ בָאָרֶץ שְׁעָרֶיהָ". וצריכים לזה 'בעלי-הבית' מושל בארץ, שיוכל

כי הם מנהיגים בביתם כמו מנהגי השרים והאדונים וכו'. ועל-ידי-זה אינם יכולים לומר תורה. אף-על-פי שאומרים קצת מה ששיד להעולם, אף-על-פי-כן תורה גמורה אין יכולין לומר וכו'.

ומאחר שאינם יודעים תורה - על-ידי-זה הם מנהיגים עצמם במנהגי השרים, כי מאחר שאינם יודעים תורה, הם מברחים על-כף-פניהם לנהג עצמם במנהגים הנ"ל - כי בלא זה, במה יהיה נפר מעלתם וחשיבותם, מאחר שאינם בני-תורה.

וזוהו בחינת (איכה ב, ט): "מלכה ושריה בגוים אין תורה, גם נביאיה לא מצאו חזון מה".

"עשה ה' אשר זמם בצע אמרתו" (איכה ב, יז)

י.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א ריט)

"בצע אמרתו" (איכה ב, יז), "בזע פורפירא דילה" [קרע מלבושו] (איכה-רבה א, א). כי בודאי אין ה'בית-המקדש' יכול לסבל כבודו וגאותו יתברך, כמו שכתוב (מלכים-א ח, כז): "הנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוה, אף כי הבית הזה" וכו'. רק מחמת 'אהבת-ישראל', צמצם והלביש את גאותו, כדי להשרות שכינתו ב'בית-המקדש', כדי לגלות מלכותו.

אבל כשחטאו לפניו - אזי כפי-כוח הראה וגלה גאותו וגאונו, ולא רצה להלבישו ולצמצמו עוד, וממילא נחרב הבית-המקדש - כי מאחר שקרע ובטל הצמצום והלבוש, שוב אין הבית-המקדש

להוציא ולהקים ולהעמיד השערים שנטבעו בארץ.

ועל-ידי 'למוד פוסקים' - זוכין להיות מלך ומושל בארץ, ואז יכולין להעמיד ולהקים השערים שנטבעו בארץ.

וזוהו: "שפטים ושטרים תתן לה בכל שעריה וכו' לשבטיה" (דברים טז, יח).

"שבט", ראשי-תבות: "טבעו בארץ שיעריה". כי על-ידי ה"שופטים ושטרים" המנהיגים והמושלים בארץ, על-ידי 'משפטי התורה', בחינת 'פוסקים' - על-ידי-זה נתגלין השערים שנטבעו בארץ.

וזוהו: "תתן לה בכל שיעריה לשבטיה" - כי ה"שופטים ושטרים" מקימין השערים שנטבעו בארץ, ומגלין השערים שנתעלמו, בחינת "טבעו בארץ שיעריה", על-ידי המשפט שלהם.

"מלכה ושריה בגוים אין תורה, גם נביאיה לא מצאו חזון מה" (איכה ב, ט)

ט.

(חיי-מוהר"ן תנא)

אמר רבנו ז"ל: אפלו הצדיקים של עכשו, גם-כן יקרים מאד בעיני השם-יתברך. ואלמלא לא היה בהם רק מה שפרחקים ממנהגי הקל-יעולם, ההולכים בדרך ומנהגי העכו"ם וכו' - גם-כן דים. כי כל 'מנהיג', איך שהוא מתנהג בעבודתו, על-כף-פניהם הוא רחוק מדרביהם וכו', וכן המקרבים אליהם וכו'.

שוב אמר רבנו ז"ל: שגם הצדיקים של עכשו, הם בבחינת התערבות עמהם,

יכול לסבל גאותו וגאונו, כי "הן השמים
ושמי השמים לא יכלכלוך" כנ"ל.

יא.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א ריט)

כְּשֶׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל הַתּוֹרָה "בַּצַּע אָמַרְתוּ"
(ח"א ריט), אָמַר אֶז דְּבָרֵי צָחוֹת'
לְדַרְשָׁן אֶחָד שֶׁיֵּשֵׁב אֶז עַל שְׁלֹחָנוּ: "בַּצַּע
אָמַרְתוּ" (איכה ב, יז) - שֶׁ'אֹמַר' תּוֹרָה בְּשִׁבְלִי
'בַּצַּע' וּמְמוֹן.

יב.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב צא)

"בַּצַּע אָמַרְתוּ" (איכה ב, יז), פְּרוּשׁוֹ לְבוּשׁ'.

בְּלִילָה - הֵינּוּ: שֶׁתְּהִיָּה 'תְּקוּמָה' לְהַרְנָה,
עַל-יַדֵּי הַלִּילָה' שֶׁהִיא גְּמָרָא ש"ס'.

"שִׁפְכֵי כַּמִּים לִבְךָ נִכַח פְּנֵי ה'" (איכה ב, יט)

טו.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א ט, ד)

"כַּמָּה אֲנִי מְרַחֲקִינִי מִמֵּיָא" (בבא-בבא ע"ד):
- מִבְּחִינַת: "שִׁפְכֵי לִבְךָ כַּמִּים נִכַח
פְּנֵי ה'" (איכה ב, יט) - וְהָרָאָה לָנוּ סִמְּן עַל-זֶה,
שֶׁעֲדִין לֹא הִגַּעְנוּ לְמַדְרָגָה זֹאת, שֶׁנִּתְפַּלֵּל
כָּל-כֶּךָ בְּכוּנָה, עַד שֶׁנִּשְׁפָּךְ לִבְנוּ לְפָנָיו
כַּמִּים.

כָּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים פט, מד): "אֵף תָּשִׁיב צוּר
חֲרָבוֹ וְלֹא הִקְמוֹתוֹ בַּמִּלְחָמָה" - כִּי
כָּל הַתְּפִלוֹת, הֵם בְּחִינַת 'חֲרָב' אֲצֵל 'מְשִׁיחַ' -
וְאִם הָיוּ הַתְּפִלוֹת בְּבְחִינַת הַנ"ל, בּוֹדָאִי לֹא
הָיָה "מְשִׁיב צוּר חֲרָבוֹ" (תְּהִלִּים פט, מד), וְזֶה
סִמְּן: שֶׁעֲדִין לֹא הִגַּעְנוּ לְמַדְרָגַת: "שִׁפְכֵי
לִבְךָ כַּמִּים נִכַח פְּנֵי ה'".

טז.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א כ, ד)

"שִׁפְכֵי כַּמִּים לִבְךָ נִכַח פְּנֵי ה'" (איכה ב,
יט). "פְּנֵי ה'" - זֶה בְּחִינַת 'בְּאוּרֵי
וְדְרוּשֵׁי הַתּוֹרָה', כָּמוֹ (ויקרא יט, לב): "וְהִדְרַתְּ
פְּנֵי זָקוֹן" - זָקוֹן' זֶה 'הִדְרַת-פְּנִים' - וְהֵם
'שְׁלֹש־עֶשְׂרֵה תְּקוּנֵי דְקָנָא', וְהֵם 'שְׁלֹש־
עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרָשֶׁת בָּהֶן' -
שֶׁצָּרִיךְ לְשַׁפֵּךְ שִׁיחוֹ וּתְפִלָּתוֹ קִדְּם
שֶׁמְשִׁיךְ 'בְּאוּרֵי הַתּוֹרָה'.

"צַעַק לִבִּים אֵל ה'" (איכה ב, יח)

יג.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב ה, ב)

כְּשֶׁנִּתְקַלְקַל וְנוֹפֵל הָ'אֲמוּנָה', עַד שֶׁאֵין
מוֹעִיל אֲפִלוֹ 'קוֹל צַעֲקָה',
שֶׁהוּא 'קוֹל בְּלֹא דְבוּר' - אֲזִי צְרִיכִין לְצַעַק
מִן הַלֵּב לְבַד, בְּבְחִינַת (איכה ב, יח): "צַעַק לִבִּים
אֵל ה'" - שֶׁהוּא צַעֲקַת הַלֵּב לְבַד בְּלִי קוֹל.

"קוּמֵי רַנִּי בְּלִילָה לְרֹאשׁ אֲשִׁמְרוֹת" (איכה ב, יט)

יד.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א ג)

הַתְּקוּן שֶׁיּוּכַל לְשִׁמְעַ נְגִינָה מִכָּל אָדָם,
הוּא עַל-יַדֵּי שֶׁיִּלְמַד בְּלִילָה 'תּוֹרָה
שֶׁבְּעַל-פִּיה', הֵינּוּ גְּמָרָא' שֶׁהִיא בְּחִינַת
'לִילָה' וְכוּ'. - וְזֶהוּ (איכה ב, יט): "קוּמֵי רַנִּי

יז.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א לח, ז)

"תנניא רבי יוסי אומר: אוי להם לברייתות, רואים ואינם יודעים מה רואים, הארץ עומדת על עמודים, ומים על ההרים" (תגינה יב).

הינו: 'בינה', 'ארץ החיים', שפמנה תוצאות התפלין. והתפלה נקרא עמוד, על-שם (תהלים קו, ל): "ויעמד פינחס".

"עמודים" - בחינת תפלה, על המים, הינו: על הלב, כמו שכתוב (איכה ב, יט): "שפכי כמים לבך נכח פני ה'".

"ומים על ההרים" - זו בחינת תורה, שעל-ידיה נתעורר חסד אברהם. פי ה'הרים' זו תורה, שהוא מרומם וכו'.

יח.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א נד, ו-בסוף)

"מי אסף רוח בחפניו, מי צרר מים בשמלה" (משלי ל, ד) - 'מים' בחינת לב, כמו שכתוב (איכה ב, יט): "שפכי כמים לבך" - הינו: שעל-ידיה שפלקט ומברר ה'רוח-טובה' מן ה'רוח-רעה', הוא צרר מים בשמלה - ששומר ה'לב' שלא ישלט עליו המדמה'.

וזהו (תהלים עז, ז): "עם לבבי אשיחה" - פי על-ידי בחינת נגון ושמחה, בחינת ברור הטוב מן הרע, על-ידיה נשמר ה'לב' מ'כח המדמה' - ואז יכול לשפך לבו כמים לפני ה', בבחינת: "שפכי כמים לבך נכח פני ה'".

וזהו (תהלים קמז, יח): "ישב רוחו, יזלו מים". על-ידי "ישב רוחו" - שפלקט

ומאסף ה'רוח' ב'ידו'. על-ידיה "יזלו מים" - בחינת: "מי צרר מים", שהוא בחינת ה'לב', בחינת: "שפכי כמים לבך".

יט.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב ב, ו)

"אמת המים יוכיח" (בבא-מציעא נט): - "אמת המים" - זה בחינת דבור של תשובה, בבחינת (איכה ב, יט): "שפכי כמים לבך נכח פני ה'".

כ.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב טו)

יש "לב אבן" (יחזקאל יא, יט; לו, כו), דהינו "אבירי לב הרחוקים מצדקה" (ישעיהו מו, יב). וזהו (תהלים קיד, ח): "ההפכי הצור אגם מים" - דהינו: שנתהפך ל'לב רך', בחינת (איכה ב, יט): "שפכי כמים לבך נכח פני ה'". הינו: 'לב רך' להתנדב לצדקה.

ובשביל-זה נקרא 'צדקה': 'מים' - כמו שכתוב (עמוס ה, כד): "וצדקה בנחל איתן".

"במחשבים הושיבני כמתי עולם" (איכה ג, ו)

כא.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א ג)

'תורה שבעל-פה', היא בחינת לילה, כמו שאמרו רז"ל (סנהדרין כד, על איכה ג, ז): "במחשבים הושיבני - זה תלמוד בבלי".

כב.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א כג, א)

אלו בני-אדם הנופלים בַּתְּאוֹת־מְמוֹן, ואינם מאמינים שהקדוש-ברוך-הוא יכול לפרנס האדם בסבה קלה, ורודפים אחר פרנסתם ביגיעות גדולות - אלו בני-אדם נקשרים בפנים דסטרא-אחרא, אלקים אחרים, השך, בחינת 'מיתה', כמו שפיתוב (איכה ג, ו): **"בַּמַּחֲשָׁבִים הוֹשִׁיבֵנִי עוֹלָם"**.

כה.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א קא)

יש ע' אנפין נהירין, ויש ע' אנפין חשוכין. **"זכה, נעשה לו סם חיים. לא זכה, נעשה לו סם מות"** (יומא עב:). 'סם חיים' הוא 'אנפין נהירין'. 'סם מות' הוא 'אנפין חשוכין', כמו שפיתוב (איכה ג, ו): **"בַּמַּחֲשָׁבִים הוֹשִׁיבֵנִי עוֹלָם"**.

"חסדי ה' פי לא תמנו, פי לא כלו רחמיו"

(איכה ג, כב)

כו.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב קא)

עקר בכל ושרש ויסוד של כל העצות להתקרב להשם-יתברך וכו', לבקש מלפניו שיקרבהו לעבודתו יתברך וכו'.

וצריכין לכפל ולשנות זאת ולזכר זאת בכל יום ויום - פי יש כמה וכמה מיני חלישות ובלבולים על-זה בלי שעור וכו'. וצריכין לחזור זאת אלפים פעמים - כדי שיתחזק ויתאמץ לעמד על עמדו, להתפלל ולהתחנן לפני השם-יתברך תמיד, שיקרבהו לעבודתו, יהיה איך שיהיה. **"חסדי ה' פי לא תמנו, פי לא כלו רחמיו"** (שם ג, כב).

כג.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א לה, ד-ה-ז)

למוד 'פשטא אורייתא', הוא בחינת 'שנה' (זהר פנחס רמד:). כמו שאמרו חז"ל (סנהדרין כד. על איכה ג, ו): **"בַּמַּחֲשָׁבִים הוֹשִׁיבֵנִי - זֶה 'תְּלִמוּד בְּבַלְיִ"**. וזה בחינת 'אמונה', כמו שפיתוב (תהלים צב, ג): **"וְאִמּוֹנַתְךָ בְּלִילוֹת"**, **"וְלַחֲשֵׁךְ קָרָא לֵילָה"** (בראשית א, ה).
ואדם הדבוק תמיד בעבודת-הבורא, ונתניגעים המחין שלו מחמת גדל הדבקות - אזי ילמוד 'פשטא אורייתא'. ואזי, ה'מחין' שלו, הינו 'נשמתו', באה בתוך 'אמונה', בבחינת (איכה ג, כג): **"חֲדָשִׁים לְבָקָרִים"** - ומתחדשים ומתחזקים מעיפותם.

כד.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א לז, ב)

'גוף' ו'נפש', הם בחינת 'אדם' ו'בהמה', 'חמר' ו'צורה', 'חכמה' ו'סכלות', 'אור' ו'חשך' וכו' - והם בחינת 'חיים' ו'מיתה' וכו', כמו שפיתוב וכו'. וכתוב (איכה ג, ו): **"בַּמַּחֲשָׁבִים הוֹשִׁיבֵנִי"** [כמתי עולם] וכו' - והם בחינות 'שכחה' ו'זכרון' וכו'.

"חֲדָשִׁים לְבָקָרִים רַבָּה אִמּוֹנַתְךָ" (איכה ג, כג)

כז.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א ט, א)

בשמתפלל בכל פחו, ומכניס פחו באותיות התפלה, אזי

נתחדש כחו שם, בבחינת (איכה ג, כג):
 "חדשים לבקרים רבה אמונתך" וכו'. כי
 'אמונה' היא 'תפלה', כמו שכתוב (שמות יז,
 יב): "ויהי ידיו אמונה", תרגומו: "פרישן
 בצלו".

"חדשים לבקרים" - אזי צריך לשמר
 ה'אמונה', שלא יינקו ממנה החיצונים, כי
 היא שוכנת בתוך החיצונים, בחינת (יחזקאל ה,
 ה): "זאת ירושלים שמתיה בתוך הגוים,
 וסביבותיה ארצות". ו'ירושלים' הוא בחינת
 'אמונה' וכו'.

כח.

(לקוטי מוה"ר"ן ח"א לה, ג' ד' ה' ו' ז')

חדוש השכל, חדוש הנשמה, הוא על-
 ידי 'שנה' (זהר בראשית יט. ויקהל ריג
 ריד. - על איכה ג, כג): "חדשים לבקרים רבה
 אמונתך".

כט.

(לקוטי מוה"ר"ן ח"א סב, ה)

ה'אמונה' מתחדשת אצל האדם בכל בקר,
 בחינת (איכה ג, כג): "חדשים
 לבקרים" [רבה אמונתך].

כי כשהמחין מתנגעים, אז על-ידי השנה
 הם מתחדשים, כנראה בחוש. ובשעת
 השנה, המחין, הינו הנשמה, באה בתוך
 אמונה, בחינת: "חדשים לבקרים" [רבה
 אמונתך] וכו', כמובא ב'זהר הקדוש' (שם).

ל.

(לקוטי מוה"ר"ן ח"א עו)

בכל יום ויום צריך 'התחדשות המחין',
 כמה שכתוב (איכה ג, כג): "חדשים
 לבקרים" וכו', וכמה שכתוב (תפלת שחרית):
 "המחדש בטובו" וכו'.

ויש כמה בחינות 'שנה' וכו' - גם 'למוד
 פשטא אוריתא' הוא בחינת 'שנה' (זהר
 פנחס רמד): וכו', ואדם הדבוק תמיד בעבודת-
 הבורא, ונתנגעים המחין שלו, אזי ילמוד
 'פשטא אוריתא'. ואזי המחין שלו, הינו
 נשמתו, באה בתוך אמונה, בבחינת:
 "חדשים לבקרים" - ומתחדשים ומתחזקים
 מעיפותם.

לא.

(לקוטי מוה"ר"ן ח"ב ה, ב)

עקר 'גדול האמונה', הוא בבחינת (תהלים
 צב, ג): "ואמונתך בלילות" - דהינו:
 כל מה שנדחה והולך חלק מהליכה
 ונתקרב אל אור היום, נתגדל האמונה
 ביותר, עד שבאור היום אז נתגדל האמונה
 בשלמות, בבחינת (איכה ג, כג): "חדשים
 לבקרים רבה אמונתך".

ויש 'שנה' שהוא בחינת 'משאומתן
 באמונה', שהוא גם-כן 'פשטא
 אוריתא'. כי כשעוסק במשאומתן
 באמונה, אזי המחין, הינו נשמתו, באה
 לתוך אמונה, בבחינת: "חדשים לבקרים" -
 ונתחדשו שם ונתחזקו מעיפותם.

לב.

(לקוטי מוה"ר"ן ח"ב ח, ט)

על-ידי 'אמונה', יהיה 'חדוש העולם'
 לעתיד' וכו', בבחינת (תהלים צב, ג):
 "להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות".

אבל כשאדם מכניס שכלו, הינו נשמתו,
 בתוך האמונה, הינו 'פשטא
 אוריתא', הינו 'משאומתן', בבחינת:

"אמונתך בלילות" - זה בחינת ה'אמונה'
 שתלויה ב'כח המדמה', בחינת

לה.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א ס, ח)

על-ידי ספורי-מעשיות' של הצדיק-
האמת, שעל-ידיה נעשה
'התעוררות השנה' - על-ידיה יכולים
לדבר, ועל-ידיה נעשה 'פקידת עקרות'.

וזוה בחינת (סנהדרין ק): "להתיר פה
אלמים, ולהתיר פה עקרות". וזוה
הפח בא לכלי הולדה, דהינו 'בטחני הדור'
מקבלין זה הפח, בבחינת (ישעיה מ, לא): "וקו'
ה' יחליפו כח". ועל-כן נקראין ה'פלויות'
'בטוחות, כי ה'פלויות' הם 'כלי ההולדה'.

וזוה בחינת (איכה ג, כט): "יתן בעפר פיהו
אולי יש תקוה". 'עפר' הוא בחינת
'העדר הדבור', כמו שפתיב (ישעיה כט, ד):
"ומעפר תשח אמרתך". הינו: שצריך ליתן
בחינת הדבור "להתיר פה אלמים" (סנהדרין
ק), ועל-ידיה בא 'פח הדבור' לקווי השם,
שהם 'כלי ההולדה'.

וזוה: "אולי יש תקוה" - פדי שיגיע
הדבור לקווי השם.

וזוהו (בראשית כח, יד): "והיה זרעך בעפר
הארץ" - כי ה'הולדה' תלויה, על-
ידי בחינת "יתן בעפר פיהו" (עין בפנים).

"מפי עליון לא תצא הרעות והטוב" (איכה ג, לח)

לו.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א לא, בסוף)

"מפי עליון לא תצא הרעות והטוב"
(איכה ג, לח) - רק בל-אחד, לפי מה
שהוא מציר ועושה פלי לקבל טוב או רע

לילה' וכו'. ועל-ידיה: "להגיד בבקר
חסדך", הינו בחינת 'חסד' שעל-ידו יהיה
'חדוש העולם לעתיד'.

וזוה בחינת (איכה ג, כט): "חדשים לבקרים
רבה אמונתך", הינו 'אמונה' - על-
ידיה יהיה 'חדוש העולם', בחינת:
"חדשים לבקרים", בחינת: "להגיד בבקר
חסדך" וכו' פנ"ל.

לג.

(לקוטי-מוהר"ן, התורה 'רב לכם' - בהוספות
מכתב-יד רבנו ז"ל, הנדפס בסוף הספר)

"חדשים לבקרים רבה אמונתך" (איכה ג,
כט). דהינו: בשעומד בזריזות
בבקר לעבודת בוראו, ביראה ופחד לשמו
הגדול יתברך. אשר בהיותו מתבונן בבקר
שהחזיר לו במדת טובו את נשמתו הנמסרת
תמיד בכל יום, אזי נופל עליו היראה ופחד
משמו הגדול יתברך, ואז נתרחה ונתרבה
ה'אמונה'.

וזוה: "חדשים לבקרים רבה אמונתך" -
שנתרחבה ונתרבה ה'אמונה'.

"יתן בעפר פיהו אולי יש תקוה" (איכה ג, כט)

לד.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א נה, ה)

"יתן בעפר פיהו" (איכה ג, כט). בלומר:
שיקשר דבורו עם 'שוכני-עפר' -
שיקשר עצמו עם 'שוכני-עפר', ויעורר
אותם בתפלתו שיתפללו עמו.

חס־ושלום - אזי נעשו נקדות על־ידי הפסופין וההשתוקקות שלו.

הינו: אם הוא נכסף לדבר טוב - נעשה מהפסופין גפש קדושה, ונצטירו ה'אותיות' ונעשים כלי לקבל טוב; וכן להפך - אם נכסף לרע חס־ושלום, נעשים מהפסופין נפשות, שהם בחינת נקדות, ונצטירו ה'אותיות' ונעשים כלי לקבל רע חס־ושלום.

ועל־כן יש להתורה שני פחות: "זכה נעשה לו סם חיים" וכו' (יומא עב:) - כי כל־אחד לפי מה שהוא נכסף, כך מציר ומפרש אותיות התורה וכו'.

לז.

(לקוטי־מוהר"ן ח"א לו, ו)

זה הוא כלל גדול: כי "מפי עליון לא תצא" (איכה ג, לח) כי אם אור פשוט - אך לפי בחינת כלי המקבל את האור, כך נצטיר האור בתוכו וכו'.

ו"התורה, זכה נעשה לו סם חיים, ולא זכה" וכו' (יומא עב:), לכל אחד ואחד כפי שמקבל. אבל מאתו לא תצא הרעות, כמו שכתוב (איכה שם): "מפי עליון לא תצא הרעות".

"נשא לבנו אל פנים אל אל בשמים" (איכה ג, מא)

וחוזר ה'רוח הדופק' ומנשב בסדר בכל האיברים, ובפרט בהידים.

ועל־ידי־זה מזכך השמים, כי ה'ידים' הם בחינת 'שמים', 'אש' ו'מים', בחינת יד ימין' ו'יד שמאל'.

זכה (איכה ג, מא): "נשא לבנו אל פנים, אל אל בשמים" - שצריך לשא את הלב, הינו הרוח הדופק שבלב, אל הידים, ומזה נזדכך ה'שמים'.

לט.

(לקוטי־מוהר"ן ח"ב צט)

עקר ההתבודדות והשיחה בינו לבין קונו בשלמות הוא: בשיפרש שיחתו כל־כך לפני השם־יתברך, עד שיהיה סמוך מאד שתצא נשמתו חס־ושלום, עד שכמעט יגוע חס־ושלום, עד שלא תהיה נשמתו קשורה בגופו כ־אם פחות־השערה - מעצם צערו ונעגעועו וכסופיו להשם־יתברך באמת.

וכן מבאר בדברי רז"ל (תענית ח.): "אין תפלתו של אדם נשמעת, אלא־אם כן משים נפשו בכפו" וכו' - [שנאמר (איכה ג, מא): "נשא לבנו אל פנים"].

[ב'לקוטי־הלכות', יו"גנסף ד, יט: "נשא לבנו אל פנים אל אל בשמים" (איכה ג, מא), הוא צעקה ותפלה ושיחה והתבודדות בינו לבין קונו, שצריכין לצעק הרבה להשם־יתברך במסירת־נפש, עד שכמעט תצא נפשו, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (תענית ח.): "אין תפלתו של אדם נשמעת, אלא אם כן משים נפשו בכפו", ולמדו מפסוק זה, וכמו־בא זה בשיחותיו הקדושים בספורי חיי־מוהר"ן (תמא - מובא לקמן), ובסימן צט תנינא (הנ"ל)].

מ.

(לקוטי־מוהר"ן ח"ב קא)

צריכין לחזר זאת אלפים פעמים, כדי שיתחזק ויתאמץ לעמד על עמדו,

לח.

(לקוטי־מוהר"ן ח"א נו, ט)

על־ידי ה'אנחה' - מחיה ומבריא ה'רוח הדופק', ונצול מ'עצבות רוח',

לְהִתְפַּלֵּל וּלְהִתְחַנֵּן לְפָנַי הַשָּׁמַיִם יִתְבָּרֵךְ תָּמִיד,
שִׁיקְרָבְהוּ לְעִבּוּדְתוֹ, יִהְיֶה אִיךָ שִׁיחֵיָהּ.
”נִשְׂא לְבַבְנוּ אֶל כַּפַּיִם אֶל אֵל בְּשָׁמַיִם”
(איכה ג, מא).

אפן, רק על-ידי שְׁנֵקַח פְּטִישׁ, וְנִשְׁבֵּר
וְנִפּוּצֵץ אֶת ”לֵב הָאָבֶן”, וְאִז נֹכַח לְהָרִים
אוֹתוֹ. וְהַפְּטִישׁ הוּא הַדְּבוּר.

מ.א.

(חיי-מוהר"ן תמא)

פַּעַם-אַחַת דִּבֶּר רַבְּנוּ ז"ל עִם רַבֵּי יַעֲקֹב
יוֹסֵף, מֵעַנִּין עִבּוּדֵי-הַשָּׁמַיִם
כְּדַרְכּוֹ תָּמִיד. וְסֵפֶר לוֹ: מִשָּׁל לְמֶלֶךְ שֶׁשָּׁלַח
אֶת בְּנוֹ לְפָרֹחֲקִים לְלִמּוּד חֻכְמוֹת. אַחֲרֵי-כֵן
בָּא הַבֵּן לְבֵית הַמֶּלֶךְ, מְלַמֵּד בְּכָל הַחֻכְמוֹת
כְּרֵאוּי.

פַּעַם-אַחַת צִוָּה הַמֶּלֶךְ עַל הַבֵּן: לִקַּח
אִיזָה אָבֶן גְּדוֹל מְאֹד, כְּמוֹ אָבֶן
הַרְחִיִם, וְלִטֹּל וּלְשֹׂא אוֹתוֹ עַל עֲלִיּוֹת בֵּיתוֹ,
וּמִסְתַּמָּא לֹא הָיָה יָכוֹל הַבֵּן, לְשֹׂא וּלְרוּם אֶת
הָאָבֶן, כִּי הָיָה אָבֶן גְּדוֹל וְכָבֵד מְאֹד.

וְנִצְטַעַר הַבֵּן מְאֹד, עַל שְׂאִי-אֲפָשֶׁר לוֹ
לְמַלְאֵת רְצוֹן אָבִיו הַמֶּלֶךְ, עַד
שֶׁגָּלָה לוֹ הַמֶּלֶךְ דַּעְתּוֹ אַחֲרֵי-כֵן, וְאָמַר לוֹ:
”הִיעֲלָה עַל דַּעְתְּךָ שְׂאֵנִי אֲצִוֶּה עֲלֶיךָ דָּבָר
כְּבֵד כְּזֶה, לְקַחַת אֶת הָאָבֶן כְּמוֹ שֶׁהוּא, וּלְשֹׂא
וּלְרוּם אוֹתוֹ?! - הַתּוֹכֵל לַעֲשׂוֹת דָּבָר זֶה עַל-
פִּי חֻכְמַתְךָ הַגְּדוֹלָה! - אִךְ אֵין כּוֹנְנֵנִי לָזֶה
כָּלֵל!

רק כּוֹנְנֵנִי הָיָה: שֶׁתִּקַּח פְּטִישׁ חֲזָק, וְתִכֶּה
וְתִפּוּצֵץ אֶת הָאָבֶן לְחֻתִּיכוֹת קִטְנוֹת,
וּבְזֶה תּוֹכֵל לְהַעֲלוֹת אוֹתוֹ עַל הָעֲלִיָּה.

כְּמוֹ-כֵן הַשָּׁמַיִם יִתְבָּרֵךְ צִוָּה עֲלֵינוּ: שֶׁ”נִשְׂא
לְבַבְנוּ אֶל כַּפַּיִם אֶל אֵל בְּשָׁמַיִם”
(איכה ג, מא), וּלְבַבְנוּ הוּא ”לֵב הָאָבֶן” (יחזקאל יא
יט; לו, כו), וְהוּא אָבֶן גְּדוֹל וְכָבֵד מְאֹד, וְאִי-
אֲפָשֶׁר לְהָרִים אוֹתוֹ לְהַשָּׁמַיִם יִתְבָּרֵךְ בְּשׁוּם

”עַד יִשְׁקִיף וַיֵּרֶא ה' מִשָּׁמַיִם” (איכה ג, נ)

מ.ב.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב קא)

אֶהְיֶה-עַל-פִּי שְׁקוּרָא וְצוּעַק לְהַשָּׁמַיִם יִתְבָּרֵךְ
זֶה זְמַן רַב מְאֹד, וְעַדִּין הוּא
רְחוּק מְאֹד מְאֹד, אֶהְיֶה-עַל-פִּי כֵן אִם יִהְיֶה
חֲזָק וְאִמִּץ בְּתַפְלוּת וּבִקְשׁוֹת, בְּוִדְאֵי סוּף
כָּל סוּף יַעֲנֶהוּ הַשָּׁמַיִם יִתְבָּרֵךְ, וַיִּקְרְבוּ
לְעִבּוּדְתוֹ בְּאַמְת, בְּוִדְאֵי בְּלִי סָפֵק וְכוּ', כְּמוֹ
שֶׁכְּתוּב (תהלים כז, יד): ”קִוָּה אֶל ה' חֲזַק וַיֵּאֱמָץ
לְבָבְךָ וְקִוָּה אֶל ה'", ”וְאִם לֹא תִתְקַבֵּל
תִּפְלָתְךָ, חָזַר וְקִוָּה” (רש"י שם) - וְכֵן לְעוֹלָם -
”עַד יִשְׁקִיף וַיֵּרֶא ה' מִשָּׁמַיִם” (איכה ג, נ).

”וַיֵּדוּ אָבֶן בִּי” (איכה ג, נג)

מ.ג.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א כח, ג)

צָרִיךְ כְּשֶׁשׁוֹמֵעַ תּוֹרָה מִתְלַמְּדֵי-חֻכְמִים
שֶׁדִּין יְהוּדָאִין, שִׁיאֲכַל טוֹב שֶׁבְּגוּוָה,
כְּמוֹ (תְּגִיגָה טו): ”רַבֵּי מֵאִיר רַמּוֹן מְצָא, תּוֹכּוֹ
אֲכַל, קִלְפָתוֹ זָרַק”.

וְזֶה בְּחִינַת (איכה ג, נג): ”וַיֵּדוּ אָבֶן”, לְשׁוֹן
”הַשְּׁלֵכָה” - הֵינוּ: ”קִלְפָתוֹ זָרַק”.

"סנותה בענן לך מעבור תפלה" (איכה ג, נד)

מד.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א ב, ה)

ה'מחשבות-זרות' שבתפלה, הם ענין דמכסין על עינין (זהר פנחס רנב:), כמו שכתוב (איכה ג, נד): "ספתה בענן לך" [מעבור תפלה] וכו'.

מה.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א ט, ג)

כשעומד להתפלל, אזי באים מחשבות-זרות וקלפות, ומסבין אותו, ונשאר בחושך, ואין יכול להתפלל, כמו שכתוב (איכה ג, נד): "ספת בענן לך מעבור תפלה". - ועל-ידי אמת, זוכה למצא הפתח וכו'.

מו.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב ח, ד)

"מאי רעמים? ענני דשפכי מיא להדידי" (ברכות נט.) - "ענני דשפכי מיא", זה בחינת ה'סטר-א-אחרא', שהיא בחינת (איכה ג, נד): "ספת בענן לך מעבור תפלה" - הינו: הקלפות המעכבים את התפלה.

"תשתפכנה אבני קדש בראש כל חוצות. בני ציון היקרים המסלאים בפז" (איכה ד, א-ב)

מז.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א סא, ז)

זהו בחינת מה שנוסעין על ראשי-השנה לצדיקים. כי ראשי-השנה הוא יומא דדינא של כל השנה, וכל אחד ואחד בא עם קדשותו וצמצומיו אל הצדיק-הדור, שהוא

בחינת 'קדשי קדשים', בחינת 'אבן שתיה' וכו'. ועל-ידי-זה נמתקים כל הדינים.

וזה בחינת 'אבני יעקב' שנכללו כלם בתוך 'אבן שתיה', פי ה'נפשות' הם בחינת 'אבנים', כמו שכתוב (איכה ד, א): "תשתפכנה אבני קדש" - וכלם באים ונכללים בתוך הצדיק-הדור.

מח.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב ח, ו; חיי-מוהר"ן רה)

כל מה שנתקבצין ונתרבין ביותר נפשות ישראל ביחד, נתרבה ונתגדל ביותר מאד מאד בית התפלה.

כי "שלש אבנים בונות ששה בתים, ארבע אבנים בונות עשרים וארבעה בתים, חמש - מאה ועשרים בתים" וכו' (ספר יצירה פ"ד). נמצא: שכל מה שנתוסף אבן אחת, נתרבין הבתים ביותר מאד מאד בכפלי-כפלים.

וה'נפשות' - הם בחינת 'אבנים', בבחינת (איכה ד, א): "תשתפכנה אבני קדש". וה'בתים' - זה בחינת (ישעיה נה, ז): "כי ביתי בית תפלה".

מט.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב סז)

כשייש הצדיק שהוא ה'ראש-בית' - אזי בלנו, כל בני הדור, כלם בחינת 'בני-בית'.

אבל כשנסתלק ונתעלם זה ה'ראש-בית' - אזי מתגברין חסו-שלום בחינת 'ראש' של הסטר-א-אחרא, בחינת "ראש כל חוצות" (איכה ד, א), שהוא כנגד 'ראש הנ"ל דקדשה.

נא.

(חיי-מוהר"ן רפא)

ענה ואמר: אם היה בא אצלנו נשמה גדולה אף-על-פי-כן היינו גראים פחשובים. ובאמת אינם חולקים עלי וכו' (עין שיחות-הר"ן קפב) - והוא יושב בביתו.

וכבר היה בן שהיו חולקים על אחד, ובנה לו מגדל גבוה וישב בתוכו. והם היו נלחמים עליו, והיו שולחים ורובים לו חצים ואש. אבל לא היו יכולים לעשות כלום.

אך שיש אננים טובות שהם גדלים מאוירים ואדים. והיה אבן טוב שהיה גדל באויר, אך עדין לא היה לו כל השלמות לגמרי, ועל-ידי שהיו רובים החצים אליו כנ"ל, על-ידי-זה השליכו האבן טוב, ונפל על המגדל. והאבן הטוב הזה היה של חן, ותכף שנפל על המגדל אזי תכף נפלו לפניו ואמרו: "יחי המלך", "יחי המלך".

אך הנשמות קטנות פמותכם שנופלים על-ידי המלחמות - הם בבחינת (איכה ד. א): "תשתפכנה אבני קדש", ונקרא 'שפיכה' מחמת שעדין אין להם כל השלמות, ונופלים קדם שנשלמים.

אבל הנשמה גדולה הנ"ל, אבן הטוב הנ"ל - הבחינה של 'חן' היו לו בשלמות. אך שאר השלמות עדין לא היו לו, ועל-ידי החכם, נשלם.

ועל-כן נקרא "ראש כל חוצות" - פי נתעלם בחינת ראש-בית, ואזי אין בית, ומתגלגלים בחוצות הסושלום.

ועל-זה נאמר (איכה ד. א"ב): "תשתפכנה אבני קדש בראש כל חוצות, בני ציון היקרים המסלאים בפז" וכו' - דהינו: שישראל קדושים מתגלגלים הסושלום, ב"ראש כל חוצות" - פי נסתלק ונתעלם ה'ראש-בית' הצדיק האמתי, ונתגבר הסושלום ההפך, בחינת "ראש כל חוצות".

ו'רמיהו-הנביא' היה מקונן, על כל טפה דם של ישראל (שם): "בני ציון היקרים המסלאים בפז וכו', תשתפכנה אבני קדש וכו'".

נ.

(חיי-מוהר"ן רה - על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב ח.ו - בענין ה'בתים' וה'אבנים' וה'צרופים')

ודע: שיש 'אבנים' בחינת 'נפשות' שהם משלכים ב'חוצות', בחינת (איכה ד. א): "תשתפכנה אבני קדש בראש כל חוצות".

אבל כשנתוספין 'אבנים' ונעשין 'בתים' חדשים' - אזי מכניסין בתוך אלו הבתים, את האבני-קדש שהיו משלכין ב"ראש כל חוצות", פי נכנסין ונאספין בתוך אלו הבתים החדשים שנעשו.

אמנם לא באר רבנו ז"ל מה שיכות ענין זה הנ"ל לאומן דוקא.

אך כפי המבאר מה שרמז לנו קצת מענין ישיבתו באומן, פי יש שם קדשת השם מנפשות רבות שנהרגו שם - על-פי-זה יכולין להבין קצת ענין הנ"ל - פי הרינת ישראל הסושלום, זה בעצמו בחינת "תשתפכנה אבני קדש" וכו'.

"גם תנים חלצו שד, בת עמי לאכזר" (איכה ד, ג)

נב.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב ח, ב)

"גם תנים חלצו שד" (איכה ד, ג) - זזה בחינת רחמנות דסטרא-אחרא, בחינת: "בשד משידי" (ישעיה יג, ז), פי 'שדי' הוא בחינת רחמנות דקדשה, בבחינת בראשית מג, יד): "ואל שדי יתן לכם רחמים", שהוא בחינת תפלה, שהוא שדוד המערכות.

ועל-ידי "שד משידי", בחינת רחמנות דסטרא-אחרא, בחינת: "גם תנים חלצו שד" - על-ידי-זה: "בת עמי לאכזר" (איכה שם). פי על-ידי-זה שהם יונקים מן הרחמנות, על-ידי-זה גם מעט הרחמנות הנשאר אצלנו, נפגם ונעשה אכזריות. ועל-ידי-זה נפגם הדעת, ואזי הם יונקים חסו-שלום מ'פגם-הדעת' וכו'.

"האמנים עלי תולע חבקו אשפתות" (איכה ד, ה)

נג.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א כח, ב)

כשיש ליראי-השם חרפות ובושות מהפופרים המתנגדים - העצה על-זה: "אנכי תולעת ולא איש, חרפת אדם" (תהלים כב, ז). הסגלה לזה: בחינת 'תולע'. פי 'תולע' הוא בחינת 'אמונה', כמו שכתוב (איכה ד, ה): "האמנים עלי תולע".

ובבחינת 'אמונה' - משבר ומבטל עבודת-אלילים והכפירות והפזיזנות, ומתגבר על הפופרים.

"ויצת אש בציון ותאכל יסודתיה" (איכה ד, יא)

נד.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב סז)

כשנכנעין ונסתלקין מאורי-אור' חסו-ושלום, אזי מתגברין מאורי-אש'. וזה בחינת 'חרבן בית-המקדש'.

וזה בחינת: "ויצת אש בציון ותאכל יסודותיה" (איכה ד, יא). "יסודותיה" - זה בחינת 'ארבעה יסודות' שנמשכין מבחינת 'מאורי-אור', שנאכלו ונשרפו על-ידי: "ויצת אש בציון" - על-ידי ההתגברות מאורי-אש'.

"רוח אפינו משיח ה'" (איכה ד, כ)

נה.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א יג, א-ג)

זה בחינת התגלות משיח, שאזי יתבטל 'חמדת-המזון', כמו שכתוב (ישעיה ב, כ): "ביום ההוא ישליך האדם את אלילי כספו ואלילי זהבו".

וזה בחינת (איכה ד, כ): "רוח אפינו משיח ה'" - שכל-זמן שיש עבודה-זרה זאת של מזון בעולם, חרוץ-אף בעולם. וכפי בטולה, כן נתבטל ה'חרון-אף', בבחינת: "רוח אפינו משיח ה'".

נו.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א טז)

על-ידי תרין משיחין, בחינת (איכה ד, כ): "רוח אפינו משיח ה'" - על-ידים יגאלו, וימשכו העכו"ם פנהרות אצלם ללמוד דבר השם, כמו שכתוב (ישעיהו ב, ב):

"וְנָהָרוּ אֱלֹהֵי כָּל הַגּוֹיִם". [ב'חיי-מוהר"ן ו' על התורה הזו: ויש צדיק אחד שהוא כולל מתרין משיחין יחדיו].

נז.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א ל, ז)

"וְתִהְיֶה לְךָ אַחַטָּם לְךָ" (ישעיה מח, ט) - שְׂפָל ה'תְּהַלּוֹת' בְּאֵין לְבַחֲיֵנֶת מְשִׁיחַ, שֶׁהוּא בְּחֵינֵת 'הַטָּם', בְּחֵינֵת (אִיכָה ד, כ): **"רוח אפינו משיח ה'".**

נח.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א נד, ד)

מִי שְׂרוּאָה שְׂנוּפֵל לְרַעֲעִינְךָ, אִם אֵינוּ מְרַגֵּישׁ בְּעַצְמוֹ שְׂיֻכָּל לְעַמֵּד בְּזָה לְהַנְצִיל מִמֶּנּוּ, צָרִיךְ לְבַרַח מִמֶּנּוּ. אָבֵל מִי שְׂיֻכָּל לְתַקּוֹ, אִזִּי צָרִיךְ לְתַקּוֹ.

וְצָרִיךְ לְרֹאוֹת מֵהוּת בְּחֵינֵת ה'רַעֲעִינְךָ, כִּדִּי לִידַע הַשְּׂדֵשׁ שְׂצָרִיךְ לְתַקּוֹ עַל־יָדוֹ.

וּכְשֶׁנּוּפֵל לְרַעֲעִינְךָ שֶׁל הַתְּנַשְׂאוֹת, שְׂעִינוּ צָרָה בְּהַתְּנַשְׂאוֹת שֶׁל חֲבֵרוֹ, צָרִיךְ לְהַכְנִיעַ בְּהַשְּׂדֵשׁ שֶׁל הַהַתְּנַשְׂאוֹת, הֵינּוּ בְּשֵׂדֵשׁ הַמַּלְכוּת, שֶׁהוּא בְּחֵינֵת מְשִׁיחַ.

וְזָה בְּחֵינֵת (נְדָה כד): **"וְעַמְדָּתִי בְּגִלְגָּל עֵינֹי שֶׁל מֵת עַד הַטָּמִי"** - הֵינּוּ מַחְמַת הַדְּבָקוֹת, הַעַמְדָּתִי עֲצָמִי בְּסַפְנָה לְכַנֵּס בְּגִלְגָּל עֵינֹי שֶׁל מֵת, הֵינּוּ בְּרַעֲעִינְךָ, עַד שֶׁהַצְּרָכָתִי לְהַשְׂתַּמֵּשׁ בְּבַחֲיֵנֵת מְשִׁיחַ, כִּדִּי לְהַכְנִיעַ אֶת ה'רַעֲעִינְךָ. וְזָה: **"עַד הַטָּמִי"**, בְּחֵינֵת (אִיכָה ד, כ): **"רוח אפינו משיח ה'".**

נט.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א סו, ב)

זֶה ה'רוּחַ, שֶׁהוּא הַמְּתַקֵּת הָעֵשֶׂן שֶׁל ה'הַרוּךְ־אֶף, הוּא בְּחֵינֵת מְשִׁיחַ, בְּחֵינֵת (אִיכָה ד, כ): **"רוח אפינו משיח ה'".**

ס.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב א, יב)

מְשִׁיחַ מְקַבֵּל כָּל הַתְּפִלוֹת, כִּי מְשִׁיחַ הוּא בְּחֵינֵת 'הַטָּם', בְּבַחֲיֵנֵת (אִיכָה ד, כ): **"רוח אפינו משיח ה'"** - שְׂמֻקְבָּל כָּל ה'רִיחוֹת, שֶׁהֵם בְּחֵינֵת ה'תְּפִלוֹת. וְזָה בְּחֵינֵת (ישעיה מח, ט): **"וְתִהְיֶה לְךָ אַחַטָּם לְךָ"**, בְּחֵינֵת 'הַטָּם'.

סא.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב ח, י)

עַל־יָדֵי ה'נְגוּן, בְּחֵינֵת **"שִׁיר הַדָּשׁ"** (תהלים צח, א) - עַל־יָדֵי־זֶה נִתְּתַקֵּן ה'רִיחַ, שֶׁהוּא בְּחֵינֵת מְשִׁיחַ, בְּחֵינֵת (אִיכָה ד, כ): **"רוח אפינו משיח ה'".**

סב.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב לב)

עַקֵּר הַדְּבַר שֶׁבּוֹ תְּלוּי בְּחֵינֹת מְשִׁיחַ, הוּא 'שְׂמִירָה מִנְּאוּף' - כִּי מְשִׁיחַ הוּא בְּחֵינֹת 'הַטָּם', בְּבַחֲיֵנֹת (אִיכָה ד, כ): **"רוח אפינו משיח ה'".** וְנְאוּף תְּלוּי ב'הַטָּם', כְּמוֹ שְׂכָתוּב (שְׁמוֹת כ, יב): **"לֹא תִנְאֹף"**, וְאִתָּא בְּמִדְרָשׁ (בְּמִדְבַר־רַבָּה י, ב): **"לֹא תִהְיֶה אֶף"**.

סג.

(שיחות-ה'ר"ן צח)

וְזָה בְּחֵינֵת (ישעיה יא, א): **"וַיֵּצֵא הַטָּר מִגֹּזַע יִשְׂרָאֵל"**, הַנְּאָמַר עַל מְשִׁיחַ שֶׁהוּא 'דָּוִד', בְּחֵינֵת (אִיכָה ד, כ): **"רוח אפינו משיח ה'".**

"בִּנְפִשְׁנוּ נְבִיא לַחֲמֵנוּ מִפְּנֵי חֶרֶב הַמְדַבֵּר"

(איכה ה, ט)

(דברים כד, טו): **"וְאֵלֹוּ הוּא נִשְׂא אֶת נַפְשׁוֹ"**,
 וְכִמּוּ שְׁפָתוֹב (איכה ה, ט): **"בִּנְפִשְׁנוּ נְבִיא
 לַחֲמֵנוּ"**.

"זְקֵנִים מְשַׁעַר שְׁבָתוֹ בַּחוּרִים מְנַגְּינָתָם" (איכה ה, יד)

סו.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א כז, ב'ג'ד-ה'ז-ח)

אִי-אֶפְשָׁר לְבֹא לְבַחֲיַת שְׁלוֹם, אֶלֶּא עַל-
 יְדֵי 'הָאֲרַת-פָּנִים', 'הַדְּרַת-
 פָּנִים'. וְ'הַדְּרַת-פָּנִים' זֶה בַּחֲיַת דְּרוּשֵׁי הַתּוֹרָה
 שְׁנִדְרַשְׁתָּ בִּי"ג מִדּוֹת, הַנִּמְשָׁכִים מִי"ג תְּקוּנֵי-
 דִּקְנָא (זֶהר אַחֲרֵי סב), מִבַּחֲיַת 'הַדְּרַת-פָּנִים',
 כִּמּוֹ שְׁפָתוֹב (וַיִּקְרָא יט, לב): **"וְהַדְּרַת פָּנֵי זָקֵן"**.

וּלְפִי הַהֲזַדְכָּכוֹת חֲכָמָתוֹ בִּי"ג מִדּוֹת אֵלוֹ,
 בְּן הַזְדְּכָכוֹת קוֹל רִנָּתוֹ, בְּבַחֲיַת
 (קדושין לב): **"זָקֵן" זֶה קָנָה חֲכָמָה**, "הַקָּנָה"
 מוֹצֵיא קוֹל" (בְּרַכּוֹת סא).

וּכְשֶׁנִּזְדַּכְּךָ 'קוֹלוֹ' - אִז עַל-יְדֵי 'הַשְּׁמַעַת
 קוֹלוֹ' לְבַד, בְּלֹא 'דְּבוּר' -
 הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מוֹשִׁיעוֹ בְּעַת צָרָתוֹ,
 בְּבַחֲיַת (תהלים קו, מד): **"וַיִּרְא בַּצַּר לָהֶם,
 בְּשִׁמְעוֹ אֶת רִנָּתָם"**.

וְ'לַהַדְּרַת-פָּנִים' - אִי-אֶפְשָׁר לְבֹא, אֶלֶּא
 עַל-יְדֵי 'תְּקוּן-הַבְּרִית'.

וּבָזָה שְׁנַכְנַס בּוֹ רֹוח שְׁטוֹת, הֵינּוּ 'הַרְהוּרֵי
 זְנוּת', וְהוּא מְשַׁבֵּר תְּאֵנוֹתוֹ - בָּזָה הוּא
 מַפִּיק וּמוֹצֵיא 'נִיצוּצֵי הַקְּדוּשָׁה' שֶׁל 'פָּגַם
 הַבְּרִית' - כִּי זֶה הוּא בַּחֲיַת 'תְּשׁוּבַת
 הַמְּשַׁקְלִי'.

[וְזָה בַּחֲיַת] (איכה ה, יד): **"זְקֵנִים מְשַׁעַר
 שְׁבָתוֹ, בַּחוּרִים מְנַגְּינָתָם"**.

סז.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א לז, ו)

**עֵקֶר הַסְרוּן הַפְּרִנְסָה שְׁנַתְמַעַט בַּדּוֹרוֹת
 הַלְלוּ, אִין זֶה אֶלֶּא עַל-יְדֵי
 הַשׁוֹחָטִים שְׂאִינָם מְהַגְּנִים.**

כִּי ה'שְׂכִינָה נִקְרָאת **"חֶרֶב לַה"** (ישעיה לז,
 ו), וְהִיא בַּחֲיַת 'דְּבוּר' וְכוּ'. וְכִשְׁהִנְפֵּשׁ
 בָּאָה בְּתוֹךְ "חֶרֶב לַה", בְּתוֹךְ הַדְּבוּר, אִזִּי
 הַשְׂכִינָה מְזַדְּגַת עַל-יְדֵי הַמִּיּוֹנִקְבִין.
 וְעַל-יְדֵי הַזְנוּג, הִיא מְקַבֶּלֶת פְּרִנְסָה
לְיִשְׂרָאֵל.

וְזָה פְרוּשׁ (איכה ה, ט): **"בִּנְפִשְׁנוּ נְבִיא
 לַחֲמֵנוּ מִפְּנֵי חֶרֶב הַמְדַבֵּר"**. הֵינּוּ:
 כְּשֶׁהַשׁוֹחָט אִינוֹ הַגּוֹן, וְאִינוֹ מַעֲלָה אֶת
 הַנְּפֵשׁ, וְכִשְׁעוֹמֵד עִם הַחֲלִיף לְשַׁחַט אֶת הַחִי,
 הוּא עוֹמֵד בְּרוֹצַח-נַפְשׁוֹת, וְהַחֲלִיף שְׁלוֹ
 הוּא **"חֶרֶב הַמְדַבֵּר"**, וְאִינוֹ 'חֶרֶב לַה',
 שֶׁהוּא 'חֶרֶב הַמְדַבֵּר'. וַיֵּשׁ צַעַר לְהַנְּפֵשׁ הַחִי,
 שְׁצוּעֶקֶת בְּקוֹל מֵר וְכוּ', כִּי אִינוֹ שֵׁם בְּשַׁעַת
 הַבְּרַכָּה, וְחוֹשֵׁב מִחֲשֶׁבֶת פְּגוּל, וְעַכְשָׁו אִין
 לָהּ "מְנוּחָה לְכַף רַגְלָהּ" (בְּרַאשִׁית ה, ט).

**אִזִּי לֹו לְהַשׁוֹחָט הַזֶּה, אִזִּי לְהַנְּפֵשׁ, שֶׁהִרְגַּ
 אֶת הַנְּפֵשׁ וּמָסַר אוֹתָהּ בְּכַף אוֹיְבֵיהָ,
 וְאִין לְהַשְׂכִינָה מִיּוֹנִקְבִין לְהַמְשִׁיד טְרַף
 לְבֵיתָהּ.**

וְעַל-יְדֵי-זֶה: **"בִּנְפִשְׁנוּ נְבִיא לַחֲמֵנוּ"** -
 בִּיגִיעָה וְטְרַחָא גְדוּלָהּ.

סה.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א סח)

**תְּחַלַּת שְׂרֵשׁ הַשְּׁתַלְשְׁלוֹת הַמְמוֹן, הוּא
 מְקוֹם שֶׁהַנְּפֵשׁ בָּאָה מְשָׁם, בְּבַחֲיַת**

[פרוש: שאז בשעת החרבון - נשבת ה'זקנה דקדשה', בחינת ה'דרת-פנים'. ועל-כן נשבת גם-פן: "בחורים מנגינתם", בחינת 'כח הנגינה, 'הזדככות קול רנתו'. (כמו שכתוב שם באיכה-רבה ה, יב: "מנגינתם": "מזמריהו שבתו". וגם בפסוק הבא: "שבת משוש לבנו", דרשו שם במדרש: שבטל השיר מבית המשתאות. ובמדרש 'לקד-טוב' המקנה 'פסיקתא-זוטרתא: "בחורים גם הם מנגינתם שבתו, ונעדרה ונאספה כל ששון וגילה").

וזה נגזר להם - על-ידי שלא עשו 'תשובת המשקל' פנ"ל, דהינו שלא שמרו 'קדשת הברית' - וכמו שדרשו חז"ל (איכה-רבה ה, יג) על הפסוק הקדם (איכה ה, יג): "בחורים טחון נשאו ונערים בעץ כפלו" - "לשון נקיה הוא". (לפי המקרא סוטה דף י. - על הפסוק בשופטים טז, כא: "ויהי טחון בבית האסורים", "אין טחינה אלא לשון עברה". עי' שם עוד במקרא. - וגם עי' שם במדרש על הפסוק: "נשים בציון ענו בתלת בערי יהודה").

וגם כתוב שם לפני זה (איכה ה, יב): "פני זקנים לא נהדרו" - שזה ההפך מ"והדרת פני זקן" כנ"ל. (ועי' שם באיכה-רבה, ובמדרש 'לקח-טוב': שהיו מבזין ומפין הזקנים).

[ובמשנה סוטה פ"ט מ"א: "משבטלה סנהדרין, בטלה השיר מבית המשתאות, שנאמר (ישעיה כה, ט) 'בשיר לא ישתו יין' וגו'", וב'גמרא' שם דף מח. "וממאי דמשבטלה סנהדרי פתיב, אמר רב הונא בריה דרב יהושע: דאמר קרא: 'זקנים משער שבתו בחורים מנגינתם'"]

ובפרוש המשניות להרמב"ם: "כתיב 'זקנים משער שבתו בחורים מנגינתם', וכשפסקו הסנהדרין והם הזקנים שאמר הקדוש-ברוך-הוא עליהן (דברים טז, יח): 'אתן להם בכל שעריה', נפסק השיר גם-כן" - ובפרוש רבנו עובדיה מברטנורא: "בזמן שבטלו הזקנים היושבים ב'שער', שהם הסנהדרין, בטלו הבחורים מנגינתם גם-כן".

"נפלה עטרת ראשנו" (איכה ה, טז)

טז.

(טיחות-ה'ר"ן קיג)

העולם אומרים: "מי שהקדוש-ברוך-הוא הוא רוצה לעשותו נער, הוא לזקח אשתו ממנו". כי 'אשה כשרה, היא בחינת (משלי יב, ד): "אשת חיל עטרת בעלה". וכשמתה חסו-שלום, הוא בחינת (איכה ה, טז): "נפלה עטרת ראשנו", ראשי-תבות נע"ד'.

תשעה באב

א.

(לקוטי-מוהר"ן ח"א רמז)

"תיקון' הנאמר בש"ס, הוא בחינת מ'חסר תקון'" (זהר צו כז:). הינו: שג'חסר הנו"ן של 'תקון', ונשא'ר 'תיקון'. ודע: שזאת ה'נו"ן פשוטה' בפ'ג'חסרת מה'תקון' - היא נשפלת ונכפפת, ונעשה צרוף קינות'. וכשיגאלנו השם - יתהפכו ה'קינות' ל'תיקון', ויתתקן ה'תיקון'.

[ב'לקוטי-הלכות', ג'טין ג, כה: וזהו מה שאמר רבנו ז"ל (ח"א תורה רמז הנ"ל): ש'תיקון' הנאמר בש"ס, הוא בחינת מ'חסר תיקון', והנו"ן נכפפת ונעשית קינו"ת, ולעיתיד יתתקן הכל, ואז נתתקן ה'תיקון', כי רפשו כל האבעיות והספקות, ואז יחזר, ויהיה נעשה מקינו"ת תיקון', עיך-שם.

כי 'תיקון' הנאמר על האבעיא והספק שבש"ס - זהו בחינת 'חלקת העצה' - דהינו שאין יודעין הדין באיזה 'מצוה' שהיא בחינת עצה'. וכל-זה מחמת 'חסרון התקון', שהוא בחינת פגם כל ה'שכליים פ'רטיים', שמשם כל ההמתקות והעצות, שנפגמו כלם בעוונות ישראל, שזהו בחינת 'חרבן בית-המקדש'. כי כל ה'שכליים' כלם, הם בחינת 'תקונים' להמשיך ה'שכל' של השגת וידעת אלקותו ותברך על-ידם, בחינת 'עולם התקון' פ'דוע. כי כל צמצומי האורות דרך פמה שכליים, כלם הם בחינת תקונים פ'דוע.

אבל בשעת 'חרבן בית-המקדש' - נפגמו התקונים הנ"ל, ואז נסתלק הנו"ן של 'תקון' ונעשה 'תיקון', שהוא בחינת 'ספקות', בחינת 'חלקת העצה' פנ"ל. ואז נעשה מה'תיקון', בחינת 'קינו"ת', שהם בחינת 'איכה' פנ"ל.

ועל-ידי-זה בעצמו חוזר ונתתקן בחינת ה'תיקון' וה'ספק', בחינת 'חלקת העצה'. פי על-ידי ה'קינו"ת' בעצמו, נתתקנין וחוזרים ועושים מקינו"ת, 'תיקון'.

פי על-ידי-זה בעצמו שאומרים 'קינות', שהם בחינת 'איכה', בחינת 'אי"ה' - דהינו שבוכין ואומרים: "שאיך יודעין כלל 'איכה' לחתור למצא עצה לשוב אליו בשלמות

באמת!" - על-ידי-זה בעצמו השם-יתברך מרחם עליו, ומורהו הדרך הישר והנכון והאמת, ויודע העצה איך להתנהג, ונעשה מקינו"ת 'תיקון', ונתתקן ה'תיקון', שהוא ה'ספק', 'חלקת העצה'.

פי זוכין על-ידי צעקות 'איכה' - לזכות לידע הדרך והעצה אמיתית איך להתנהג, שהוא בחינת 'פשיטות האבעיא', בחינת ה'תהפכות ה'תיקון' וה'קינו"ת', לבחינת 'תיקון', פנ"ל.

ב.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב ז, יא)

על-ידי 'חטא הפורגלים', גרמו 'חרבן בית-המקדש', כמו שאמרו רז"ל (תענית כט. סוטה לה. סנהדרין קד: במדבר-רבה טז, כ; תנחומא שלח יב): **"אתם בכיתם בכיה של חנם, אני אקבע לכם בכיה לדורות"**.

כי אותו הלילה, ליל תשעה-באב היה, שבו נחרב הבית-המקדש, ומשה-רבנו בקש על-זה: "סלח נא" (במדבר יד, ט) - כי בזה החטא והפגם, תלויים כל העוונות, פי על-ידי-זה הפגם, נחרב הבית-המקדש.

ג.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב סא)

משיח שעבר עליו מה שעבר מיום בריאת-העולם, וסבל מה שסבל - אחר כל-זה בסוף יאמר לו השם-יתברך: "אני היום ילדתיך" (תהלים ב, ז). וכל זה יהיה מחמת הפלגת עצם מעלת שכלו של משיח שיגדל מאד. על-כן כל הזמן מימות בריאת-העולם, יהיה אצלו אין ואפס ממש, ויהיה ממש באלו נולד היום.

ד.

(לקוטי מוהר"ן ח"ב סז)

על-ידי ה'בכי', מסתלק מאור העינים,
 שזה בחינת שקיעת האור
 במערב. כי 'מערב' ב' ראשיתבות: 'רחל
 מבכה על בניה' (ירמיה לא, יד - שער הפסוקים
 ירמיה; פריעץ-חיים, שער תקוני-חצות פ"א; ועוד) - כי
 "שכינה במערב" (בבא-בתרא כה.). והשכינה
 בוכה ומיללת כביכול על ישראל, בחינת
 (ירמיה שם): "רחל מבכה על בניה, מאנה
 להנחם על בניה כי איננו", שהיא בוכה על
 צרת ישראל המפזרים בגוים ואינם על
 מקומם.

וזה בחינת 'פתל מערבי' - ששם השכינה
 בוכה ומיללת על 'חרבן בית-
 המקדש' - כי ב'מערב', שם "רחל מבכה על
 בניה".

[ב'חכמה ויתבונה; לרבי אברהם ב"ר נחמן ז"ל, סימן ג:
 ועל-כן הוא דבר גדול מאד, לילך גם בצמח-הזה ל'פתל-
 המערבי', "שהשכינה שם הוא" (שמות-רבה ב, ב; פתחי-
 יא, ב; שירי-השירים-רבה ב, כו; תנחומא נח ג; פסיקתא-רבתא טו;
 פסיקתא-רבתא פ"ה: זהר שמות ה: משפטים קטז). ואדרבה
 יותר חשוב מזמן שבית-המקדש היה קיים, פמובא
 בספרים וכו'. על-כן שם גם היום עיקר החיות והשראת
 השכינה לנצח, כמשכן הנמשך במח וקרוח בלב וכו'. ועל-
 ידו תקון גדול לפגם הברית - פמובא בלקוטי-תנינא סימן
 ק"ט וכו'.

וגם בצמח-הזה עדין 'עיני ה' ולבו שם כל הימים" (מלכים-א
 ט, ג; דברי-הימים-ב ג, טז), ו"השכינה לא וזה מפתל המערבי
 הקדוש לנצח", כמאמר חז"ל (שם). והוא תקון גדול גם
 בצמח-הזה לילך לשם, ו'תקון לפגם-הברית', פמובא ב'זהר-
 הקדוש' (משפטים קטז). - כי הצדיק דר אצל 'פתל-
 המערבי', תבנה ותכונן במהרה בימינו אמן].

ה.

(לקוטי מוהר"ן ח"ב סז)

הצדיק-האמת, הוא הפאר והיפי והחן
 של כל העולם כולו,

והוא ה'בעל-הבית' של כל העולם כולו. והוא
 בחינת ה'בעל-הבית' של 'בית-המקדש', כי
 הוא מאיר ל'בית-המקדש', ולכל העולם
 כולו.

וכשזה הצדיק נתפרסם ונתגדל שמו
 בעולם, על-ידי-זה נתגדל שמו
 יתברך וכו'. וכשנתעלם שם הצדיק-האמת,
 ונסתלק מן העולם, ונתגדלים ונתפרסמים
 מפרסמים של שקר, שאין בהם שם השם
 ככל - על-ידי-זה כביכול נתמעט ונתעלם
 שם השם.

ועל-ידי-זה באים שרפות בעולם
 רחמנא-לצלן, ונסתלק
 מאור העינים הנ"ל. וזה בחינת 'שרפת בית-
 המקדש', שנעשה גם-כן על-ידי הסתלקות
 'מאורי-אור', ועל-ידי-זה נתגברו 'מאורי-
 אש' (עין בפנים).

נמצא: כשהצדיק-האמת נסתלק מן
 העולם, הוא בחינת 'שרפת בית-
 המקדש', ואז בני-ישראל נחשבים כאלו הם
 מתגלגלים בחוצות חסין-שלום.

ו.

(לקוטי מוהר"ן ח"ב סז)

'שבת' מאיר לה'בית-המקדש' - כי
 ה'מקדש' הוא גם-כן בחינת
 'עינים', כמו שכתוב (יחזקאל כד, כא): "גאון
 עינים מחמד עיניכם". ו'שבת' הוא בחינת
 הגוין המאירין ב'מקדש' - כי 'שבת' הוא
 בחינת פח הראות, שהם "תלת גוין דעינא
 ובת עין" (תקוני-זהר קכו:), המאירין ל'בית-
 המקדש' שהוא בחינת 'עינים'.

ועל-ידי שמתאבל על הבית-המקדש -
 מכניע 'מאורי אש', ומתגברין

מאורי אור, שהם בחינת 'שבת'. וזה
 'מתאב"ל' ראשי-תבות: "לא תבערו אש
 בכל מ'שבתים" (שמות לה, ג). פי על-ידי
 שמתאבלין, נכנעין מאורי-אש'. וזהו: "ביום
 השבת" (שם) - פי אזי מאירין מאורי-אור,
 בחינת 'שבת', בחינת "תלת גונין דעינא ובת
 עין" שמאירין לה' בית-המקדש'.

ז.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב סז -
 על-פי לקוטי-עצות, חצות ד)

בעתים הללו שפבר ארץ עלינו הגלות,
 והשם-יתברך מצפה בכל-עת
 לשוב אלינו, ולחזור ולבנות בית-מקדשנו,
 ראוי לנו שלא לעכב חסוּשלוּם בגנין בית-
 המקדש, רק להשתדל בבנינו.

על-כן מאד מאד צריכין לזהר לקום
 בחצות בכל לילה, ולהיות מתאבל
 מאד על חרבן בית-המקדש, פי אולי בגלגול
 הראשון היה הוא הגורם שיחרב הבית-
 המקדש.

ואפלו אם לאו, אולי הוא מעכב עתה
 בחטאינו בגנין בית-המקדש,
 "ונחשב גם-כן כאלו גרם להחריבו" (ירושלמי
 יומא פ"א ה"א).

ועל-זה יבכה ויתאבל מאד בכל לילה
 בחצות, ועל-ידי-זה יהיה נחשב
 כאלו הוא משתדל בבנין בית-המקדש'.

ועל-ידי-זה יזכה להתקרב אל האמת,
 הינו להתקרב לצדיקים
 ויראים וכשרים אמתיים, שהם עקר הפאר
 והחן והיפי האמת של העולם.

ועל-ידי-זה יהיו נפתחין עיניו, ויסתכל
 על עצמו בכל המדות,

ולשוב בתשובה על כל המדות רעות, ויזכה
 לדעת ולהכיר את שמו הגדול יתברך.
 והשם-יתברך הבטיח לכל המתאבל על
 ציון (ישעיה סא, ג): "לשום לאבלי ציון, פאר
 תחת אפר".

ח.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב סז)

'ירמיהו-הנביא' היה מקונן ומחבב דם
 ישראל שנשפה, והיה
 משתתף בצרתן, והיה רואה ישראל מולכים
 בקולרין, וידיהון מהדקין לאחורא, ורחיא
 על צואריהון (איכה-רבה פתיחתא לד; זהר שמות ב:),
 והיה משתתף עמהם, והיה מקונן על כל
 טפה דם של ישראל (איכה ה, א"ב): "בני ציון
 היקרים המסלאים בפז" וכו', "תשתפכנה
 אבני קדש" וכו'.

ט.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב סז)

על-ידי שקמים בחצות-לילה, ומתאבלין
 על חרבן בית-המקדש, על-ידי-
 זה נצולין מ'שרפות'.

י.

(לקוטי-מוהר"ן ח"ב פה)

'אגוזים' הנקראים 'לוזים', רומזים
 לבחינת 'לאה', שהיא בערף,
 שהיא נקבא ראשונה' (ספר הלכותים להאריז"ל
 פרשת ויצא). ואחר-כך נכנסין לבית-
 המקדש, שהוא בחינת: "יעקב קראו בית-
 אל" (פסחים פח.). וזהו שפרש רש"י (שופטים
 א, כד): "שדרך לוז נכנסין לבית-אל".

וזהו (ישעיה מ, א): "נחמו נחמו". שתי
 פעמים 'נחמו' גימטריא 'קדקד',

שהוא בחינת 'ערף' - שעלידה נכנסין לבית-אל.

וזהו שלשה שבועות שהם עשרים ואחד יום שבין המצרים, וכנגדו באילן לוז. - בשביל זה נוהגין לאכל ביצה בסעדה המפסקת בתשעה באב - כי הביצה נגמרת בעשרים ואחד יום, כמאמר חז"ל (בכורות ח. ועין שם בתוספות): "תרנגולת מולדת לעשרים ואחד יום וכו', וכנגדו באילן לוז".

יא

(ספורי מעשיות, הקדמה ב' של מוהרנ"ת ז"ל - באור להמעשה של אבדת בת-מלך)

כל עבודתנו בשרשה העליון, מרמז לחבור חתן וכלה העליונים, שהיא בחינת 'יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה', כאשר כל ספרי הזהרה הקדוש וכתבי האריז"ל מלאים מזה.

וגם בתשעה באב בקינות שמקוננין על גלות השכינה וכנסת ישראל, אומרים: "אז בהלך ירמיהו וכו', אשת יפת תאר מנוולת מצא".

וכן בתקון שלשה משמורות שהוא מה'זהרה חדש' (איכה), מדבר שם גם כן בלשונות פאלה: "כאשה המקוננת על בעלה וכו'", עין-שם.

מכל זה ויותר מזה, מבאר לעינים: ש'גלות השכינה וכנסת ישראל, היא בחינת אבדת בת-מלך' והתרחקותה מוודה וכו'.

יב

(שיח-שרפי-קדש ח"ב קח)

רבנו ז"ל אמר: "אם יאכלו בני ישראל מרור בליל פסח, כבר ישבו

ב'תשעה באב' לומר 'קינות' [אז מ'ועט עסן מרור ביים 'סדר', וועט מען שוין זיצן 'תשעה באב' ביי 'קינות']. (הם חלים באותם הימים - שלחן-ערוך אורח-חיים תכת, ג).

[וב'איכה רבה, פתיחתא יח: "רבי אבין פתח: 'השביעני במרורים' (איכה ג טו), בלילי הפסח של יום טוב הראשון. 'הרונני לענה' (שם), בתשעה באב. ממה שהשביעני בלילי יום טוב הראשון של פסח, 'הרונני' בלילי תשעה באב לענה'. הוי בלילי יום טוב הראשון של פסח, הוא לילי תשעה באב. ועל זה היה מקונן ירמיה (שם א, א): 'איכה ישבה בדד'".

ועוד ב'איכה רבה ג, ה: "'השביעני במרורים', זה יום טוב הראשון של פסח דכתיב בו (שמות יב, ה): 'על מצות ומרורים' (ומצות על מרורים), 'הרונני לענה', מה שהשביעני בליל יום טוב הראשון של פסח, 'הרונני' בליל תשעה באב לענה'. הוי ליל יום טוב הראשון של פסח, הוא ליל תשעה באב".

יג

(באור-הלקוטים ח"ב יב; נוכבי-אור, שיחות וספורים נו; אבני-הברזל כ; שיח-שרפי-קדש ח"ב תרצז)

כן היה מנהג מוהרנ"ת ז"ל אחר פטירת רבנו ז"ל: שב'בין המצרים' היה אומר 'תקוני-חצות', במרתף עמק, ובפרט בתשעה באב היה סוגר את-עצמו כל הלילה עד חצות היום, ושם אמר את 'מגלת איכה' ו'ה'קנות' ו'סדר התפלה' וכו'.

ופעם-אחת אמר: "איך קען מיר מערער נישט קילן דאס הארץ, נאר 'תשעה באב' און 'בין המצרים' ביי די 'קינות', און א גאנץ יאהר ביי 'תפלת חצות', כאטש קלאגן אויף דעם חורבן [בית המזחין בכלליות ובפרטיות], וואס מען איז נישט אזוי ווי מען דארף צו זיין".

[איני יכול לקרר את לבי, רק ב'תשעה באב' ובימי 'בין המצרים' באמירת הקינות, ובכל ימות השנה בתפלת חצות. לכל הפחות לבכות על החורבן, מה שאיננו כמו שצריכים להיות].

יד.

(באור-הלקוטים ח"ב יב;
בוכבי-אור, שיחות-וספורים כז)

שְׁמַעְתִּי מֵאָבִי ז"ל, שְׁשָׁמַע מְמוֹהַרְנֵת
ז"ל: "שְׁעַקְר שְׁבִירַת לִבּוֹ
בְּחֻצוֹת וְקִינּוֹת, הוּא בְּהִרְגָּשְׁתּוֹ מַלְת 'אֵיכָה'"
(**"אֵיכָה נְחָרַב"**, בְּקִינּוֹת שְׁבַתְקוֹן-חֻצוֹת - עֵינ שִׁיחוֹת-הֶרֶן
רסח).

טו.

(שיח-טרפיקדש ח"ב תמיג)

מוֹהַרְנֵת ז"ל אָמַר: "אֶפְלוּ כְּשִׂאֲהִיָּה
בְּבִירֵי-הַשְּׁמֹשׁוֹת הָאֲחֵרוֹן שֶׁל
אֶלֶף-הַשָּׁשִׁי, וְאֶרְאֶה שֶׁהִגְאֵלָה עֵדִין לֹא
בָּאָה, אֶת־עַל־פִּי־כֵן אֲאָמִין בְּאִמוּנָה שְׁלִימָה
בְּבִיאַת הַמָּשִׁיחַ!"

טז.

(שיח-טרפיקדש ח"ז נז)

פַּעַם כְּשֶׁדִּבְרוּ מִ'קִּץ-הַפְּלֹאוֹת' וְגִדְל קִשִּׁי
הַגְּלוֹת, בְּפָרֵט מַה שְּׁאָמְרוּ הַצַּדִּיקִים
מִגִּדְל הַנְּסִיוֹנוֹת וְהִסּוּרִים שֶׁעוֹד יַעֲבְרוּ עַל
יִשְׂרָאֵל בְּעַקְבוֹת מְשִׁיחָא - אָמַר אֵז מוֹהַרְנֵת
ז"ל: שְׁמַצַּד אֶחָד, דְּוָקָא מִדְּבָרִים וְעֵתִידוֹת
אֵלוֹ שְׁאָמְרוּ הַצַּדִּיקִים עַל הָעֵתִיד לְבוֹא
עָלֵינוּ - מִזֶּה בְּעֶצְמוֹ הוּא מִתְחַזֵּק - שְׁאִם
רָאוּ מַה שְּׁרָאוּ, בְּוִדְאֵי רַחֲמוֹ עַל הַדּוֹר,
וְהַפְּצִירוּ בְּתַפְלָה שְׁנוּכַל לְעַמֵּד בְּמַצְבִּים
קָשִׁים וְנְסִיוֹנוֹת מְרִים אֵלוֹ (עֵין שִׁיחוֹת-הֶרֶן קכו).

יז.

(שיח-טרפיקדש ח"ז עח)

כְּשִׁהְיָה מוֹהַרְנֵת ז"ל בְּצֹאֲלִיצְיָא, וְעֵבֵר
בְּדַרְךְ נְסִיעָתוֹ גַּם בְּעֵיר 'בְּרָאד',
וְחָל אֵז יוֹם תְּשַׁע־בְּאָב, וְשִׁאֲלוּהוּ שָׁם:
"בְּאֵיזָה סֵפֶר קִינּוֹת הוּא רוֹצֵה לְקוֹנֵן, אִם
לְפִי נֶסַח 'אֲשַׁכְּנֵז' אוֹ 'פּוֹיִלְךְ'?" - אָמַר בְּכַאֵב:

"אֵיכּוֹ הָיוּ מְרַגְּשִׁים אֶת הַחֶרֶב, לֹא הָיוּ
שׂוֹאֲלִים שְׂאֵלָה זוֹ אֵיזָה קִינָה לוֹמַר".

יח.

(חֲכָמָה וְתַבּוּנָה, לְרַבֵּי אַבְרָהָם
ב"ר נַחֲמָן ז"ל, סִימָן א עַמּוּד יא)

בְּתִשְׁעָה-בְּאָב הָאֲחֵרוֹן לְפָנוֹת-עֶרְב,
שְׁבִימִי חֵייו הַקְּדוֹשׁ שֶׁל
רַבֵּנוּ ז"ל, שְׁנִזְכֹּר אֵז בְּעֶצֶם הַעֲלָמַת הַזְּכָרוֹן
שֶׁל הַיָּלֵד וְהַזְּקֵן שֶׁלְמַעֲלָה מִכָּלֵם, עַד שְׁאִינוֹ
נִקְרָא בְּשֵׁם 'זְכָרוֹן' כָּלֵל, "עַר גְּעֵדֵעַנְקֵט
גְּאֲרִנִּישֵׁט" [אֵינוֹ זוֹכֵר לְאוֹ כְּלוּם] (בְּסִפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת
מַעֲשֵׂה יג מִהַשְּׁבָעָה בְּעֵטְלֵעֵרִם).

עָנָה וְאָמַר אֵז רַבֵּנוּ ז"ל: "אֵיזָה פְּנִים יֵשׁ
לִי בִּינֵיכֶם!"

וְהַשִּׁיב לוֹ מוֹהַרְנֵת ז"ל (בְּדַבְרֵי צַחוּת): "וְוִי
גְּאֲרִנִּישֵׁט" [כְּמוֹ כְּלוּם]! - וְחִזֵּר רַבֵּנוּ
ז"ל וְאָמַר לוֹ: "הֲלֹא גַם אַתֶּם אָפֶס וְאִין" [אִיר
זַעֲנֵט זִיךְ אוֹיף גְּאֲרִנִּישֵׁט". [עֵינ־שֵׁם הַשְּׂיִכּוֹת לְתִשְׁעָה-בְּאָב
לְפָנוֹת-עֶרְב, שְׂזוֹ הִיא הַנְּחֻמָּה וְכוּ].

יט.

(שיח-טרפיקדש ח"ג רצז)

פַּעַם בְּתִשְׁעָה-בְּאָב, שָׁהָה רַבֵּי נַחֲמָן
מְטוֹלְטִישִׁין ז"ל, אֶצֶל אַנְ"שׁ, בְּעֵיר
דְּעַמִּיטְרִיוּקַע הַסְּמוּכָה לְעֵיר טְשַׁעְרִין, שָׁם
בְּעֵיר דָּר אֵיזָה מִתְנַגֵּד לִץ שְׁהִיָּה מִתְלוֹצֵץ
וּמַצֵּר לְאַנְ"שׁ, כְּשֶׁשָּׁמַע שְׁבָא הַנ"ל לְעֵיר,
רָצָה לְעַשׂוֹת לִיצְנוּת גַּם מִמֶּנּוּ כְּהַרְגֵלוֹ הָרַע,
וְהִלֵּךְ לְפָגְשׁוֹ בְּבֵית-הַכְּנָסֶת.

וּכְשִׁרָאָה אִיךְ שִׁישַׁב בְּפִינָה בְּבֵית-
הַכְּנָסֶת, כִּי כַּף הָיָה נוֹהֵג לְשַׁבֵּת
לְאָרֶץ וְלוֹמַר קִנּוֹת וְכוּ' מִשָּׁךְ כָּל הַפְּלִלָּה,
וְאָמַר אֶת הַקִּנּוֹת בְּשִׁבְרוֹן לֵב וּבְנַעֲמִימָה
בְּדַרְכּוֹ - לָאֵט לָאֵט הִתְלַהֵב וְהִתְעוֹרֵר הוּא

עצמו על-ידי-זה, עד שניעמד אצלו והחל אף הוא לבבות יחד עמו, עד שלא היה יכול שוב להפרד מפניו כל הלילה, ומאז התקרב אף הוא לאנ"ש בהתקרבות גדולה.

הסתלקות הצדיק יאשיהו, וכן בכל דור ודור הוא מרמז על הסתלקות והתעלמות אור הצדיק-האמת שבדור.

וזהו: "איכה יועם זהב" כנ"ל - שנחשף אזרו אצלנו, ואין זוכין להנות מאורו.

ולא די זה - כי אם עוד נוסף יגון על מכאובנו, כי גם "ישנא הפתם הטוב" (איכה שם) - שהצדיק-האמת הנמשל לכתם הטוב' - כל-כך נחשף אזרו מישראל, עד אשר נשתנה האמת לגמרי, כי "אומרים לרע טוב ולטוב רע" (ישעיה ה, כ).

וזהו: "ישנא הפתם הטוב" - שנשתנה הפתם הטוב, שהוא הצדיק-האמת - שמדברין עליו כל הרעות, ומשנין ומחליפין האמת בשקר.

ועל-ידי-זה: "תשתפכנה אבני קדש בראש כל חוצות" (שם) - שזה נאמר על הסתלקות והתעלמות הצדיק שהוא בחינת "ראש-בית". ומתגברין המפרסמים של שקר' שהם בחינת "ראש כל חוצות", כמו שכתוב בהתורה 'בראשית-לעיני' וכו' (ח"ב סז).

וזהו (איכה שם, ב): "בני ציון היקרים" וכו', כמו שכתוב שם (בתורה הנ"ל), עיני-שם.

וזהו: "גם תננים חלצו שד" וכו' (שם ד, ג) - שזהו בחינת רחמנות דסטרא-אחרא, כמו שכתוב בהתורה "תקעו תוכחה" (ח"ב ח), שעל-ידי-זה מתגבר חסו-שלום בחינת "והנחש היה ערום" (בראשית ג, א), שעל-ידי-זה נמשך כל הצרות, עד שאין יודעים מהצדיק-האמת.

ג.

(טיח-שרפי-קדש ח"ד רסט; ח"ו תלד)

יום 'תשעה-באב' היה לאנ"ש יום של תשובה וחרטה, והיו מרבים מאד בנתינת צדקה, וכאמרם ז"ל (שבת קלט.): "אין ירושלים נפדית אלא בצדקה". - נהוג היה בכל 'אוקריינא' להרבות בנתינת צדקה ביום 'תשעה-באב'.

[בספר 'מועד-לכל-חי' לר' חיים פאלאגי סימן י, אות סח: ביום תשעה-באב יש להרבות בצדקה לעניים ולתלמידי-חקמים וכו', והוא סגולה נפלאה לכפר עונות, וגם לקרב הגאולה וכו' - עיני-שם באריכות].

כא.

(לקוטי-הלכות, נטילת-ידיים-לסעודה ד, ה)

וזה בחינת 'איכה' שאומרים בתשעה-באב. וזה בחינת (איכה ד, א): "איכה יועם זהב". כי עקר הקינות הם על הסתלקות הצדיקים האמתיים ששקולה כפלים כחרבן בית-המקדש (עין איכה-רבה א, לו הובא ברש"י ישעיה כט, יד).

ועל-ידי-זה אנו עכשו "כצאן אשר אין להם רועה" (במדבר כב, יז), כי אין אנו יודעין מי הוא הצדיק-האמת. ואנו צריכין לצעק ולחפש ולבקש: 'איכה' 'איכה' - הצדיק-האמת שנחשף אזרו אצלנו - שאין זוכין לידע ממנו, שזהו בחינת "יועם זהב" וכו', שהצדיק-האמת הנחמד מזהב - יועם ונחשף אזרו אצלנו.

וכמו שאמרו רז"ל (עין רש"י איכה ד, א): שירמיה היה מקונן "איכה יועם" על

שֶׁשֶׁמְכַנִּיעֵינִי 'זַה־מַת־הַנְּחָשׁ', שֶׁהוּא בַחֲיִינַת "גַּם תַּנִּים חָלְצוּ שָׂד" וכו', עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה שֶׁל הַבַּעַל־כַּחַ, אָזִי נִתְבָּרַר הַמְדַמָּה עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק־הָאֱמֶת.

וְלַהֲפֹךְ - לַהֲפֹךְ חֲסִדוֹשְׁלוֹם, וְאָזִי אֵין יוֹדְעֵין 'אֵיכָה' - אֵיפֹה אֹר הַצַּדִּיק־הָאֱמֶת. וְעַל זֶה אָנּוּ מְקוֹנְנִין: "אֵיכָה יוֹעַם זָהָב", שֶׁנֶּאֱמַר עַל הַסְּתַלְקוֹת וְהַתְּעַלְמוֹת אֹר הַצַּדִּיק, שֶׁזֶה נִמְשָׁךְ מִבַּחֲיִינַת "גַּם תַּנִּים חָלְצוּ שָׂד" כַּנ"ל.

אָבֵל עַל־יְדֵי הַקִּינּוֹת וְהַצְּעָקָה "אֵיכָה" - אָנּוּ זוֹכִין שֶׁיִּתְגַּלֶּה לָנוּ אֹר, וְנִזְכָּה לְ'אֱמוּנָה־שְׁלֵמָה' - עַד שֶׁיִּתְעַר הַשִּׁיר שֶׁלְעֵתִיד, שֶׁאֵז תִּגְדַּל הַשְּׂמִיחָה מְאֹד וְכו'.

נב.

(לְקוֹטֵי־הַלְכוֹת, נְטִילַת־יְדַיִם־לְסַעֲדָה ו, פ)

בְּעוֹזוֹתֵינוּ־הַרְבִּים נִתְרַבָּה הַמַּחְלָקַת מְאֹד בְּיִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא מְזִיק בִּיזְתָר מִכָּל הַקְּלָקוּלִים, כְּמוֹ שֶׁאֱמָרוּ חו"ל, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִחְרַב הַבַּיִת־הַמְּקֻדָּשׁ, וְעַל־יְדֵי־זֶה מִתְעַכֵּב בְּנִינוּ.

כִּי עַקֵּר הָעֶכּוֹב הוּא, עַל־יְדֵי שֶׁאֵין הַקְּבוּץ שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלֵמוֹת בְּתַכְלִית הַשְּׁלוֹם הָאֱמֶתִי וְכו'. וְעַל־זֶה צְרִיכִין לִבְכוֹת וְלַהֲתַאוּנֵן מְאֹד בֵּין־הַמְּצָרִים וּבַתְּשֻׁעָה־בְּאָב, וְכֵן בְּכָל לַיְלָה בַּחֲצוֹת - לַהֲתַאֲבֵל עַל ה'חֲרָבִין בֵּית־הַמְּקֻדָּשׁ וּפְזוֹר יִשְׂרָאֵל.

וְזֶה בַּחֲיִינַת שְׁלֵשׁ פְּעָמִים "אֵיכָה" - שְׂמַת־אֲבָלִין עַל הַסְּתַלְקוֹת וְהַתְּעַלְמוֹת הַצַּדִּיק, שֶׁהוּא יָכוֹל לְהַאִיר בְּכָל ה'דְּרֵי־מַטָּה, בַּחֲיִינַת "מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ", וְלַהֲשִׁיב בְּלֶם לְהַשִּׁם־יִתְבָּרַךְ.

וְהַעֲקָר עַל־יְדֵי ה'שְׁלוֹם' - שֶׁיִּתְקַבְּצוּ וְיִתְאֲסְפוּ יַחַד, וְיִתְקַשְּׂרוּ עִם

הַצַּדִּיק־הָאֱמֶת, שֶׁזֶהוּ בַּחֲיִינַת ה'מְשַׁכֵּן' שֶׁהִיָּה בֵימֵי מֹשֶׁה, וּבֵית־הַמְּקֻדָּשׁ שֶׁבָּנָה דָּוִד וְשְׁלֹמֹה - כִּי לְשֵׁם מִתְקַבְּצִים כָּל יִשְׂרָאֵל יַחַד, וּמְקַבְּלִים הָאָרֶת הַדְּעוּת מִהָרֶב, בַּחֲיִינַת מֹשֶׁה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עַקֵּר כָּל־לֵיּוֹת הַעוֹלָמוֹת בַּחֲיִינַת 'אֵיָה' וּ'מְלֹא' יַחַד וְכו'.

וְעַל־כֵּן מְקוֹנְנִין עַל זֶה שְׁלֵשׁ פְּעָמִים "אֵיכָה": (א) עַל הַסְּתַלְקוֹת הַצַּדִּיק. (ב) וְעַל פְּזוֹר יִשְׂרָאֵל. (ג) וְעַל 'חֲרָבִין בֵּית־הַמְּקֻדָּשׁ' - שֶׁשֵּׁם נִתְּוָעְדוֹ וְנִכְלָלוֹ יַחַד כָּל יִשְׂרָאֵל, עִם הַצַּדִּיק־הָאֱמֶת בַּחֲיִינַת מֹשֶׁה, שֶׁשֵּׁם עַקֵּר הַכָּל־לֵיּוֹת.

וְזֶה בַּחֲיִינַת (אֵיכָה א, א): "אֵיכָה יִשְׁבַּח בְּדָד הָעִיר רַבְתִּי עִם וְכו' רַבְתִּי בְּגוֹיִם וְכו'" - שְׂמַת־אֲבָלִין עַל 'גְּלוּת יִשְׂרָאֵל' מִירוֹשָׁלַיִם מִמְּקוֹם קְבוּצָם. וְזֶהוּ (שֵׁם א, ג): "גְּלַתְהָ יְהוּדָה מִעַנִּי" וְכו' - שֶׁזֶהוּ בַּחֲיִינַת הַבְּכִיָּה עַל 'פְּזוֹר יִשְׂרָאֵל' שֶׁיִּצְאוּ מִירוֹשָׁלַיִם וּבֵית־הַמְּקֻדָּשׁ.

וְ"אֵיכָה שְׁנִיָּה" (שֵׁם ב, א): "אֵיכָה יַעִיב ה' בְּאִפּוֹ אֶת חוֹמַת בַּת צִיּוֹן וְכו', וְלֹא זָכַר הַדָּם רַגְלֵיו וְכו'" - שֶׁהוּא שְׂמַת־אֲבָלִין עַל חֲרָבִין חוֹמַת צִיּוֹן וִירוֹשָׁלַיִם וְחֲרָבִין בֵּית־הַמְּקֻדָּשׁ שֶׁנִּקְרָא "הַדָּם רַגְלֵיו" וְכו' וְכַנ"ל.

וְ"אֵיכָה שְׁלִישִׁית" (שֵׁם ד, א): "אֵיכָה יוֹעַם זָהָב" - נֶאֱמַר עַל הַסְּתַלְקוֹת הַצַּדִּיק, שֶׁהוּא בַּחֲיִינַת 'יֵאֱשִׁיחוּ הַצַּדִּיק, שֶׁעַלֵּיו אָמַר 'יִרְמְיָהוּ' כָּל ה'אֵיכָה יוֹעַם', כְּמוֹ שֶׁאֱמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (עֵי־שֵׁם בְּאֵיכָה רַבְתִּי). וְכֵן הוּא בְּכָל דוֹר, שְׂמַת־אֲוֹנִים עַל הַסְּתַלְקוֹת וְהַתְּעַלְמוֹת הַצַּדִּיק וְכו', וְכַנ"ל.

וְיִרְמְיָהוּ הַנְּבִיא אָמַר (אֵיכָה פָּרָק ג): "אֲנִי הַגִּבֹּר" - שֶׁשֵּׁם כָּל־וֹלִים כָּל ה'שְׁלֵשׁ אֲלָפָא בֵּיתוֹת'. כָּל הַשְּׁלֵשׁ "אֵיכָה", אָמַר כָּל־עַצְמוֹ, כִּי תוֹלָה כָּל הַחֲסָרוֹן בּוֹ.

ועל-כן אמר: "אני הגבר ראה עני" - אני דיקא. "אותי נהג וילך" - אותי דיקא וכו'. וכן "אך בי ישב יהפך ידו כל היום" וכו'. עד שאמר: "ואמר אבד נצחי" וכו'.

אבל מחזק עצמו הרבה, ואומר: "זאת אשיב אל לבי על-כן אוחיל, חסדי ה' כי לא תמנו" וכו'. וכן: "צפו מים על ראשי אמרתי נגזרתי, קראתי שמך ה' מבור תחתיות וכו'.

ומזה יכול כל אדם ללמד אלפים ורבות קל-והמר על-עצמו - איך הוא צריך לומר בל-זה על-עצמו, על רבוי עוונותיו ומחשבותיו הרעים השוטפים עליו כל-כך.

אבל חלילה חלילה שיפל על-ידי-זה חס-ושלום! - רק יחזק עצמו בכח הצדיק-האמת הענו מאד מאד, שהוא נקי מכל צד שגיאא, ומכל-שפן מאיזה עון חס-ושלום, ואף-על-פי-כן הוא אומר על-עצמו קינות באלה הנ"ל.

וכל-זה אומר בשביל כלל-ישראל - עד שכל-אחד יוכל לעזר עצמו ולחזק עצמו בכחו הגדול, בכל מה שעובר עליו, שיאמר בכל פעם: "אף-על-פי-כן חסדי ה' כי לא תמנו כי לא כלו רחמיו, כי חדשים לבקרים מתחדשים החסדים, כמו שפרש רש"י שם וכו' (איכה ג, כג).

נג.

(לקוטי-הלכות, ברפת-הודאה ו, כה)

ב'תשעה-באב' נחרב ה'בית-המקדש' שבא על-ידי התגברות הבכיה והעצבות בחנם, בבחינת (תענית כט, על במדבר יד, א): "ויבכו העם בלילה ההוא", "אתם בכיתם בכיה של חנם אני אקבע לכם

בכיה לדורות". כי עתה צריכין לבבות ב'תשעה-באב' וב'חצות-לילה' על 'חרבן בית-המקדש' - כדי להמתיק הדין בשרשו, לתקן הבכיה והעצבות הנ"ל.

נד.

(לקוטי-הלכות, ברכות-הראיה ושאור ברכות-פּרטיזות ד, ז"ז)

ועל-כן "תשעה-באב הוא תענית חמור בכל החמשה ענויים, ומפסיק מבעוד יום כמו יום-הכפורים ממש" (שלחן ערוך ארח חיים תקנ, ב).

כי 'תענית תשעה-באב', הוא בשביל 'חרבן בית-המקדש', ועקר האבלות על 'חרבן בית-המקדש', הוא מה שפגמנו בעוונותינו ונתרחקנו מקדשת קדש קדשים, שהוא האבן-שתיה נקדת העולם, שמשם עקר קדשת בית-המקדש וארץ-ישראל, ששם נכנס הפה-הגדול ביום הכפורים ביום התענית לכפר על ישראל, לקשר כל הרצונות וכל השנויים להשם-יתברך.

ועל-ידי שפגמנו בזה בעוונותינו וגרמנו מחלקת בישראל - נתרחקנו מנקדה קדושה הזאת, בחינת 'קדש-קדשים', ונחרב בית-מקדשנו, וגלינו מארצנו שהיא 'ארץ החיים והשלום'.

ועל-כן "צריכין להתאבל בתשעה-באב ולהתענות בחמשה ענויים, כמו יום-הכפורים" - כי על-ידי האבלות והתענית על חרבן בית-המקדש - מתקנין הפגם, וממשיכין על-עצמו בחינת קדשת הבית-המקדש, בבחינת (תענית ל:): "כל המתאבל על ירושלים, זוכה ורואה בשמחתה".

ועקר הקדשה: - להמשיך על-עצמו בחינת קדשת קדש-קדשים - ששם נכללין יחד כל השנויים וכל הרצונות - שזה בחינת 'שלום' - שזה עקר הקדשה: שמקשרין כל הרצונות להשם-יתברך.

ועל-כן 'תשעה-באב', הוא תענית בכל החמרות כמו 'יום-הכפורים' - כי עקר תענית תשעה-באב הוא: פדי לזכות להמשיך קדשת יום-הכפורים, דהינו: לתקן פגם 'חרבן בית-המקדש', שעקר קדשתו הוא בחינת יום-הכפורים, שהוא יום צום הקדוש שנכנס בו הכהן-הגדול לפני ולפנים, שמשם עקר כל העשר-קדשות של הבית-המקדש וארץ-ישראל (כלים פ"א מ"ו), שכולל כל קדשת ישראל. אבל עקר הקדשה נמשך משם, על-ידי שמקשרין כל הרצונות להשם-יתברך, שזה בחינת שלום, שזה עקר הקדשה, פנ"ל.

כי עכשו שנחרב ה'בית-המקדש' - אין בנו פח להמשיך הקדשה הנ"ל על-ידי יום-הכפורים בעצמו, מחמת שנחרב הבית-המקדש, ואי אפשר לכנס לפני ולפנים, פנ"ל.

ועל-כן צריכין להתענות תשעה באב וארבעה צומות - להתאבל על החרבן הזה, שעל-ידי-זה ממשיכין על עצמו קדשת הבית-המקדש, שהוא בחינת קדשת קדש קדשים.

ואז זוכין ביום-הכפורים - לקבל ולהמשיך גם עתה עלינו, קדשת קדש-קדשים בשלמות - לתקן כל החטאים, ולשוב להשם-יתברך בשלמות.

וזוה שמסימין בסוף אחר הקינות שהם "איכה" - "השיבנו ה' אליך ונשובה"

(איכה ה, כא) - כי עקר בכינתנו: שנוצה ל'תשובה' שנמשך מבחינת יום-הכפורים, מבחינת קדש-קדשים, שהוא עקר קדשת הבית-המקדש וארץ-ישראל, שאנו ממשיכין עלינו על-ידי שמתאבלין על 'חרבן בית-המקדש' פנ"ל.

כי בזמן שבית-המקדש היה קיים, היינו יכולים להמשיך קדשת קדש-קדשים, על-ידי התענית יום-הכפורים לבד, על-ידי שנכנס לשם הכהן-הגדול ביום-הכפורים פנ"ל. אבל עכשו, צריכין ישראל בכלל - 'ארבעה צומות', פדי לתקן פגם 'חרבן בית-המקדש'.

נה.

(לקוטי-הלכות, ברכות-פרטיות והטבת-חלום ה, ג)

ועל-כן צריכין לבבות מאד בין-המצרים, ובפרט בתשעה-באב, על 'חרבן בית-המקדש' - "עיני עיני ירדה מים" (איכה א, טז) - פדי להכניע על-ידי הדמעות של העינים, את 'אדם הרע-עין'.

ובמו שכתוב ב'דוד', כשבא עליו הרע-עין של אבשלום, שאמר אז (שמואל-ב ב טז, יב): "אולי יראה ה' בעיני", ופרש רש"י: "דמעות עיני", וכן פתיב שם (טז, ל): "ודוד וכו' עלה ובוכה וכו' וכל העם אשר אתו וכו' ועלו עלה ובכה". וכל-זה פדי להנצל מה'רע-עין' על-ידי הבכיה בעינים.

וזוה בחינת (תהלים מב, ד): "היתה לי דמעתו לחם וכו' אלה אזפרה" וכו' - כי על-ידי ה'דמעות', מכניעין הרע-עין שממנו ה'שכחה', ואז זוכין ל'זכרון', בחינת "אלה אזפרה" וכו'.

ובכלל עקר הקינות בתשעה-באב ובין-המצרים - הם בשביל תקוון, פדי

לזכות לתשובה, כמו שמסמין בסוף 'איכות' שהוא כלול מכל הקינות (איכה ה, כא): "השיבנו ה' אליך" וכו' - פי עקר פונתנו בבכיתנו בהקינות, כדי לעורר רחמיו יתברך, שישבינו אליו באמת.

דהינו: שנזכה על-ידי ה'דמעות, להכניע הרע-עין, ולבטל ה'שכחה, עד שנזכה ל'זכרון, דהינו: לזכור היטב בעלמא-דאתי בכל יום, בכלליות ובפרטיות, שעל-ידי-זה נשוב אליו יתברך.

וז'הו בחינת שלש פעמים "איכה" שאומרים - פנגד שלש בחינות, אדם ומקום וזמן, שהיה בתכלית השלמות בבית-המקדש, שעל-ידי-זה נמשך הזכרון לכל העולם - שנחרבו בעוונותינו.

וכלם כלל בפסוק אחד, שהוא (איכה ב, ו): "ויחמס כגן שכו שחת מעדו" - שהוא ה'בית-המקדש' - הינו בחינת 'קדשת המקום'.

"שפח ה' בציון מועד ושבת" - הינו 'קדשת הזמן' - פי כל מה שהזמן מקדש יותר כמו מועדים ושבתיים - בהם מאירין הרמזים ביותר, עד אשר ביום-הפפורים, אז הוא עקר הזכרון בעולם-הבא, פי יום-פפור בחינת עולם-הבא, בידוע וכו'.

ואחר-כך אמר: "וינאץ בזעם אפן מלך וכהן" - זה בחינת 'קדשת האדם' - הינו 'קדשת הפה-הגדול', שהוא בחינת 'קדשת הצדיקי-אמת' שנקראים 'מלכים', שעקר המשכת הזכרון על-ידם.

וז'ה בחינת שלש פעמים "איכה" - פנגד שלש בחינות אלו:

(א) "איכה ישבה בודד העיר" וכו' - זהו קינה על בחינת 'קדשת המקום'.

(ב) "איכה יעיב" וכו' - הינו שנחשך מאור היום על-ידי עבים ועננים, שעל-ידי-זה אינם מבינים הרמזים פפי היום - זהו בחינת קינה על בחינת 'קדשת היום'. וזהו: "ביום אפן", שעל-ידי תקף החרון-אף של אותו היום, נחשך היום, עד שנמשך 'שכחה', שאין משימין לב להרמזים שהשם-יתברך מרמז בכל יום לשוב אליו, שעל-ידי-זה עקר החרבן.

(ג) ו'איכה יועם" - נאמר על 'הסתלקות הצדיק'. פי כל "איכה יועם" נאמר על 'הסתלקות הצדיק יאשיהו' (איכה-ד, א) - הינו בחינת 'קדשת האדם' פנ"ל.

פי גם אחר החרבן שנחרב הבית-המקדש, ואין לנו כהן-גדול, ולא בית-המקדש, שעל-ידי-זה נחשך גם מאור היום, ועל-ידי-זה נתעלם הזכרון שהוא פפי היום והאדם והמקום פנ"ל. אף-על-פי-כן יש לנו תקוה בכל דור, על-ידי הצדיקי-אמת' שמאירין לנו הזכרון הנ"ל בכל עת. פי "הצדיק יקר מהבהן הגדול שנכנס לפני ולפנים" (הוריות יג).

פי הצדיקים, כל עסקם - להזכיר אותנו זכרון העולם-הבא בכל יום, כדי להשיבנו בתשובה שלמה. פי זה כל ישעם וכל חפצם בעסקם עמנו, שהכל הוא כדי להזכירנו בחינת 'זכרון הנ"ל בכלליות ובפרטיות, בכמה וכמה תחבולות נפלאות ונוראות.

אבל בעוונותנו-הרבים - גם הצדיקים האלו נסתלקו בעוונותינו. ועל-כן באמת "קשה סלוקן כפלים פחרבן בית-המקדש" (איכה רבה א, מד). ועל-זה קונן כל "איכה יועם" וכו', וכנ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת: "אֲנִי הַגִּבֹּר" - שְׁשֵׁם מְדַבֵּר הַרְבֵּה בְּרוּח־הַקֹּדֶשׁ לְנַפְשׁוֹ בְּשִׁבִיל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל. אִיךְ צָרִיךְ כָּל אֶחָד לְדַבֵּר לְנַפְשׁוֹ, אֲוֹלֵי יוֹכֵל לְהַזְכִּיר אֶת־עֲצָמוֹ אֶת־עַל־פִּי־כֵן, עַד שֶׁיָּשׁוּב אֵלָיו יִתְפָּרֵךְ - בִּי סוּף כָּל סוּף, כָּל סוּף, מַה יִּהְיֶה מֵאַתְּנוּ, וּמַה נַעֲשֶׂה בְּאַחֲרֵיתֵנוּ.

וְזֶה שֶׁמְדַבֵּר 'יְרֻמָּה' בְּרוּח־הַקֹּדֶשׁ - בְּאֵלּוֹ כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל אוֹמֵר עַל עֲצָמוֹ כְּשֶׁמֵּתַחִיל לְהַרְגִּישׁ כִּי אֵב עוֹנֵנוֹתָיו שֶׁגָּרְמוּ הַחֲרָבָן וְעֵכוּב הַבְּנִין וְאַרִיכַת הַגְּלוּת. וְצָרִיךְ כָּל־אֶחָד לְתַלּוֹת הַחֲפָרוֹן בְּעֲצָמוֹ, כִּי הוּא יוֹדֵעַ בְּנַפְשׁוֹ מַה שֶׁעָשָׂה וּמַה שֶׁנַּעֲשָׂה עִמּוֹ בְּעוֹנֵנוֹתָיו. וְעַל־זֶה יָדוּן כָּל הַדּוֹוִיִּים.

וְצָרִיךְ כָּל־אֶחָד שְׂרוּצָה לְרַחֵם עַל־עֲצָמוֹ, לֹאֵמַר בְּמַר נַפְשׁוֹ: "אֲנִי הַגִּבֹּר רְאֵה עֵנִי וְכוּ', אוֹתִי נִהַג וְיִלְכֵךְ וְכוּ', אִיךְ בִּי יָשָׁב יִהְפֹךְ יָדוֹ כָּל הַיּוֹם וְכוּ'". 'אֲנִי דִיקָא, 'אוֹתִי דִיקָא, 'אִיךְ בִּי דִיקָא - עֵינֵי־שָׁם הֵיטֵב עִמְקוֹת מְרִירַת הַדְּבוּרִים הֵהֵם.

וְעַקֵּר מְרִירוֹת הַקִּינָה - עַל עֵצִים רְחוּקוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד, מֵאַבְיוֹ שִׁבְשָׁמַיִם, עַד אֲשֶׁר כְּמַעַט אָפֶס תִּקְוָה חֲסוּשָׁלוֹם. שִׁים לְכַף לְכָל דְּבוּר וְלְכָל פְּסוּקָה, וְתוֹכֵל לְמַצֵּא אֶת־עֲצָמוֹ שָׁם, בְּכָל־מְקוֹם שֶׁאַתָּה שָׁם.

אֲבָל אֶת־עַל־פִּי־כֵן, אֶת־עַל־פִּי שֶׁמְסַפֵּר מְרִירוֹת צְרוּתָיו כָּל־כַּף עַד אֵין תְּכַלִּית - אֵינוֹ מֵיֵאֵשׁ אֶת־עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי חֵס־וְשָׁלוֹם בְּשׁוּם אֶפֶן.

וְזֶהוּ שֶׁאוֹמֵר בְּתוֹךְ מְרִירוֹת לְבָבוֹ: "וְאִמַּר אָבֵד נִצְחִי" - נִצְחִי דִיקָא, בְּאֵלּוֹ אָבֵד הַנִּצְחוֹן שֶׁלֹּו לְגַמְרֵי חֲסוּשָׁלוֹם, מֵאַחַר שְׂרוּאָה רְחוּקוֹ וְחֲרָבָנוּ כָּל־כַּף. אֲבָל אֶת־עַל־

פִּי־כֵן: "זְכוּר תִּזְכּוּר וְכוּ', זֹאת אֲשִׁיב אֶל לְבִי עַל־כֵּן אוֹחִיל וְכוּ'".

הֵינּוּ כַּנִּל: שֶׁעַל־יְדֵי הַקִּינּוֹת וְהַבְּכִיּוֹת עַל גְּדֹל חֲרָבָנוּ, עַל־יְדֵי־זֶה הַשֵּׁם־יִתְפָּרֵךְ מְרַחֵם עָלָיו, וּמְכַנֵּיעַ הָרַע עֵינֵי - עַד שֶׁנִּמְשָׁךְ עָלָיו 'זְכָרוֹן', בְּחִינַת: "זְכוּר תִּזְכּוּר וְתִשׁוּחַ עָלֵי נַפְשִׁי", וּכְמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י שָׁם: "יָדַעְתִּי כִּי יֵשׁ לִךְ לְזָכַר, אֲבָל תִּשׁוּחַ עָלֵי נַפְשִׁי עַד שֶׁתִּזְכָּר".

וּכְמוֹ־כֵן הוּא אֵצֶל הָאָדָם בְּעֲצָמוֹ: שֶׁצָּרִיכִין לְהַסְתַּכֵּל עַל הַזְכָּרוֹן הַזֶּה בְּכָל יוֹם, כִּי סוּף כָּל סוּף בְּוַדָּאֵי נִזְכָּה לְזְכָרוֹן הַזֶּה בְּחֻסְדֵּי הַמְּרַבִּים, וּכְמוֹ שֶׁאָמַר שָׁם: "זֹאת אֲשִׁיב אֶל לְבִי עַל־כֵּן אוֹחִיל, חֻסְדֵּי ה' כִּי לֹא תִמְנֶנּוּ כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמָיו וְכוּ', חֲדָשִׁים לְבָקָרִים כּוּ'" - הֵינּוּ: שֶׁחֻסְדֵּי יִתְפָּרֵךְ אֵינֶם תַּמִּים וְאֵינֶם כְּלִים לְעוֹלָם.

וְעַל־יְדֵי־זֶה: "חֲדָשִׁים לְבָקָרִים רַבָּה אֵמוּנָתְךָ" - שֶׁהוּא בְּחִינַת מַה שֶׁהַשֵּׁם־יִתְפָּרֵךְ "מְחַדֵּשׁ בְּטוֹבוֹ בְּכָל יוֹם תְּמִיד מַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית", וּמְצַמְצֵם עֲצָמוֹ בְּכָל יוֹם מֵאֵין־סוּף עַד אֵין תְּכַלִּית, לְרַמֵּז רְמִזִּים לְכָל־אֶחָד, שֶׁיִּזְכִּיר עֲצָמוֹ בְּהַתְּכַלִּית הַנִּצְחִי לְשׁוּב אֵלָיו, שֶׁזֶהוּ עַקֵּר בְּחִינַת "חֲדָשִׁים לְבָקָרִים" וְכוּ' - שֶׁנֶּאֱמַר עַל 'הַתְּחַדְּשׁוֹת הַמַּחֲיִין' בְּכָל יוֹם אֵצֶל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, כִּי־דוּעַ בְּכַתְּבִים (פְּרִיעֲזָרִיִּים תְּפִלָּה פ"ב).

נִמְצָא: שֶׁעַקֵּר נִחְמָתוֹ הוּא, מַה שֶׁהוּא מְצַפֶּה עֲדִין לְחֻסְדֵּי־הַשֵּׁם שֶׁאֵינֶם כְּלִים, וְהֵם מֵתְחַדְּשִׁים בְּכָל יוֹם, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה עֲדִין יִזְכָּה שֶׁיִּגְיַע אֵלָיו דַּעַת אִמְתִּי, עַד שֶׁיִּזְכִּיר עֲצָמוֹ הֵיטֵב בְּעוֹלָם־הַבָּא, וְיָשׁוּב אֵלָיו, כִּי זֶה עַקֵּר תְּקוּנָתֵנוּ וְנִחְמָתֵנוּ.

ו'בתשעה-באב' בעת תקף מרירות
 החרבן, מתחיל מיד
 לעת מנחה, צמיחת קרן ישועה - כי אז
 נולד משיח (ירושלמי ברכות ב, ד; אסתרי-רבה
 פתיחתא יא; איכה-רבה א, נא; 'פרי-עץ-חיים' ו'שער-
 הפנונת' שבועות א) - שעקר הכנעת הרע-עין
 הוא על-ידו.

נו.

(לקוטי-הלכות, תפלת-המנחה ז,
 בסופו, ב'ראשי-פרקים')

תקף ביום שנגחב הבית-המקדש ונתמעט,
 בחינת התגלות מלכותו בתכלית
 המעוט, התחיל תקף המלוי והתקון, שזהו
 בחינת: "מה שמשח נולד בתשעה-באב"
 (ירושלמי ברכות ב, ד; אסתרי-רבה פתיחתא יא; איכה-רבה
 א, נא; 'פרי-עץ-חיים' ו'שער-הפנונת' שבועות א) - שזה
 בחינת מלוי פגמת-הלבנה, שמתחיל דיקא
 בעת שהיא מגיעה לתכלית המעוט שהוא
 'ראש-חדש', שאז שרש התשובה וכו'.

נז.

(לקוטי-הלכות, יום-טוב ה, יא)

וזו בחינת שלשה שבועות של בין-
 המצרים שמתאבלין בהם על חרבן
 בית-המקדש - שאז היה בעונותינו-הרבים
 עקר התגברות פח המכריחים, שהם העכו"ם
 שעמדו עלינו והחריבו הבית-המקדש, ששם
 עקר 'בחי-המושיב', והכריחו את ישראל
 בגלות בגשמיית ורוחניות. וכלזה נמשך
 מ'חטא העגל', ומחטאינו שבכל הדורות.

ועל-כן יושבין אז על העפר" (שלחן-ערוך
 ארחי-חיים תקנ"ט, ג), בפרט בתשעה-
 באב, שאז עקר החרבן שיושבין על העפר,
 כי אנו מפירין שפלותנו שירדנו עד עפר,
 בבחינת (תהלים מד, כו): "כי שחה לעפר

נפשנו" וכו', וזה בעצמו הוא תקוננו, כי
 'עפר' הוא בחינת 'בחי-המושיב'.

וזו בחינת (ישעיה נב, ב): "התנערי מעפר
 קומי" וכו'. 'מעפר' דיקא. שעל-ידי
 בחינת 'עפר' שהוא בחינת 'בחי-המושיב' -
 על-ידי-זה תקום ויתבטל 'בחי-המכריח' שהם
 קושרים אותנו בגלות.

וזוהו בחינת (שם): "התפתחי מוסרי צוארך"
 וכו' - 'מוסרי' דיקא, בחינת 'בחי-
 המכריח' - שרוצה לקשר במוסרות וקשרים
 וכו', רחמנא-לצלך.

כי באמת: בעת התקון אין צריכין לישוב
 על העפר ממש, כדי להגביר 'בחי-
 המושיב'. כי הצדיקים - הם ענוים באמת
 ומשימים עצמם כעפר, אף-על-פי שאינם
 יושבים על העפר ממש. כי הם למעלה
 מהעפר, למעלה מ'בחי-המושיב' שבעפר. כי
 כל 'בחי-המושיב' שבעפר - הכל נמשך
 מלמעלה מנשמת ישראל, שהם עקר 'בחי-
 המושיב', שהכל נברא בשבילם. וזה ה'בחי-
 המושיב' שבעפר - מאחר שנמשך למטה
 לזה העולם, נתערב בו טוב ורע.

על-כן העקר: שצריך האדם לבטל עצמו
 בכל-פעם, ולזכר שהוא עפר, כי
 "יסודו מעפר וסופו לעפר" (מוסף ימים-נוראים),
 ויבטל עצמו בתכלית לבחינת 'בחי-המושיב'
 האמתי דקדשה, שהוא להמשיך עצמו
 למקור החיים - להבורא היחיד יתברך
 ויתעלה.

ועל-כן העקר: שיבטל כבודו נגד כבוד
 השם-יתברך, וידע שפלותו
 באמת, וישים עצמו כעפר. ואז יתגבר 'בחי-
 המושיב' האמתי, שהוא בחינת 'עפר דקדשה'
 - למשך תמיד אל האמת.

אבל תמיד אין צריכין לישב על העפר ממש בשביל זה, כי אדרבא, צריכין דיקא להרים עצמו לשרשו העליון. ואף-על-פי-כן ידע שפלותו עד עפר, בבחינת (מגלה לא.): "במקום גדלתו שם" וכו'.

אבל עתה בעת החורבן - צריכין להשליך עצמו על העפר ממש - להפיר שפלותנו על-ידי-יזה, לידע: שאנו מנחים עד עפר ממש, כי כל התאוות שבאין מגשמיית העפר מושלים עדין.

על-כל-פנים אנו מחיבים לידע: שאין מגיע לנו כבוד, ואנו מחיבים להשפיל עצמנו כעפר ממש, בבחינת (איכה ג, כט): "יתן בעפר פיהו אולי יש תקוה". ואז אנו מגבירים על-ידי-יזה 'בחי' המושך, שהוא בחינת 'עפר', ועל-ידי-יזה יקיים: "התנערי מעפר קומי" וכו', כנ"ל.

כח.

(לקוטי-הלכות, לולב-ואתרוג' א - על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב סז)

על-ידי שבוכין ומתאבלין על חרבן בית-המקדש, על-ידי-יזה השם-יתברך מרחם ומשים "פאר תחת אפר" (ישעיה סא, ג), ואזי זוכין לאתרוג הדר, בחינת 'פאר'.

כט.

(לקוטי-הלכות, בטור-בבב, ב)

איש של המזבח הוא בחינת 'אש' דקדשה, שהוא אוכל ומכילה 'מאורי-אש', בחינת 'רוח הבהמיות' וכו'.

נמצא: שעל-ידי ה'קרבנות', נכנעים 'מאורי-אש', ועל-פן על-ידם התרה 'אכילת בשר', כי על-ידם יש פח

לאכל בשר, כי יש פח לברר הטוב מהם, על-ידי שנכנע הרע שלהם בחינת 'מאורי-אש', על-ידי הקרבנות כנ"ל.

ועל-כן הצריכה התורה להתיר לנו 'בשר תאוה' - כי באמת מאחר שיש בחינת קרבנות בעולם, על-ידי-יזה יכולין לאכל בשר בכל העולם, אפלו אם אין מקריבין מפנה קרבן.

כי על-ידי פח הקרבנות שמקריבין בבית-המקדש, נכנע בכלל ה'מאורי-אש', ועל-ידי-יזה יש פח לאכל בשר בכל מקום אף-על-פי שאינו קרבן, כי כבר נכנעו 'מאורי-אש', דהינו 'רוח הבהמיות', ויש פח לברר הטוב מן הבשר, מאחר שיש קרבנות בעולם.

ועקר כל הקרבנות הם בבית-המקדש, כי "מיום שנבחר בית-המקדש נאסרו כל הבהמות" (זבחים קיב:), כי בבית-המקדש שם מאירין ה'מאורי-אור' כנ"ל ועל-פן יכולין שם להכניע 'מאורי-אש' וכו' כנ"ל. ועל-פן "משחרב בית-המקדש, דין הוא שנגזר על עצמנו שלא לאכל בשר" (בבא-בבא ס:), כי אי-אפשר לאכל בשר, כי-אם כשפית-המקדש קיים ויש קרבנות כנ"ל.

אך אף-על-פי-כן אנו אוכלין בשר - מחמת שהוא "גזרה שאין הצבור יכולין לעמוד בה" (שם), כי אף-על-פי-כן גם עכשו יש לנו פח להכניע 'מאורי-אש', על-ידי פח הצדיקים והתורה.

ועל-כן 'נהגו שלא לאכל בשר מראש-חדש אב עד אחר תשעה-באב' (שלקו-ערוך ארחתיים תקנא, ט), כי אז מתאבלין על חרבן בית-המקדש. ועל-פן אין אוכלין

בְּשׂוּר - לְהִרְאוֹת: שְׁעָקַר אֲכִילַת בְּשׂוּר, הוּא
רק בְּזִמְנֵן שְׁבִית־הַמְּקֻדָּשׁ קַיָּם, וַיֵּשׁ קַרְבָּנוֹת.

ל

(לְקוּוֹטֵי־הַלְכוּת, רֵאשִׁית־הַגִּזְוֹת, ג' י)

ה'מְנַעְעֵלִים' נִמְשָׁכִין מ'מְקִיפִין',
מ'חֲשָׁמ"ל - כִּי לְמִטָּה בְּרַגְלִין
נַעֲשֶׂה לְבוֹשׁ הַמְּנַעְעֵלִים מִבְּחִינַת חֲשָׁמ"ל,
כְּמִבְּאָר בְּכַתְּבִים (עַץ־חַיִּים, שְׁעַר מֵב פ"ג). וְזֶהוּ
נַע"ל לְשׁוֹן נְעִילָה וְסִגְרָה - שְׁהַמְּנַעְעֵלִים
סוֹגְרִין וְנוֹעֲלִין אֶת הַרְגֵל, וְנוֹעֲלִין בְּפָנֶיהֶם,
שְׁלֵא יִינָקוּ חֲסוֹן־שְׁלוֹם.

עַל־כֵּן בַּתְּשַׁע־בָּאב שְׁנַחֲרַב הַבַּיִת,
וְנִסְתַּלַּק הַדַּעַת שֶׁהוּא הַחַיִּים -
צְרִיכִין אֵז לְחַלֵּץ הַמְּנַעְעֵלִים - כִּי מֵאַחַר שְׁאִין
דַּעַת וּמַחִין - אִין לוֹ מְנַעְעֵלִים, שְׁנִמְשָׁכִין
מִמְקִיפִין.

וְגַם אִין צְרִיךְ וְאִין מוֹעִיל לוֹ מְנַעְעֵלִים,
אֲדַרְבָּא יִהְיֶה נִפְגָּם יוֹתֵר חֲסוֹן־שְׁלוֹם
עַל־יְדֵי הַמְּנַעְעֵלִים, כִּי אֵז הַתְּגַבְּרוֹת הַדִּינִים
חֲסוֹן־שְׁלוֹם, וּמִתְגַּבֵּר הַסְּטֵרָא־אֲחָרָא אֵז חֲסוֹן־
וְשְׁלוֹם, וַיּוֹכְלוּ לֵינַק גַּם מִהַמְּנַעְעֵלִים. אֲבָל
מִמְנוּ בַּעֲצָמוֹ - יִנִּיקְתֶּם מְעוֹטָה מְאֹד, כִּי
הַמַּחִין נִסְתַּלְקוּ מִמְנוּ, וְאִין לָהֶם מִמָּה לֵּינַק.

לא

(לְקוּוֹטֵי־הַלְכוּת, רֵאשִׁית־הַגִּזְוֹת, ז' ח"ט)

תִּכְרַף שֶׁהַדְּלִיק אֵשׁ בְּבֵית־הַמְּקֻדָּשׁ
לְהַחְרִיבוֹ, הַתְּחִיל הַדִּין לְהִתְמַתֵּק,
כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ רַז"ל (אֵיכָה־רַבָּה ד, טו): "שִׁשְׁבֵּד
חֲמַתוֹ בָּאֵשׁ, שְׁהַצִּית אֵשׁ בְּצִיּוֹן" וְכו'.

כִּי ה'בֵּית־הַמְּקֻדָּשׁ' הוּא "תְּפָאֶרֶת יִשְׂרָאֵל"
(אֵיכָה ב, א), כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (יחזקאל כד, כא):
"גְּאוֹן עֵזֶם מִחֲמַד תְּפָאֶרְתֶּם", וְכַתִּיב (ישעיה סד,
י): "בֵּית קֹדְשֵׁנוּ וְתְּפָאֶרְתֵּנוּ".

הִינֵנוּ: שְׁשָׁם הָיוּ מְאִירִין כָּל הַגְּוֹנִין
הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל מַעֲשִׂים־טוֹבִים שֶׁל
יִשְׂרָאֵל, כִּי ה'בֵּית־הַמְּקֻדָּשׁ' הוּא כְּלִיּוֹת
הַקְּדוֹשָׁה שֶׁל כָּל־יִשְׂרָאֵל, וְכָל הַמְּצוֹת
וּמַעֲשִׂים־טוֹבִים שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂין, הַכֹּל
הָיָה עוֹלָה לְה'בֵּית־הַמְּקֻדָּשׁ, וְשָׁם הָיוּ נִצְטִיר.

וְזֶה הָיָה בְּחִינַת הַגְּוֹנִין וְהַצִּיּוֹרִין הַנִּפְלְאִים
שֶׁהָיוּ ב'בֵּית־הַמְּקֻדָּשׁ' - כִּי ה'בֵּית־
הַמְּקֻדָּשׁ' הָיָה כְּלִיּוֹת הַתּוֹרָה וְהַתְּפִלָּה שֶׁל
יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (דְּבָרִים יז, ח): "וְקַמְתָּ
וְעָלִיתָ אֶל הַמָּקוֹם" וְכו'. וְכַתִּיב (מְלָכִים־א ח, ל):
"אֵת אֲשֶׁר יִתְּפָלוּ אֶל הַבַּיִת הַזֶּה". וְכֵן
ב'בֵּית־הַמְּקֻדָּשׁ' הָיוּ מִתְּכַפְּרִין כָּל עוֹנוֹת
יִשְׂרָאֵל. וְעַל־כֵּן אֵז הָיוּ יִשְׂרָאֵל מְפָאֵרִים
וּמְהַדְרִים עַל־יְדֵי ה'בֵּית־הַמְּקֻדָּשׁ'.

אֲבָל בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ־הַרְבִּים כְּשֶׁגָּבְרוּ עוֹנוֹת
יִשְׂרָאֵל - נִחְשַׁד אֹר ה'בֵּית־הַמְּקֻדָּשׁ'.
וְכָל מָה שֶׁגָּבְרוּ הָעוֹנוֹת יוֹתֵר, וְנִתְמַעְטוּ
הַזְּכוּיֹת, וְנִתְמַעְט וְנִחְשַׁד אֹר קֹדֶשׁ ה'בֵּית־
הַמְּקֻדָּשׁ, עַד שֶׁגָּבְרוּ הָעוֹנוֹת, עַד שְׁנַחֲרַב
לְגַמְרִי, וְאֵז נֵאֱמַר (אֵיכָה ב, א): "הַשְּׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם
אֶרֶץ תְּפָאֶרֶת יִשְׂרָאֵל". כְּאֵלוֹ חֲסוֹן־שְׁלוֹם
נִתְבַטַּל הַהִתְּפָאֶרוֹת שֶׁהָיָה מִתְּפָאֵר בְּיִשְׂרָאֵל
עַל־יְדֵי מַעֲשִׂיהֶם־הַטּוֹבִים.

כִּי גָבְרוּ הָעוֹנוֹת - עַד שֶׁלֹּא נִרְאוּ מְעַט
דְּמַעַט מַעֲשִׂיהֶם־הַטּוֹבִים. וְעַל־יְדֵי־זֶה
נִחְרַב הַבֵּית־הַמְּקֻדָּשׁ, וְ"נִפְלָה עֲטָרַת
רֵאשֵׁנוּ" (אֵיכָה ה, טז) וְכו'.

אֲבָל תִּכְרַף שְׁנַחֲרַב ה'בֵּית־הַמְּקֻדָּשׁ' שֶׁהוּא
הַהִתְּפָאֶרוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כְּאֵלוֹ אִין
לְהַשִּׁיב־יְתִבְרַךְ עוֹד שׁוּם הַתְּפָאֶרוֹת מִיִּשְׂרָאֵל,
כְּאֵלוֹ הֵם כְּכֹל הַגּוֹיִם חֲסוֹן־שְׁלוֹם. וְכְמוֹ
שֶׁכַתּוּב הַשּׁוֹנְאִים בְּאֵמַת, שְׁאִמְרוּ אֵז (יחזקאל

כה, ח): "הנה ככל הגוים בית יהודה". וזה היה טובה גדולה.

כי תקף שנחרב ה'בית המקדש' שהוא ההתפארות של ישראל, והתחילו לומר: "הנה ככל הגוים בית יהודה" - תקף ומיד נתגלה ונתראה גדל עצם החלוק שבין הגוים לבית יהודה - כי איך שהוא: עדין נמצאים בישראל כמה נקודות טובות וכמה מעלות רבות פנגד הגוים, על-כן אז דיקא נמתק הדין תקף וכנ"ל. וכמו שאמרו רז"ל (איכה רבה ד, יד - על תהלים עט, א): "מזמור לאסף?" - "קינה לאסף" מבעיא ליה! - אלא ששפד חמתו על ה'בית המקדש, ולא פלה את ישראל חסושלום!"

הינו כנ"ל: כי על-ידי-זה דיקא שהחריב את ה'בית המקדש', כאלו אין עוד שום התפארות מישראל חסושלום, והם ככל הגוים חסושלום - תקף נתגלה ונתראה עצם החלוק שביניהם, על-ידי-זה נכמרו רחמיו ותברך ולא פלה אותם, וכנ"ל.

וזה בחינת 'תשעה באב', שאז נחרב ה'בית המקדש' שהוא "תפארת ישראל" כנ"ל. ועל-כן אין מניחין אז תפלין שנקראין פאר (ברכות יא, טז: ספה כה, ועוד) - כי אז הוא בחינת 'בטול ההתפארות', שזהו בחינת 'חרבן בית המקדש' כנ"ל.

ואנו יושבין לארץ ודומין, על עצם רבוי עונותינו שגרמו להחריב "בית קדשנו ותפארתנו" (ישעיה סד, י), כאלו אין אנו יכולין להגביה ולהרים עצמנו חסושלום, כי אין לנו כמה להחיות עצמנו חסושלום מעצם רבוי עונותינו, עד שאין אנו יכולין להניח תפלין, כי אין לנו כמה להתפאר, אשר כמעט אפס תקוה חסושלום. כאלו חס-

ושלום כל אפין שוין, כאלו "ככל הגוים בית יהודה" חסושלום.

ועל-כן אז תקף בתשעה באב לעת מנחה, מתחיל ההמתקה, כי אז הוא בחינת 'הולדת משיח', כמובא (ירושלמי ברכות ב, ד; אסתר רבה פתיחתא יא; איכה רבה א, נא; פריי"ע חיים ו' שער הכפונות' שבועות א).

הינו כנ"ל - כי זהו בחינת 'ירידה תכלית העליה', כי תקף שמגיעים לבחינה הנ"ל שנסתלקו התפלין ונחרב ה'בית המקדש', כאלו אין עוד כמה להתפאר בישראל, כאלו "ככל הגוים" וכו' חסושלום - אזי תקף מתחיל להתגלות ולהתראות רבוי ההתפארות שיש לישראל פנגד הגוים, וכנ"ל.

ועל-כן תקף במנחה של תשעה באב, שאז היה עקר החרבן של ה'בית המקדש', כמו שאמרו רז"ל (תענית כט, א): "לעת ערב הציתו אש בבית המקדש" - אז דיקא מתחיל המתקה גדולה, כמובא. ואז דיקא מניחין טלית ותפלין.

כי תקף שהתחיל 'חרבן בית המקדש' שהוא "תפארת ישראל" וכו' כנ"ל - תקף נתגלה תפארתם פנגד העכו"ם, ועל-כן אז הוא בחינת 'לדת משיח', דהינו: שמתחיל להתנוצץ אור של משיח.

כי עקר הגאולה של משיח יהיה על-ידי- זה, על-ידי שהוא ישיג בחינת רבוי החסדים הנפלאים של בחינת עתיק - להסתפל רק על השערות טובות שמוצאין בישראל, וכו'.

ועל-כן תקף אחר 'תשעה באב', פוסקין דיני האבלות של 'בין המצרים',

ומנחמין אותנו הרבה ב'שבע־דנחמתא' - כי תקף שנחרב ה'בית־המקדש', כאלו אין עוד התפארות בישראל בכלל חס־ושלום - תקף נתגלה ונתראה כמה מעלות טובות לישראל כנגד כל העפוש.

ועל־ידי־זה נמתקין כל הדינים, והשם־יתברך מנחם אותנו בכל הנחמות, כי על־ידי־זה יבוא משיח צדקנו, שהשגתו מגיע עד עתיק וכו', ויגאלנו מהרה אמן.

לב.

(לקוטי־הלכות, ראשית־הגז ה, ב)

וזה בחינת 'בין־המצרים', שמתאבלין אז על הגלות ו'חרבן בית־המקדש' שנמשך מ'נפילת ההלכות', על־ידי שלומדין שלא לשמה להתיהר וכו', עד שנפגם אצלם הלכות כל־כף, עד שנעשה להם פה לדבר על הצדיק־האמת, שמשם כל החרבנות.

ועל־כן "נוהגין שאין אוכלין בשר באלו הימים" (שלחן־ערוך ארח־חיים קנא, ט) - להורות: שנתעלמו מאתנו ההלכות מעצם החרבן שהיה בימים ההם, שעל־כן אין אוכלין בשר, בבחינת (פסחים מט:): "עם הארץ לא יאכל בשר".

כי ה'דבור' הוא ה'נפש', בבחינת (בראשית ב, ז): "ויהי האדם לנפש חיה" - "לרוח ממללא". וזה שיודע להעלות כל הדבורים שנפלו למטה ולחזר ולעשות מהם הלכות - הוא יכול לאכל בשר, לברר ולהעלות הנפש המגלגל בחי להחזירו למדבר.

אבל עתה בימים הסמוכים לתשעה־באב, שאז היה תקף החרבן - אין לנו פח

לברר ההלכה, על־כן "אסור לאכל בשר", בבחינת "עם הארץ לא יאכל בשר", כנ"ל.

ועל־כן "לא יבו התלמידים בימים ההם" (שם תקנא, יח) - כי מה שמכין התלמידים - נמשך גם־כן ממרירת הגלות, שמחמת זה קשה לעמוד על ברור ההלכה והשמעתא, על־כן מרחין להפותן, וזה נמשך מ'הפאת משה בצור', שנמשך על־ידי שחלקו עליו, שמשם כל הטרח שצריכין לטרח בשמעתא, כמו שאיתא בזהר־הקדוש (תקוני־זהר מד), ומוכא בהתורה הנ"ל: "אלמלא הכה משה בצור, לא הווי טרחי רבנן בשמעתא" וכו'.

אבל באלו הימים שבין־המצרים, שאז תקף מרירת החרבן - אסור להפותם, כי עתה קשה ביותר לברר ההלכה, ויוכל לקלקל ולהזיק לתלמידים על־ידי ההפאה - כי בעת החרבן בעצמו, אי־אפשר לברר.

ועל־כן "אסור ללמד כלל בתשעה־באב, רק בדברים הרעים", וכן "אסור אז להניח תפלין" [בשחרית] (שם תקנא, א), ו"צריכין חליצת המנעלים" (שם תקנא, טז) - כי הכל בחינה אחת, כי 'תפלין' - מחיך, ששם 'ברור ההלכות', שמשם נמשכין 'תקון המנעלים', בבחינת (שבת סא): "בתפלין כף מנעלים". ובתשעה־באב נתקלקל כל־זה, על־כן אז אסור בכל־זה.

רק צריכין להתאבל מאד על 'חרבן בית־המקדש', ולישב לארץ, ולהשפיל דעתו באמת. וכן בכל יום צריכין לישב על הארץ ולהתאבל בחצות־לילה. ועל־ידי זה זוכה לברר ההלכה, בבחינת (תענית ל:): "כל המתאבל על ירושלים, זוכה ורואה בשמחתה".

לג.

(לקוטי-הלכות, גטין ג, כא-כב)

וזהו בחינת חליצת המנעלים בתשעה-באב, שאז היה חרבן בית-המקדש, שהיא פלילות כל הקדשות וכל השכליים-פרטיים, שכלם נחרבו ונתקלקלו על-ידי עוונות ישראל, ולא נשאר כי אם בחינת 'שכל-הכולל' ששם אין פגם מגיע.

אבל אי-אפשר לקבל ממנו מחמת רבוי-אור, ועל-כן באמת אז הוא בחינת 'שבירת-כלים', שהוא בעצמו בחינת 'חרבן בית-המקדש וכליו', שכל הבית-המקדש וכליו, היו בחינת כלים וצנורות וכו', להמשיך חיות והמתקות מ'שכל-הכולל', מבחינת 'קדשי קדשים' - ועכשו נשבר ונחרב הכל, ואז אין יונקים כי אם מבחינת ה'שכל-הכולל' בעצמו.

ואה-על-פי שאי-אפשר לינק ממנו, מחמת רבוי-אור שגורם שבירת-כלים, שמשם אחיזת הקלפות וכו' חסו-שלום - באמת אין יונקים ממנו, כי אם מעט דמעט בתכלית הצמצום וההעלם וההסתרה. אבל על-כל-פנים, מעט החיות שיש להעולם כדי שיתקיים ולא יחרב לגמרי, בתשעה-באב בעת 'חרבן בית-המקדש' - הוא רק מבחינת הקדשה העליונה הנעלמת, שהוא בחינת ה'שכל-הכולל', בחינת 'קדשי קדשים'.

ובמובן בדברי רבנו ז"ל בכמה מקומות (ח"א נו; ח"ב יב): שבעת תקף שליטת הסטרא-אחרא, דהינו בתקף הגלות, בתקף הירידה של נפש מ'ישראל, כשנופל מאד חסו-שלום לסטרא דמסאבא - אז דיקא אינו יכול לקבל חיות משום קדשה פרטית, כי

אם מבחינת הקדשה העליונה מאד, שהיא יכולה להתעלם ולהסתיר גם במקומות הטמאים לגמרי, ולהחיות הנופלים לשם חסו-שלום וכו'.

וזהו בחינת חליצת המנעלים בתשעה-באב - שפחמת תקף הסטרא-אחרא והדינים אז חסו-שלום, על-ידי 'חרבן בית-המקדש', שהוא בחינת בטול ופגם השכליים-הפרטיים כנ"ל - על-כן אז אי-אפשר לקבל משום קדשה פרטית, כדי שלא יתאחזו הקלפות יותר, על-כן אי-אפשר לקבל חיות, כי אם מהקדשה העליונה בעצמה, מבחינת 'שכל-הכולל' בעצמו, בדרך העלם והסתרה בתכלית הצמצום.

ועל-כן אז הוא 'חליצת המנעלים' - מחמת 'חרבן בית-המקדש', פגם השכליים-הפרטיים, אז יורדת ה'מלכות', ואז צריכה ה'בינה', שהיא בחינת 'קדשי-קדשים', לירד עמה - כדי להחיותה בנפילתה שלא תפול לגמרי חסו-שלום וכו'. מחמת שמעט החיות, מקבלין רק מה'שכל-העליון-הכולל', שהוא בחינת קדשה העליונה מאד, שמשם דיקא מקבלין חיות בהעלם גדול, בעת הירידה והגלות כנ"ל.

ועל-כן צריכין 'חליצת מנעלים' אז - כי שם בבחינת קדשה העליונה הנ"ל - צריכין חליצת מנעלים, בבחינת (שמות ג, ה): "של נעליך מעל רגליך, כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא." (עי' בפנים).

ועל-כן באמת: הירידה היא תכלית העליה, כי מאחר שעל כל פנים באמת מקבלין בעת הירידה והגלות מהקדשה העליונה מאד, על-כן "אין שום

יאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל" - בִּי מִכָּל הַמְּקוֹמוֹת
הָרָעִים וְהַטְּמָאִים שֶׁבְּעוֹלָם יִכּוֹלִין לְחַזֵּר אֵלָיו
יִתְבַּרַךְ, בִּי אֲדַרְבָּא! שֵׁם דִּיקָא מְלַבֵּשׁ וְנִסְתַּר
וְנִעְלָם קִדְשָׁה עֲלִיוֹנָה מְאֹד וְכו'.

וְעַל־כֵּן חֲלִיצַת הַמְּנַעְלִים בַּתְּשֻׁעָה־בָּאֵב,
הוּא טוֹבָה גְּדוֹלָה - בִּי עַל־יְדֵי
שְׁמִבִּיר אֶת מְקוֹמוֹ וּמְקָיִם מִצְּוֹת חֲכָמֵינוּ ז"ל
בַּתְּשֻׁעָה־בָּאֵב, שְׁמִבִּין שְׂאֵז צְרִיכִין חֲלִיצַת
מְנַעְלִים, לְהוֹרוֹת: שֶׁפָּגַם בְּכָל הַקְּדוּשׁוֹת, וְאִין
לוֹ שׁוּם חַיּוֹת בִּי אִם מֵהַשֵּׁם־יִתְבַּרַךְ בְּעִצְמוֹ
בְּהַעֲלֵם גְּדוֹל, בִּי אִין לוֹ 'כָּלִים' שֶׁהֵם
הַמְּצוּוֹת, לְקַבֵּל מִשָּׁם, רַק שֶׁהַשֵּׁם־יִתְבַּרַךְ
בְּרַחֲמָיו בְּעִצְמוֹ מִתְּעַלֵּם וּמִסְתַּתֵּר לְהַחֲיִיתוֹ
בְּעִצְמוֹ כְּבִיכּוֹל בְּתַקְפָּה יְרִידָתוֹ, שְׁמַחֲמַת זֶה
חוֹלְצִין הַמְּנַעְלִים. לְהוֹרוֹת: שְׂאִין לוֹ כָּלִים
וְצִמְצוּמִים לְקַבֵּל הָאֹר הַבְּרָאִי וְכו'.

עַל־כֵּן עַל־יְדֵי־זֶה בְּעִצְמוֹ יִכּוֹל לְהִתְעוֹרֵר
בַּתְּשׁוּבָה, מֵאַחַר שֶׁעַל־כָּל־פְּנִיִם
הַשֵּׁם־יִתְבַּרַךְ מְחַיֶּהוּ, אַף־עַל־פִּי שֶׁהוּא
בְּבַחֲיַנַּת יְרִידָה - יִכּוֹל לְהִתְעוֹרֵר גַּם עִתָּה
בַּתְּשׁוּבָה, וְלָשׁוּב אֵלָיו מִמְּקוֹמוֹ בְּאֲשֶׁר הוּא
שָׁם, וְלַהֲפֹךְ הִירִידָה לְעֹלָה גְּדוֹלָה וְכו' -
לְעֹלוֹת לְבַחֲיַנַּת קִדְשָׁה הָעֲלִיוֹנָה, לְבַחֲיַנַּת
קִדְשֵׁי־קִדְשִׁים וְכו' - בִּי עַל־יְדֵי הַתְּשׁוּבָה
רְאוּיִין לְעֹלוֹת לְשֵׁם וּלְקַבֵּל מִשָּׁם שֶׁפַּע גְּדוֹל
וְרַב טוֹב לְבֵית יִשְׂרָאֵל, לְהַמְתִּיק כָּל
הַצִּמְצוּמִים וְהַדִּינִים, שֶׁהוּא בַּחֲיַנַּת 'בְּפֶרֶת כָּל
הָעוֹנוֹת'.

וְאִזִּי נִתְבַּטְּלִין וְנִתְהַפְּכִין הָעוֹנוֹת לְזָכִיּוֹת,
שְׂזֵהוּ בַּחֲיַנַּת 'יְרִידָה תְּכָלִית הָעֹלָה' -
בִּי זֶה יְדוּעַ שֶׁחֲלִיצַת הַמְּנַעְלִים שֶׁל תְּשֻׁעָה־
בָּאֵב - הוּא בְּשִׁבִיל תְּשׁוּבָה וְתַקּוּן בִּידוּעַ.

שְׂאֵז הוּא 'תְּכָלִית הִירִידָה', וְאִזִּי נִתְקַלְקְלוּ
וְנִפְגְּמוּ כָּל הַדְּרָכִים וְכָל הַשְּׁבִילִים

וְכָל הָעֲצוֹת־דְּקִדְשָׁה, עַל־יְדֵי 'חֲרַבֵּן בֵּית־
הַמִּקְדָּשׁ' שֶׁנִּחְרַב בְּעוֹנוֹתֵינוּ, וְאִזִּי צְרִיכִין
לְחַלֵּץ הַמְּנַעְלִים - לְהוֹרוֹת: שֶׁעֲכָשׁוּ אִי־
אֲפָשָׁר לָנוּ לְהַמְשִׁיךְ הַשְּׁמִירָה שֶׁל הַמְּנַעְלִים.

וְעַל־כֵּן אִזִּי בְּאֵמֶת: "אִין חֲכָמָה וְאִין תְּבוּנָה
וְאִין עֲצָה" (מְשָׁלִי כֵא, ל), בִּי
מִסְתַּלְקִין כָּל הַמַּחֲיוֹ, וְ"אִין לָנוּ עַל מִי
לְהַשְׁעִן בִּי אִם עַל אָבִינוּ שְׁבַשְׁמִים" (סוֹטָה פ"ט
מט"ו), שֶׁהוּא בְּעִצְמוֹ יִרְחַם עָלֵינוּ וְיַחֲיֶה אֹתָנוּ
עַל־יְדֵי הַשְּׁכָל־הַכּוֹלֵל בְּעִצְמוֹ הַמְּתַעַלֵּם
וּמִסְתַּתֵּר אִזִּי בְּעִצְם הִירִידָה, שְׂאֵז מְקַבְּלִין
מֵעַט הַחַיּוֹת מִשָּׁם דִּיקָא בְּנ"ל.

וְאִזִּי בְּעַת הִירִידָה בַּתְּשֻׁעָה־בָּאֵב, וְכֵן בְּכָל
לֵילָה בַּחֲצוֹת־הַלַּיְלָה, שְׂאֵז הַקְּדוּשָׁה
בַּתְּכָלִית הַהִסְתַּרָה - אִזִּי צְרִיכִין חֲלִיצַת
מְנַעְלִים' - שְׁמַרְמֵז עַל בְּטוֹל הָעֲצָה וְחִלְקַתָּהּ
- לְהוֹרוֹת: שֶׁעֲכָשׁוּ נִסְתַּלְקוּ כָּל הַמַּחֲיוֹ
וְהַשְּׁכָלִים בְּעוֹנוֹתֵינוּ.

וְזֵהוּ בַּחֲיַנַּת חֲלִיצַת הַמְּנַעְלִים בַּתְּשֻׁעָה בָּאֵב
וְכוּ' בְּנ"ל - בִּי חֲלִיצַת הַמְּנַעְלִים מוֹרָה
עַל 'הַסְתַּלְקוֹת בַּחֲיַנַּת הָעֲצָה הַשְּׁלֵמָה'
הַנְּשַׁמֶּרֶת עַל־יְדֵי בַּחֲיַנַּת הַמְּנַעְלִים בְּנ"ל - בִּי
עֲכָשׁוּ נִסְתַּלְקוּ הַמַּחֲיוֹ וְאִין עֲצָה בְּנ"ל.

וְזֵהוּ בְּעִצְמוֹ הַתַּקּוּן, כְּשִׁיזְדַּעִין שְׂאִין עֲצָה,
וְצוּעֵקִין וּבּוֹכִין עַל זֶה לְפָנֵי הַשֵּׁם־
יִתְבַּרַךְ, שְׂזֵהוּ בַּחֲיַנַּת אִיכוֹת וְקִינּוֹת שְׂאוּמְרִים
בַּתְּשֻׁעָה־בָּאֵב.

בִּי 'אִיכ"ה' - זֵהוּ בַּחֲיַנַּת הַנ"ל, שְׁמַתוּדִין
לְהַשֵּׁם־יִתְבַּרַךְ: שֶׁנִּפְלְנוּ כָּל־כְּפֹךְ
בְּעוֹנוֹתֵינוּ, עַד שֶׁנִּחְרַב הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ,
וְנִסְתַּלְקוּ כָּל הַשְּׁכָלִים, וְאִין אֲתָנוּ יוֹדַע עַד
מָה, וְאִין אָנוּ יוֹדַעִין שׁוּם עֲצָה אִיךָ לָשׁוּב
וְלַהֲתַקְּרַב אֵלָיו יִתְבַּרַךְ, בִּי "עֶבֶר קָצִיר כָּלָה
קִיץ וְאִנְחָנוּ לֹא נוֹשְׁעֵנוּ" (יְרֵמְיָה ח, כ), וְאִין

יודעין עתה "מה נאמר ומה נדבר ומה נצטדק" (בראשית מד, טז), רק לצעק 'איכה' כמה פעמים, כמו שאומרים בתשעה-באב 'איכה' כמה וכמה פעמים, שהוא עקר כלל הקינות.

כי אין אנו יודעין רק לצעק 'איכה', שהוא בחינת אי"ה הנ"ל, הינו שאנו בוכין על נפשנו שנתרחקנו כל-כך, עד שאין אנו יודעין כלל 'איכה אנחנו', ו'איכה הדרך והעצה' לשוב אליו יתברך.

וזהו מה שכתב רבנו ז"ל (ח"א רמז): "ש'תיקו' הנאמר בש"ס, הוא בחינת 'מחסר תקוה', והנו"ן נכפפת ונעשית 'קינו"ת', ולעתיד יתתקן הכל, ואז נתתקן ה'תיקו' - כי יפשוטו כל האבעיות והספקות, ואז יחזר ויהיה נעשה מ'קינו"ת' 'תיקו"ן', עין-שם.

כי 'תיקו' הנאמר על האבעיא והספק שבש"ס - זהו בחינת 'חלקת-העצה' - דהינו: שאין יודעין הדין באיזה 'מצוה' שהיא בחינת 'עצה' כנ"ל.

וכל-זה מחמת 'חסרון התקוה', שהוא בחינת פגם כל ה'שכליים' פרטיים, שמשם כל ההמתקות והעצות, שנפגמו כלם בעוונות ישראל, שזהו בחינת 'חרבן בית-המקדש'.

כי כל ה'שכליים' כלם, הם בחינת 'תקונים' להמשיך ה'שכל' של השגת וידיעת אלקותו יתברך על-ידם, בחינת 'עולם התקוה' בידוע. כי כל צמצומי האורות דרך כמה שכליים, כלם הם בחינת תקונים בידוע.

אבל בשעת 'חרבן בית-המקדש' - נפגמו התקונים הנ"ל, ואז נסתלק הנו"ן של

'תקו"ן' ונעשה 'תיק"ו', שהוא בחינת 'ספקות', בחינת 'חלקת העצה' כנ"ל. ואז נעשה מה'תיקו"ן', בחינת 'קינו"ת', שהם בחינת 'איכה' כנ"ל.

ועל-ידי-זה בעצמו חוזר ונתתקן בחינת ה'תיק"ו' וה'ספק', בחינת 'חלקת-העצה'. כי על-ידי ה'בכיה' וה'קינו"ת' בעצמו - נתתקנון וחוזרים ועושים מ'קינו"ת', 'תיקו"ן'.

כי על-ידי-זה בעצמו שאומרים 'קינות', שהם בחינת 'איכה', בחינת אי"ה - דהינו שבוכין ואומרים: "שאיין יודעין כלל 'איכה' לחתך למצא עצה לשוב אליו בשלמות באמת!" - על-ידי-זה בעצמו השם-יתברך מרחם עליו, ומורהו הדרך הישר והנכון והאמת, ויודע העצה איך להתנהג, ונעשה מ'קינו"ת' 'תיקו"ן', ונתתקן ה'תיק"ו', שהוא ה'ספק', 'חלקת העצה'.

כי זוכין על-ידי צעקות 'איכה' - לזכות לידע הדרך והעצה אמתית איך להתנהג, שהוא בחינת 'פשיטות האבעיא', בחינת התהפכות ה'תיק"ו' וה'קינו"ת', לבחינת 'תיקוה', כנ"ל.

לד.

(לקוטי-הלכות, בחדוהרשאה ג, וז-ח-ט-י-יא)

וזה בחינת בין-המצרים, שמתאבלין על 'חרבן בית-המקדש' משבעה-עשר-בתמוז עד תשעה-באב. כי עקר 'חרבן בית-המקדש' היה על-ידי 'פגם-המשפט' וכו', כי ב'בית-המקדש' שם עקר 'תקוה המשפט' וכו'.

כי מחמת שלא עשו משפט ופגמו במשפט, על-כן נתלבש המשפט

בְּהִרְשָׁע נְבוּכַדְנֶצַר וַחֲבָרְיוֹ, ו"במקום המשפט שָׁמָּה הִרְשָׁע" (קהלת ג טז), כי הוא בא במקום המשפט, בכח והרשאה שקבל מהמשפט, כמו הבא בהרשאה שהוא בא במקום התובע, כן הוא בא במקום המשפט, כי המשפט נתלכש בו.

וְזֶה שְׁגָזְרוּ אֲרַבְעָה תַעֲנִיּוֹת עַל 'חֲרַבֵּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ', גַּם נוֹחָגִין לְהִתְאַבֵּל בֵּין־הַמִּצְרִים וְלוֹמְרֵי חֲצוֹת, לְבָבוֹת עַל 'חֲרַבֵּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ', וּמְסַגְּפִין עֲצָמָן מִבֶּשֶׂר וַיִּין, וְכִיּוֹצֵא כָּל אֶחָד כְּפִי מִנְהַגוֹ. כִּי כָּל הַתַּעֲנִיּוֹת וְהַסְּגוּפִים שֶׁהִירָאִים עוֹשִׂין - הַכֹּל הוּא בְּבַחֲיַנַּת 'מִשְׁפָּט' - שְׁשׁוּפְטִין עֲצָמָם קֹדָם שְׂיָבוֹא הַדִּין שֶׁל מַעֲלָה חֲסוּשָׁלוֹם - כִּדִּי לְבַטֵּל הַדִּין שְׁלֹמְעָלָה, עַל־יְדֵי הַמִּשְׁפָּט שְׁשׁוּפְטֵי עֲצָמוֹ.

כִּי לְפַעֲמִים הָאָדָם רוֹאֶה שְׂאִין דֵּי לוֹ בְּדַבּוּרִים מָה שֶׁהוּא שׁוֹפֵט עֲצָמוֹ, וְאִזִּי הוּא בְּעֲצָמוֹ נוֹתֵן מִשְׁפָּט עַל־עֲצָמוֹ, שִׁיתַּעֲנֶה וְיִסְגֶּף עֲצָמוֹ כְּדוֹכֵךְ עַל מַעֲשָׂיו שֶׁעָשָׂה, וְאֶף־עַל־פִּי שֶׁבְּאֵמַת בּוֹדָאִי אֵין זֶה מִסְפִּיק אֲפֹלוֹ חֶלֶק מֵאֵלֶּף כְּנֶגֶד מָה שֶׁפָּגַם, כִּי כָּל יְמִינוֹ לֹא יִסְפִּיקוּ לְהַתְעַנּוֹת וְלִסְגֶּף עֲצָמָנוֹ עַל פָּגַם הַרְהוּר וּמַחֲשֶׁבָה זָרָה אַחַת וְכוּ' - אִף־אֶף־עַל־פִּי־כֵן יָכוֹל לְזָכוֹת לְכַפָּרַת־עוֹנוֹתָיו עַל־יָדָם, כִּי עַקֵּר הַתְּקוּן הוּא הַמִּשְׁפָּט, דְּהֵינּוּ מָה שֶׁהוּא בְּעֲצָמוֹ שׁוֹפֵט עֲצָמוֹ.

וְעַל־כֵּן מֵאַחַר שֶׁהוּא בְּעֲצָמוֹ שׁוֹפֵט עֲצָמוֹ, וְאֵינוֹ מִמְתִּין עַל הַדִּין שְׁלֹמְעָלָה - עַל־יְדֵי־זֶה יָכוֹל לְבַטֵּל הַדִּין שְׁלֹמְעָלָה עַל־יְדֵי תַעֲנִיּוֹתִים וְסְגוּפִים שְׁלוֹ, מֵאַחַר שֶׁהוּא בְּעֲצָמוֹ שׁוֹפֵט עֲצָמוֹ, כִּי "כְּשֵׁי שׁוֹפֵט דִּין לְמַטָּה אֵין דִּין לְמַעֲלָה" (דְּבָרִים יַרְבֵּה ה, ה).

וְזֶה בַּחֲיַנַּת מָה שֶׁאָדָם יָכוֹל לְהַנְצִיל עַל־יְדֵי סְגוּפָה אוֹ תַעֲנִיּוֹת אֶחָד, מִדִּינִים קָשִׁים

וּמְרִים הַרְבֵּה מְאֹד, וְגַם לְזָכוֹת עַל־יָדָם לְחַיֵּי עוֹלָם־הַבָּא וְכוּ'. וְעַקֵּר הַתְּשׁוּבָה, הוּא בַּחֲיַנַּת הַמִּשְׁפָּט, עַל־יְדֵי שְׁמִתְבוּדָד בֵּינוֹ לְבֵין קוּנוֹ, וְשׁוֹפֵט עֲצָמוֹ עַל כָּל מַעֲשָׂיו שֶׁעָשָׂה, וּמַעוֹרֵר עֲצָמוֹ לְעִבּוּדַת הַשָּׁם־יִתְבָּרַךְ בְּכָל־פַּעַם, וְעַל־יְדֵי שֵׁשׁ מִשְׁפָּט לְמַטָּה - אֵין דִּין לְמַעֲלָה כְּנ"ל.

וּבַפָּרֵט אִם זֹכָה לְהַתְעוֹרֵר, עַד שֶׁעוֹשֶׂה מִשְׁפָּט בְּעֲצָמוֹ מִמַּשׁ, דְּהֵינּוּ שְׁמִתְעַנֶּה וּמְסַגֵּף עֲצָמוֹ, אֶף־עַל־פִּי שְׂאִינוֹ עוֹלָה לְכָלוֹם נֶגֶד מַעֲשָׂיו - אֶף־עַל־פִּי־כֵן מֵאַחַר שֶׁהוּא בְּעֲצָמוֹ עוֹשֶׂה הַדִּין בְּעֲצָמוֹ - עַל־יְדֵי־זֶה מְבַטֵּל מִמֶּנּוּ כָּל הַדִּינִים שְׁלֹמְעָלָה, עַל־יְדֵי הַמִּשְׁפָּט שְׁלוֹ שְׁשׁוּפְטֵי עֲצָמוֹ כְּנ"ל.

וְזֶהוּ בַּחֲיַנַּת הַתַּעֲנִיּוֹתִים וְהָאֲבִלוֹת שֶׁמְסַגְּפִין עֲצָמָן בַּתַּעֲנִיּוֹת וּבְמִנְיַעַת בֶּשֶׂר וַיִּין וְרַחֲצָה וְכוּ', בְּשִׁבִיל 'חֲרַבֵּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ', כִּי 'חֲרַבֵּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ' הוּא בְּשִׁבִיל 'פָּגַם הַמִּשְׁפָּט' כְּנ"ל, עַל־כֵּן אָנוּ עוֹשִׂין עֲכָשׁוֹ תְּשׁוּבָה, וּמִתְקַנְיִן זֹאת, וְאָנוּ עוֹשִׂין מִשְׁפָּט בְּעֲצָמָנוּ, וּמִתַּעֲנִין וּמְסַגְּפִין עֲצָמָן, כִּדִּי לְבַטֵּל הַדִּין שְׁלֹמְעָלָה, כְּנ"ל.

כִּי עַקֵּר הָאֲבִלוֹת הוּא: לְהִתְאַבֵּל עַל מַעֲשָׂיו שֶׁעָשָׂה, שֶׁהֵם 'צָרְמוֹ חֲרַבֵּן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ', כִּי "כָּל מִי שֶׁלֹּא נִבְנָה בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ בְּיָמָיו, כָּאֵלוֹ נִחְרַב בְּיָמָיו" (בְּרַכּוֹת לג). וְצָרִיךְ לְהִתְאַבֵּל עַל עוֹנוֹתָיו, וְלְבָבוֹת עֲלֵיהֶם מְאֹד מְאֹד, וְלִשְׁפֹט עֲצָמוֹ, וְלִפְשֹׁשׁ בְּמַעֲשָׂיו, וְלִתְקַנֵּם מַעֲתָה.

וְעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכָּה לְבַנְיֵן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ - כִּי "כָּל הַמִּתְאַבֵּל עַל יְרוּשָׁלַיִם, זֹכָה לְרֹאוֹת בְּשִׁמְחָתָהּ" (תַּעֲנִיט ל:). כִּי עַל־יְדֵי הָאֲבִלוֹת שֶׁמִּתְאַבֵּל עַל יְרוּשָׁלַיִם וּמִפְּשֹׁשׁ בְּמַעֲשָׂיו וְתוֹלָה הַחֲרַבֵּן בְּעֲצָמוֹ, כִּי

כָּל אָדָם לְפִי הַטָּאִיו - בֶּן יֵשׁ לֹו חֶלֶק בְּכָל דּוֹר וְדוֹר בְּחֶרֶב בַּיַּת-הַמִּקְדָּשׁ. וְכֵן כָּל אֶחָד בְּפִי מָה שֶׁשׁוּפֵט עֲצָמוֹ וְזוֹכֵה לְתַקֵּן מַעֲשָׂיו, בֶּן יֵשׁ לֹו חֶלֶק בְּבִנְיַן בַּיַּת-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁיִּבְנֶה לְעֵתִיד בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ, עַל-יְדֵי תַקוּן-הַמַּעֲשִׂים.

בִּי עֵקֶר בְּנִין בַּיַּת-הַמִּקְדָּשׁ עַל-יְדֵי מִשְׁפָּט, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה א, כז): "צִיּוֹן בְּמִשְׁפָּט תִּפְדֶּה" וְכוּ', בִּי עֵקֶר הַחֶרֶב הִיא עַל-יְדֵי פְגַם הַמִּשְׁפָּט כִּנּוּ"ל, וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי תַקוּן הַמִּשְׁפָּט, יִחְזֹר הַמִּקְדָּשׁ עַל מְכוֹנּוֹ.

וְזֶה שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (תענית כט:): "הָאִי בֵר יִשְׂרָאֵל דָּאִית לִיה דִּינָא בְּהַדֵּי עִבּוּ"ם, לְשִׁתְּמִיט מַנִּיָּה קָדָם תְּשַׁעָה בְּאָב וְכוּ'" (ישעיה א) שֶׁיֵּשׁ לֹו דִין עִם גּוֹי לִפְנֵי תְשַׁעָה בְּאָב - יִתְחַמַּק מִמֶּנּוּ, בִּי אִזּוֹ הֵם יָמֵי חֶרֶב בַּיַּת-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהוּא פְגַם הַמִּשְׁפָּט, וְאִזּוֹ נִפְלַח הַמִּשְׁפָּט וְהָדִין אֶלֵיהֶם כִּנּוּ"ל, עַל-כֵּן אִזּוֹ קָשָׁה לְיִשְׂרָאֵל לְהַצְלִיחַ בְּמִשְׁפָּט נֶגֶד עִבּוּ"ם, מֵאַחֵר שֶׁמִּשְׁפָּט דִּקְדָּשָׁה נִפְלַח אִזּוֹ וְנִתְלַבַּשׁ בֵּין הָעִבּוּ"ם כִּנּוּ"ל. וְעַל-כֵּן אָנוּ צָרִיכִין אִזּוֹ יִגִיעָה גְדוֹלָה בְּתַעֲנִית וְדִינֵי אֲבִלוֹת שֶׁמִּסְגָּפִין עֲצָמָן מִבֶּשֶׁר וַיִּין וְכוּ', כְּדֵי לְהַעֲלוֹת הַמִּשְׁפָּט וְהִירָאָה הַנְּפוּלָה לְשִׁרְשָׁה.

לה.

(לקוטי-הלכות, שומר-שכר ד, ו-ז)

בְּיָמִים אֵלוֹ שֶׁבֵּין-הַמְצָרִים, אָנוּ צָרִיכִין לְחַזֵּר וְלְהַמְשִׁיךְ בַּחֲנִינֵי הַחֶסֶד-חֲנָם, לְעֲשׂוֹת דְרָךְ כְּבוֹשָׁה לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, שֶׁגָּלִינוּ מִמֶּנָּה בְּאֵלוֹ הַיָּמִים.

בִּי בְּעֵת הַגָּלוּת - אִזּוֹ חוֹזְרִים הָעִבּוּ"ם וְהַקְּלָפוֹת לֹוֹמֵר: שֶׁאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, וְכָל הַהִשְׁפָּעוֹת הַתְּלוּיֹת בָּהֶן, הֵכֵל שֶׁלָּהֶם - מֵאַחֵר שֶׁאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל עָתָה בְּיָדָם.

בִּי עֵקֶר 'קְדֻשַׁת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל' נִמְשַׁכַּת, מִבַּחֲנִינֵי "כַּח מַעֲשָׂיו" וְכוּ' (תהלים קיא, ז). וְעַל-כֵּן כְּשֶׁאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל בְּיַד יִשְׂרָאֵל, אִזּוֹ נִתְגַּלָּה שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא הֵכֵל וּבְרָצוֹנוֹ נִטְלָה מֵהֶם וְנִתְנָה לָנוּ (רש"י בְּרַאשִׁית א, א), וְאִזּוֹ כָּל הַהִשְׁפָּעוֹת נִמְשַׁכּוֹת לְיִשְׂרָאֵל, בִּי כָּל הַהִשְׁפָּעוֹת נִמְשַׁכִּין מֵאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל.

אָבֵל בְּגָלוּתָנוּ שֶׁגָּלִינוּ מֵאֶרְצָנוּ, וְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל בְּיָדָם - אִזּוֹ נֶעְלַם וְנִתְפַּסָּה בַּחֲנִינֵי "כַּח מַעֲשָׂיו" וְכוּ', וְאִזּוֹ הֵם מִתְגַּבְּרִים בְּכַפִּירוֹת, וְאוֹמְרִים: "שֶׁהֵכֵל שֶׁלָּהֶם חֶסֶד וְשָׁלוֹם".

וְעַל-כֵּן עָתָה 'בֵּין-הַמְצָרִים', שֶׁהֵם יָמֵי הַחֶרֶב וְהַגָּלוּת - צָרִיכִין לְחַזֵּר וְלְהַמְשִׁיךְ לְעֲשׂוֹת דְרָךְ לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל - שֶׁזֶה נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל עַל-יְדֵי פְשִׁיטוֹתוֹ וְכוּ', שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה הוּא מְחַיֶּה כָּל הַפְּשׁוּטִים, וְאֵפְלוֹ אוֹתָם שֶׁנִּפְלוּ וַיִּרְדּוּ מְאֹד וְכוּ', כְּמִבְּאֵר שֵׁם (ח"ב עה). בִּי עַל-יְדֵי הָאוֹצֵר-מִתְנַתְּחָנָם שֶׁמְקַבֵּל מִמֶּנּוּ בְּעֵת פְּשִׁיטוֹתוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא מְחַיֶּה הֵכֵל וְכוּ'.

וְזֶה בַּחֲנִינֵי הַכְּבִיָּה וְהַאֲבִלוֹת בְּיָמִים אֵלוֹ עַל 'גָּלוּת יִשְׂרָאֵל' וְחֶרֶב בַּיַּת-הַמִּקְדָּשׁ - הֵינּוּ: בִּי אִין לָנוּ בְּמָה לְהַחֲיוֹת עֲצָמָנוּ, מֵאַחֵר שֶׁגָּלִינוּ מֵאֶרְצָנוּ, וּבַיַּת-הַמִּקְדָּשׁ נִחְרַב בְּעוֹזְנֵינוּ, שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַמּוֹחִין וְהַחֲיוֹת. וְעָתָה בְּגָלוּתָנוּ, אֲנַחְנוּ כְּלָנוּ בְּבַחֲנֵי אֲנָשִׁים פְּשׁוּטִים, בִּי אֵפְלוֹ כְּשֶׁאָנוּ עוֹסְקִים בְּתוֹרָה וְתַפְּלָה, אִין מַחְנוּ וְשִׁכְלָנוּ בְּשִׁלְמוֹת, מִחַמַּת מְרִירַת הַגָּלוּת בְּגוֹף וּנְפֶשׁ.

בִּי עֵקֶר הַמַּח בְּשִׁלְמוֹת, הוּא רַק בְּזָמַן שֶׁבַּיַּת-הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם, כִּידוּעַ, וּבְכַפֵּר שֶׁמַּחְמַת עַל הַגָּלוּת, מִתְבַּטְּלִים הַרְבֵּה מִדְּבַר-תּוֹרָה לְגַמְרֵי. עַל-כֵּן עֵקֶר חֲיוֹתֵינוּ

עֲתָה, הוּא רַק עַל-יְדֵי הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל הַנִּזְכָּר, שְׁמַחֲיָה כָּל הָעוֹלָם עַל-יְדֵי פְּשִׁיטוֹתוֹ, עַל-יְדֵי הָאוֹצֵר-מִתְּנַת-חֲנָם, שֶׁהוּא הַדָּרֵךְ לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל וְכוּ' כַּנִּזְכָּר.

עַל-כֵּן צְרִיכִין לְהִתְאַבֵּל וּלְבַכּוֹת הַרְבֵּה עַל חֲרַבֵּן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ וְגַלּוּת יִשְׂרָאֵל - כִּי הַבְּכִיָּה הִיא בְּחִינַת הַסְּתַלְקוֹת הַמִּזְחִין, כִּי הַמִּזְחִין שֶׁהֵם חֻכְמוֹת הַתּוֹרָה-הַקְּדוּשָׁה, הֵם בְּחִינַת 'שְׁמַחָה', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים יט, ט): "פְּקוּדֵי ה' יִשְׂרָיִם מְשַׁמְחֵי לֵב". וְהַבְּכִיָּה הִיא בְּחִינַת הַסְּתַלְקוֹת-הַמִּזְחִין.

הֵינּוּ: שְׂאֵנו מֵרְאִין שֶׁפְּלוֹתָנוּ לִפְנֵי הַשָּׁמַיִם יִתְבַּרֵךְ, שְׂאִין לָנוּ שׁוֹם מִחַ וְדַעַת, רַק אָנוּ בּוֹכִין לִפְנֵי הַשָּׁמַיִם יִתְבַּרֵךְ, שֶׁיִּרְחַם עָלֵינוּ מְרִירוֹת גְּלוּתָנוּ, וְיַעֲשֶׂה עִמָּנוּ חֶסֶד-חֲנָם, בְּזָכוֹת הַצַּדִּיקִים-אֲמִתִּיִּים הַנִּזְכָּר שֶׁמְמַשִּׁיכֵם הָאוֹצֵר-מִתְּנַת-חֲנָם בְּעַת פְּשִׁיטוֹתָם, כַּנִּזְכָּר.

וְעַל-כֵּן בִּתְשֻׁעָה-בְּאָב' שְׂאֵז עֵקֶר הַחֲרַבֵּן לְגַמְרֵי - מְסַלְקִין כָּל הַמִּזְחִין לְגַמְרֵי, וְאִין מְנִיחִין טְלִית וְתַפְלִין כָּלִל [בַּבְּקָרָה], רַק בּוֹכִין וּמִתְאַבְּלִים עַל הַחֲרַבֵּן.

וְאֵז אָנוּ בְּלָנוּ כְּמוֹ עַמֵּי-הָאָרֶץ וּבּוֹרִים לְגַמְרֵי, וְאִין לָנוּ שׁוֹם חַיּוֹת, רַק מְבַחֲינַת 'קִיּוּם-הָעוֹלָם קֹדֶם מִתְּנַת-תּוֹרָה' וְכוּ'.

אָבֵל מַעֲצֵם הַחֲרַבֵּן - גַּם זֶה אֵי-אֶפְשָׁר לָנוּ לְהַמְשִׁיךְ, כִּי-אֵם עַל-יְדֵי בְּכִיָּה רַבָּה

עַל חֲרַבֵּן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, כִּי בְּעוֹנוֹתֵינוּ-הַרְבִּים, לֹא דִי שֶׁנִּחְרַב הַבֵּית-הַמִּקְדָּשׁ וְגַלּוּתָנוּ מֵאַרְצָנוּ בְּעוֹנוֹתֵינוּ, שֶׁמִּשָּׁם כָּל הַמִּזְחִין - עוֹד נּוֹסֵף יְגוֹן עַל מְכַאוֹבֵינוּ, שְׁגַם הַצַּדִּיקִים-אֲמִתִּיִּים נִסְתַּלְּקוּ בְּעוֹנוֹתֵינוּ, אֲשֶׁר "מִיתָתָם שְׁקוּלָה כַּפְּלַיִם כַּחֲרַבֵּן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ" (אֵיכָה רַבָּה א, לז).

וְעַל-יֵזָה צְרִיכִין לְבַכּוֹת הַרְבֵּה, עַד שֶׁנִּשְׁעוֹרֵר רַחֲמֵינוּ יִתְבַּרֵךְ שְׁמוֹ, שֶׁיִּמְשִׁיךְ עָלֵינוּ גַם עֲתָה כַּח הַצַּדִּיקִים, לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ חֶסֶד-חֲנָם מִהָאוֹצֵר-מִתְּנַת-חֲנָם שֶׁהַמְשִׁיכּוֹ עַל-יְדֵי גְּדֹל פְּשִׁיטוֹתָם.

כִּי עַל-יְדֵי-יֵזָה יֵשׁ לָהֶם כַּח גַּם עֲתָה לְאַחַר הַסְּתַלְקוֹתָם, לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ הָאוֹצֵר-מִתְּנַת-חֲנָם, לְהַחֲיּוֹתָנוּ גַּם עֲתָה בְּבְחִינַת 'חֶסֶד-חֲנָם' לְבַד, כִּי "גְּדוֹלִים צַדִּיקִים בְּמִיתָתָן יוֹתֵר מִבְּחַיֵּיהֶן" (חֲלִין ז:).

כִּי 'חַיִּים' הֵם בְּחִינַת הַחֻכְמָה וְהַמִּזְחִין שֶׁהֵם עֵקֶר הַחַיּוֹת, וּמִיתָהּ הִיא בְּחִינַת הַסְּתַלְקוֹת הַמִּזְחִין שֶׁהִיא הַחַיּוֹת. אָבֵל "הַצַּדִּיקִים גַּם בְּמִיתָתָן קְרוּיִים חַיִּים" (בְּרַכּוֹת יח:). - כִּי גַם בְּעַת הַסְּתַלְקוֹת הַמִּזְחִין, הֵם מְקַבְּלִים חַיּוֹת מִהָאוֹצֵר-מִתְּנַת-חֲנָם, וְעַל-כֵּן הֵם יְכוּלִים לְהַחֲיּוֹת אֶת כָּל הָעוֹלָם גַּם לְאַחַר הַסְּתַלְקוֹתָם, עַל-יְדֵי כַּח הָאוֹצֵר-מִתְּנַת-חֲנָם שֶׁמְמַשִּׁיכִין בְּעַת פְּשִׁיטוֹתָם, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'מִיתָה' בְּחִינַת הַסְּתַלְקוֹת הַמִּזְחִין, כַּנִּזְכָּר.

לקוטי תפלות ל'תשעה באב'

❁ [א] לקוטי תפלות ח"א קמב ❁

(על-פי לקוטי מוה"ר ח"א רמז. 'ענין תיקו' ותיקו"ד)

– שָׁכַל ה'קִינו'ת' יתְהַפְּכוּ ל'תִּיקוֹן' –

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵינוּ
אֲבוֹתֵינוּ, שְׁתַּרְחֵם עָלֵינוּ וְתִזְכְּנוּ,
וְתִשְׁלַח וְתִבְיֵא לָנוּ מְהֵרָה אֶת מְשִׁיחַ
צְדָקָנוּ, וְיִתְקַן כָּל הָעוֹלָם-הַזֶּה עִם כָּל
הָעוֹלָמוֹת מֵרֵאשׁ וְעַד סוֹף, שְׁתְּלוּם כָּלֵם
בְּזֶה הָעוֹלָם הַמַּעֲשֶׂה.

רַחֵם עָלֵינוּ וְעָלֵינוּ, וְתִבְיֵאֵהוּ מְהֵרָה
לְשָׁלוֹם, וְיִתְקַן הַכֹּל בְּתִיקוֹן נִפְלָא
וְנוֹרָא, וְיֵאִיר לָנוּ הַדְּעוּת הָאֲמִתִּי, וְיִפְתַּח
עֵינֵינוּ וְלִבֵּנוּ בְּתוֹרָתְךָ.

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, "ה'
אֱלֹהִים אֲמֵת, גְּדוֹל הָעֲצָה וְרַב
הָעֲלִילָה". רַחֵם עַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְעָלֵינוּ,
וְשִׁלַּח לָנוּ הָאֲרָה נִפְלָאָה מֵעוֹלָם הַתִּיקוֹן
שְׁנִמְשֵׁךְ עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ, בְּאִפְן
שִׁיתְתַּקַּן הַתִּיקוֹן בְּתִיקוֹן נִפְלָא וְאֲמֵת,
וְיִוָּפְשְׁטוּ כָּל הָאִיבְעִיּוֹת, וְיִתְבַּרְרוּ עַל נִכוּן
כָּל הַסְּפָקוֹת וְכָל הַסְּפָק סְפָקוֹת שֶׁבְּעוֹלָם,
וְנִזְכָּה תָּמִיד לְעֲצָה שְׁלֵמָה וְטוֹבָה בְּאֲמֵת
בְּכָל הַדְּבָרִים שֶׁבְּעוֹלָם.

וְתַרְחֵם עָלֵינוּ, וְתִלְמַדְנוּ דְרֶךְ הָאֲמֵת,
אֵיךְ לְאוֹנֵן וְלִקְוֵנֵן עַל חֶרְבֵּן
בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ בְּכָל עֵת, וּבִפְרָט בְּכָל לַיְלָה
וְלַיְלָה בַּחֲצוֹת מִמָּשׁ, וּבִיָּמִים שֶׁל בֵּינ-
הַמַּצָּרִים, וּבִפְרָט בְּתִשְׁעָה-בְּאָב, לֹמֵר

"אֵיכָה" וְקִינוֹת, בְּלֵב נִשְׁבֵּר וְנִדְכָּה בְּאֲמֵת
לְאֲמֵתוֹ.

וְנִשְׁפָּךְ לִבֵּנוּ כַּמִּים נוֹכַח פְּנֵי ה', נִתֵּן
בְּעַפְרָ פִּינוּ אוֹלֵי יֵשׁ תִּקְוָה,
נִבְטַשׁ רֵאשֵׁינוּ בְּכַתְּלֵי בֵּיתֵנוּ, עַל עֲצָם
רְבוּי צְרוּתֵנוּ בְּכָלֵל וּבִפְרָט, אֲשֶׁר זֶה כַּמָּה
שָׁנִים אֲשֶׁר חָרְבָה עִירָנוּ, וְשָׁמַם בֵּית
מִקְדָּשֵׁנוּ, וְנִטְלָ כְבוֹד מִבֵּית חֵינֵנוּ, וּבְכָל
יוֹם צָרְתוֹ מְרַבָּה מִחֲבָרוֹ.

וּבִפְרָט עֵתָהּ אֲשֶׁר יֵצְאוּ גְזֵרוֹת קָשׁוֹת
וּמִשְׁנוֹת עַל יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר אֵי-
אִפְשָׁר לְסַבָּלֵם. וְחֵינֵנוּ תְלוּם מִנְּגִיד מִפְּחַד
לְבַבֵּנוּ, מִשְׁאָר הַגְּזֵרוֹת קָשׁוֹת הַנִּשְׁמָעִין
שְׁרוּצִים לְגִזֹר חֲסִדֵּי-שְׁלוֹם רַחֲמָנָא לְצַלָּן,
אוֹי מַה הִּיא לָנוּ.

מִלֵּא רַחֲמִים, עֲזָרְנוּ שְׁנִיגִישׁ צְרוֹת
יִשְׂרָאֵל וְצְרוֹת נַפְשֵׁנוּ בְּלִבֵּנוּ
הַיָּטִב, עַד שְׁנִזְכָּה לְשִׁבְרָ לִבֵּנוּ לְפָנֶיךָ
בְּאֲמֵת, וְלִשְׁפָךְ לִבֵּנוּ כַּמִּים נוֹכַח פְּנֵיךָ ה'
צָב־אוֹת בְּאֲמֵת, עַל גְּדֹל פִּשְׁעֵנוּ וְרְבוּי
עוֹנוֹתֵינוּ וְעֲצָם קָשִׁיוֹת עֲרַפְנוּ, אֲשֶׁר
הָאֲרִיכוּ אֶת גְּלוּתֵנוּ וְגִרְמוּ לָנוּ אֶת כָּל
צְרוּתֵנוּ.

"נִשְׂא לְבַבֵּנוּ אֶל כַּפָּיִם אֶל אֶל-
בְּשָׁמַיִם", נִתְפַּס אֲמֵנוֹת אֲבוֹתֵנוּ
הַקְּדוּשִׁים, לְצַעַק וְלִזְעַק צַעֲקָה גְדוֹלָה
וּמְרָה. נִשְׁוֹטֵט בְּשׁוֹקִים וּבְרַחֲוִבוֹת,
וְנִתְפַּלֵּל וְנִעֲתִיר וְנִזְעַק וְנִתְחַנֵּן אֶל ה' אֶל-
עָלְיוֹן, "עַד יִשְׁקִיף וְיִרָא ה' מִשְׁמָיִם", עַד
שֶׁתְּעוֹרֵר רַחֲמֶיךָ עָלֵינוּ, וְתִנְחַמְנוּ מְהֵרָה,

וְתִגְאֲלֵנוּ וְתִפְדְּנוּ מִכָּל הַיְסוּרִים וּמִכָּל הַצָּרוֹת בְּכָלל וּבִפְרָט.

וְתֵאִיר עָלֵינוּ גַם עֵתָה הָאֲרֶה נִפְלְאָה מִמְּשִׁיחַ צְדָקְנוּ, בְּאִפְן שְׂיִמְתִּיק גַּם עֵתָה כָּל הַדֵּינִים מֵעָלֵינוּ בְּכָלל וּבִפְרָט, וַיִּבְטַל כָּל הַצָּרוֹת וְכָל הַיְסוּרִים וְכָל הַגְּזֵרוֹת שְׂאִינָם טוֹבוֹת, מֵעָלֵינוּ וּמֵעַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

וַיֵּאִיר עָלֵינוּ אֹר הָאֱמֶת בְּכָל עֵת, וַיִּתְקַן אוֹתָנוּ תָּמִיד בְּתִקּוּנֵי חֲדָשִׁים וְנִפְלְאִים, וַיּוֹדִיעַ וַיְבַרֵר לָנוּ כָּל הַסְּפָקוֹת וְכָל הָאִי־בְעִיּוֹת וְכָל חִלְקֵי הָעֲצָה, וְנִזְכָּה תָּמִיד לְעֲצָה שְׁלֵמָה בְּאֱמֶת לְאֱמֶתוֹ, בְּאִפְן שְׂנִזְכָּה לָשׁוּב אֵלֶיךָ מִהֲרָה בְּאֱמֶת וּבִלְב שָׁלֵם, וְלַעֲסֹק בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה וּבְמִצְוֹת וּבְמַעֲשֵׂים טוֹבִים, כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ.

וְתִשְׁמְרֵנוּ וְתִצְיֵלְנוּ תָּמִיד, מִכָּל מִינֵי חֲטָאִים וְעוֹנוֹת וּפְשָׁעִים שְׂבָעוּלָם, וְלֹא נִסּוּר מִרְצוֹנְךָ יְמִין וּשְׂמָאל. וַיְכַמְרוּ רַחֲמֶיךָ עַל בְּנִיךָ, וְתִבִּיא לָנוּ אֶת מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ מִהֲרָה, וַיִּגְאֲלֵנוּ גְאֻלָּה שְׁלֵמָה, גְּאֻלַּת עוֹלָם.

וְאִזּוּ יִתְקַן לָנוּ אֶת בְּחִינַת הַתִּיק"ו, בְּתַכְלִית הַתְּקוּ"ן, בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת, וַיְהִי נִמְשָׁךְ הָאוֹת "נון" מִהֲקִינוּ"ת, לַתִּיק"ו, וַיְהִי נַעֲשֶׂה מִתִּיק"ו, תְּקוּ"ן, וַיִּתְבַּטְּלוּ כָּל הַקִּינּוֹת מִן הָעוֹלָם, וַיִּתְהַפְּכוּ הַקִּינּוֹת לַתְּקוּ"ן.

מִלֵּא רַחֲמִים, בַּעַל הַיְשׁוּעוֹת, בַּעַל הַנְּחָמוֹת, נַחֲמָנוּ נָא מִכָּל צָרוֹתֵינוּ, וְעֲזָרְנוּ בְּכָל עֲנִינֵינוּ וְחַפְצֵינוּ, וּפְרַס עָלֵינוּ

סֶכֶת שְׁלוֹמְךָ, וְתִקְנֵנוּ בְּעֲצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ, וְהוֹשִׁיעֵנוּ מִהֲרָה לְמַעַן שְׂמֹךְ.

זְכֵנוּ לְאֱמֶת לְאֱמֶתוֹ, הַצִּילֵנִי אוֹתִי וְאֶת כָּל יִשְׂרָאֵל, מִסְּפָקוֹת וְחִלְקֵי הָעֲצָה, הַמוֹנְעִים וּמַבְלִבֵּלִים מֵעֲבוֹדָתְךָ הַרְבֵּה, זְכֵנוּ לְעֲצָה שְׁלֵמָה אֱמֶתִית בְּכָל עֵת, בְּאִפְן שְׂאִזְכָּה לָשׁוּב אֵלֶיךָ בְּאֱמֶת, וְלִהְיוֹת כְּרָצוֹנְךָ הַטוֹב מֵעֵתָה וְעַד עוֹלָם, אָמֵן סְלָה.

🌀 [ב] לְקוּטֵי־תְּפִלוֹת ח"ב ל"ב 🌀

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב סא, 'השם-יתברך למעלה מהזמן')

תְּפִלָּה לְתִשְׁעָה בְּאָב' אַחֲרֵי־צִהָרִים

שְׂנִזְכָּה לְגֻלוֹת אוֹרוֹ שֶׁל 'מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ' בְּזִמְן לְדַתּוֹ

(כמבאר בחז"ל: אסתר-רבה פתיחתא יא; איכה-רבה א, נא - עין 'שער-הפגנות', דרושי חג השבועות, סוף דרוש א)

'מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ' - שְׁעֵבֵר עָלָיו מִה שְׁעֵבֵר מִיּוֹם בְּרִיאַת־הָעוֹלָם, וְסָבַל מִה שְׁסָבַל, וְאַחַר כָּל־זֶה בְּסוּף יֹאמֵר לוֹ הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ: "בְּנֵי אֲתָה, אֲנִי הַיּוֹם יְלֻדְתִּיךָ" (תהלים ב. ז). וְכִלְזֶה מַחֲמַת גְּדֹל עֲצָם מַעֲלַת שְׂכָלוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ, לְפִי גְדֹל מְדַרְגָּתוֹ שְׂיֵאָחֵז אֹז, וּמַחֲמַת הַפְּלִגָּת עֲצָם מַעֲלַת שְׂכָלוֹ שְׂיִגְדֹל אֹז מֵאֵד מֵאֵד. עַל־כֵּן יִהְיֶה כָּל הַזְּמַן שְׁעֵבֵר עָלָיו מִיּוֹם בְּרִיאַת־הָעוֹלָם עַד אוֹתוֹ הַזְּמַן, בְּלוֹ אֵין וְאִפְסֵי מַמְשֵׁ, וַיְהִי מִמֶּשֶׁ בְּאֵלוֹ נוֹלַד הַיּוֹם, כִּי יִתְבַטֵּל כָּל הַזְּמַן בְּשִׂכְלוֹ, שְׂיִהְיֶה גְדוֹל מֵאֵד. וְעַל־כֵּן יֹאמֵר לוֹ הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ: "אֲנִי הַיּוֹם יְלֻדְתִּיךָ", 'הַיּוֹם' מִמֶּשֶׁ - כִּי כָּל הַזְּמַן שְׁעֵבֵר, אֵין וְאִפְסֵי לְגַמְרֵי. (לקוטי-מוהר"ן ח"ב סא - עין ב'לקוטי-הלכות', תפלין ה, טו)

כִּי עִסַר הַתְּקִנָּה, עַל־יְדֵי בְּחִינַת 'לְמַעַלָּה מִהַזְּמַן' שְׂמִשְׁיָגִין הַצְּדִיקִים שֶׁהֵם בְּבְחִינַת 'מְשִׁיחַ' - כְּאִשֶּׁר הִבְנֵיתִי מִפְּי־הַקְּדוֹשׁ, שְׂאֵמֵר סְמוּךְ לְהַסְתַּלְקוֹתָיו: "שֶׁהוּא הוֹלֵךְ עִתָּה רַק עִם זֶה הַמֵּאֵמֵר שְׂגֵלָה עַל פְּסוּק 'אֲנִי הַיּוֹם יְלֻדְתִּיךָ', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'לְמַעַלָּה מִהַזְּמַן'. וְאִי־אִפְשָׁר לְבַאֵר עֲנִינֵי זֶה בְּכַתֵּב בְּכָלל, רַק מִה שְׂהִבְנֵיתִי מִדְּבָרָיו, שְׂאֵמֵר זֹאת לְעִנְיָן מִה שֶׁהוּא עוֹסֵק בִּיגִיעוֹת גְּדוֹלוֹת כָּל־כָּף, לְקָרֹב נְפְשׁוֹת רַבּוֹת לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, וְעַד־כֵּן לֹא עָלְתָה בְּיָדוֹ כְּרָצוֹנוֹ, וְהַמְחַלְקֵת וְהַמְנִיעוֹת בְּגִשְׁמִיּוֹת וְרוּחָנִיּוֹת, מִתְגַּבְּרִין וּמִתְפַּשְׁטִין מֵאֵד מֵאֵד בְּכָל־לִיּוֹת וּבְפִרְטוּיּוֹת, עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, אֲשֶׁר בְּשֵׁל כַּח הַסָּבֵל, וְרַבִּים נִכְשְׁלוּ וְנִפְּלוּ עַל־יְדֵי־זֶה וְכוּ'. וְלַעֲנִין זֶה אָמַר: "שֶׁהוּא מַחֲיָה עֲצָמוֹ בְּעִנְיָן זֶה שֶׁל 'אֲנִי הַיּוֹם יְלֻדְתִּיךָ' - הֵינּוּ: שְׂהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ יַעֲזָרְנוּ לְדַלַּג עַל הַכֵּל, וְסוּף

כל סוף יתגלה האמת, ובלנו נשוב להשם יתברך באמת, וכל הימים הראשונים יפלו, כי כל הזמן יתבטל ויכלל הכל בבחינת 'למעלה מהזמן', ושם יתגמון הכל. (לקוטי הלקויות מילה ד, יז)

"אם פרה אל חק, ה' אמר אלי, בני אתה אני היום ילדתיך".
 רבנו של עולם, חי לעד וקים לנצח, אתה הוא קדם שבראת העולם, ואתה הוא לאחר שבראת העולם, כי אתה למעלה מהזמן, וכל הזמן בלו, מה שהיה, ומה שיהיה, אינו עולה אצלך אפלו כהרף-עין.

רחם עלי ברחמיך הרבים, ותן לי דעת ושכל אמתי ושלם, באפן שאזכה לצאת מתחת הזמן, שאזכה לידע ולהבין ולהשיג, שכל הזמן אינו כלום, כי הכל הבל, וימינו כצל עובר.

ובאמת אין שום זמן כלל למי שיש לו שכל ודעת אמתי, רק כל הזמן הוא מהעדר הדעת, אשר בנפלאותיה הנוראות, אתה מעלים הדעת מבני-אדם, כדי שיתקיים הזמן, והכל בשביל הבחירה. אבל באמת בדעת האמתי, אין שום זמן כלל.

זבנו לקשר עצמנו ולהכליל באמת בהצדיקים-האמתיים, שזכו לזה בשלמות להכליל בדעתם השלם בבחינת 'למעלה מהזמן', ויצאו מהזמן לגמרי, ונצלו בשלמות מפל המעשה הרע הנעשה תחת השמש והזמן.

זבנו לילך בעקבותיהם, ולדרך בנתיבותיהם, ולקים עצותיהם, לבל נסתכל כלל על כל הדברים שהם

תחת הזמן, שבהם כלולים כל התאות ומדות-רעות, ואל יבהלונו פגעי הזמן כלל.

רק נזפה בכל יום ובכל עת ובכל שעה, להזכיר עצמנו בבטול הזמן, שבאמת הזמן בטל ומבטל, ולקשר עצמנו בכל עת בבחינת 'למעלה מהזמן', ששם נתבטלים כל התאות והמדות וכל הבלבולים הבאים כלם מפגעי הזמן.

רבנו של עולם, רבנו של עולם, קדמון לכל הקדמונים, ראשון לראשונים, ואחרון לאחרונים.

אתה הודעתנו מרחוק, דברים גבוהים כאלה, ומזים נוראים כאלה, ורמזת לנו מרחוק דרכי נפלאותיה הנוראות, לחיותנו כהיום הזה, להשיב נפשנו בעמק מרירות הגלות הארוך הזה, להזכירנו גדלת נוראותיה, לחזקנו ולאמצנו ולנחמנו בכל צרותינו.

אשר כבר סבלנו צרות רבות ורעות בלי מספר, מיום החרבן עד הנה, אשר כמעט "כשל כח הסבל", כי ארך עלינו הגלות מאד מאד, וכבר פלו כל הקצין, ואין אתנו יודע עד מה, "עד מתי קץ הפלאות", ורבים מבני עמך נכשלו ונפלו על-ידי-זה, על-ידי אריכת הגלות המר הזה כל-כך.

אבל באמת אתה חושב מרחוק להטיב אחריתנו, בטובות נוראות ונפלאות, אשר לא נשמעו מעולם, ויש תקוה לאחריתנו.

על-בין רמזת לנו מרחוק, והודעתנו גם עתה, התנוצצות נפלא מבחינת 'למעלה מהזמן'. למען נדע ונאמין: שכל אריכת הזמן של כל הגליות והצרות, מה שעוברים על ישראל מיום הגליות בכלליות, ובפרטיות כל מה שעובר על כל אחד ואחד - הכל אינו נחשב לכולם, והכל ישתפח ויתבטל לגמרי בעת שיתגלה הדעת השלם, על-ידי משיח צדקנו שיבא במהרה בימינו, שנזכה להשיג הדעת של בחינת 'למעלה מהזמן'.

על-בין רחם עלינו גם עתה, והאר עלינו הארת הדעת הקרוש תוה, שהיא 'אורו של משיח'.

באפן שנזכה להכניע ולבטל כל התאות והמדות רעות, על-ידי שנזכר תמיד בבטול-הזמן, כי הזמן רץ ושט ופורח מאד, ואינו מתממה ומתעבב אפלו רגע אחת, ואין בו שום תפיסה כלל, כי באמת אין שום זמן כלל.

חמל עלינו בחמלתך הגדולה, והצילנו מפגעי הזמן, ואל נחליף עולם עומד לנצח בעולם עובר חסוֹשֵׁלוֹם. חננו מאתך דעת ושכל אמתי, באפן שנזכה להבין ולראות בטול הזמן, ואל יטעה אותנו הזמן כלל.

ונזכה להתחיל בעבודתך, בכל יום ובכל עת מחדש, ואל יבלבל אותנו כלל, כל מה שעבר עלינו עד אותה השעה.

ונזכה בכל-עת לקדש עצמנו באמת, ולקשר ולכלל כל הזמן, בבחינת 'למעלה מהזמן', עד שנזכה לצאת מתחת הזמן והמקום, לבחינת 'למעלה מהזמן', 'למעלה מהמקום', כרצונך וכרצון צדיקיך האמתיים אשר זכו לזה בשלמות באמת.

"השיבנו ה' אליך ונשובה, חדש ימינו כקדם. יהיו לרצון אמרי-פי, והגיון לבי לפניך, ה' צורי וגואלי".

